

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3331/2018. (X. 26.) AB határozat	jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapításáról és alkalmazási tilalom elrendeléséről.....	1866
3332/2018. (X. 26.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1875
3333/2018. (X. 26.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1881
3334/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1888
3335/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1891
3336/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1894
3337/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1898
3338/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1903
3339/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1908
3340/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1911
3341/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1913
3342/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1917
3343/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1920
3344/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1923
3345/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1928
3346/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1932
3347/2018. (X. 26.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1935

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3331/2018. (X. 26.) AB HATÁROZATA

jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapításáról és alkalmazási tilalom elrendeléséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Pokol Béla, dr. Szívós Mária és dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe ütközés miatt a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 2012. január 1-jétől 2013. június 30-ig hatályos 229/E. § (3) bekezdésének „A honvéd tisztjelölt a tiszti állományba vételét követően, legalább a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő időtartamban köteles a Honvédségnél szolgálatot teljesíteni.” szövegrésze a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 2012. január 1-jétől 2013. június 30-ig hatályos 280. § (1) bekezdésével összefüggésben alaptörvény-ellenes volt.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 80.K.30.640/2018. számon folyamatban lévő ügyben, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő ugyanilyen tárgyú ügyben a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 2012. január 1-jétől 2013. június 30-ig hatályos 229/E. § (3) bekezdés második mondata a 280. § (1) bekezdés rendelkezéseivel együtt nem alkalmazható.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírója az előtte 80.K.30.640/2018. számon folyamatban lévő ügyben kezdeményezte a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény és más törvények szolgálati viszonytal kapcsolatos módosításáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Mód.tv.) 56. §-a (helyesen: 55. §-a) által beiktatott, a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény (a továbbiakban: régi Hjt.) 280. § (1) bekezdés első mondata „vagy a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény és más törvények szolgálati viszonytal kapcsolatos módosításáról szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseire figyelemmel” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését; tekintettel a régi Hjt. – Mód.tv. 49. §-a által megállapított – 229/E. § (3) bekezdés második mondatában foglaltakra.
- [2] 1.1. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 80.K.30.640/2018/9. számú végzéssel bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, mert álláspontja szerint a régi Hjt. 280. § (1) bekezdés első mondata „vagy a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény és más törvények szolgálati viszonytal kapcsolatos módosításáról szóló 2011. évi CLXXXIV. törvény rendelkezéseire figyelemmel” szövegrésze és a régi Hjt. 229/E. § (3) bekezdés második mondata – amely tör-

vényhelyek 2012. január 1-jétől 2013. június 30-ig voltak hatályosak – ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével.

- [3] 2. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzésében foglaltak szerint az indítványra okot adó ügy előzménye az volt, hogy a felperes ösztöndíjas hallgató, majd ösztöndíjas honvéd tisztjelölt 2009. augusztus 31-én – a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemre (későbbi nevén: Nemzeti Közszerződési Egyetem) való beiratkozáskor – ösztöndíjszerződést kötött a Honvédelmi Minisztérium képviseletében eljáró Honvédelmi Minisztérium központi személyzeti szerv vezetőjével. Az ösztöndíjszerződés 1. pont a) alpontja értelmében a felperes vállalta, hogy a szerződés megkötésével a Magyar Honvédség tényleges állományába lép. Az 1. pont d) alpontja szerint továbbá azt is vállalta a felperes, hogy a végzettség, illetőleg a képzettség megszerzése után a Magyar Honvédség hivatásos vagy szerződéses állományú tagjaként a képzési időnek megfelelő időtartamban katonai szolgálatot teljesít. Az ösztöndíjszerződés 12. pontja szerint a felek a szerződést azzal kötik meg, hogy a szerződésben foglaltakat érintő valamely lényeges körülmény vagy a jogszabályok megváltozása esetén a szerződést azoknak megfelelően, közös megegyezéssel módosíthatják. A felperes képzési ideje 4 év volt.
- [4] 2.1. 2012. január 30-án azonban a Honvéd Vezérkar Személyzeti Csoportfőnökség csoportfőnöke az ösztöndíjszerződést egyoldalúan módosította. Ezen egyoldalú ösztöndíjszerződés-módosítás 2. pontja az ösztöndíjszerződés 1. pont d) alpontja helyébe a következő rendelkezést illesztette: „[A] honvéd tisztjelölt a tiszti állományba vételét követően legalább a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő időtartamban köteles [a Magyar Honvédségnél] szolgálatot teljesíteni.” [Ehhez az egyoldalú ösztöndíjszerződés-módosításhoz a jogalapot a régi Hjt. 229/E. § (3) bekezdés második mondata szolgáltatta, amelyet 2012. január 1-jei hatállyal a Mód.tv. 49. §-a állapított meg.]
- [5] 2.2. A felperest 2013. augusztus 20-án vették hivatásos állományba, majd 2018. január 16-án szolgálati jogviszonya közös megegyezés folytán megszűnt. Ténylegesen a felperes 4 évet és 150 napot töltött szolgálati jogviszonyban. Képzésének időtartama alatt, 2009 augusztusa és 2013 augusztusa között a felperes részére összesen 2 696 685 Ft járandóságot fizettek ki. Az alperes MH Vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrségdandár 2018. január 23-án fizetési felszólításával 1 207 890 Ft megfizetésére kötelezte a felperest, egyebek mellett figyelemmel arra, hogy nem töltötte le a megfelelő időtartamú szolgálati jogviszony idejét, ezért időarányosan e fizetési kötelezettsége keletkezett. A felperes ezt követően az alperes ellen fizetési felszólítás hatályon kívül helyezése iránti pert indított, és ezen eljárás során indítványozta, hogy a bíróság forduljon az Alkotmánybírósághoz bírói kezdeményezéssel.
- [6] 3. Az előterjesztő bíróság megítélése szerint a Mód.tv. 49. §-a által a régi Hjt.-be iktatott 229/E. § (3) bekezdés második mondata – amely szerint „[a] honvéd tisztjelölt a tiszti állományba vételét követően, legalább a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő időtartamban köteles a Honvédségnél szolgálatot teljesíteni”, és amely szintén 2012. január 1-jétől 2013. június 30-ig volt hatályos –, továbbá a régi Hjt. 280. § (1) bekezdés fent idézett szövegrésze sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság alkotmányos alapértékét és a jogbiztonság követelményét.
- [7] A bírói kezdeményezés szerint a kifogásolt szabályozás visszaható hatályúnak minősül, mert módosítani rendeli a 2012. január 1-jén hatályos, tehát a Mód.tv. hatályba lépése előtt létrejött ösztöndíjszerződések egyes elemeit. A módosított jogszabályi rendelkezések lényegesen terhesebbé tették a felperes által korábban önként vállalt kötelezettséget, amikor megkötötték a képzést követő szolgálati jogviszonyban eltöltött időt – a felperes esetében 4 évről 8 évre emelve azt. Az előterjesztő bíróság meglátása szerint a felek közös akaratelhatározását tükröző ösztöndíjszerződésnek lényeges kitétele a felperes azon vállalása, hogy a képzettség megszerzése után a Magyar Honvédség hivatásos vagy szerződéses állományú tagjaként a képzési időnek megfelelő időtartamban katonai szolgálatot teljesít. Ezt sértik a régi Hjt. 280. § (1) bekezdésének és 229/E. § (3) bekezdésének azon szövegrészei, amelyek lehetővé teszik az ösztöndíjszerződés visszamenőleges hatályú, egyoldalú módosítását a kötelező szolgálati idő kétszeresére emelése tekintetében is, ezért e törvényhelyek ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével.

II.

[8] 1. Az Alaptörvénynek az indítvány által érintett rendelkezése:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

[9] 2. A régi Hjt.-nek a bírói kezdeményezés által kifogásolt, 2012. január 1-jétől 2013. június 30-ig hatályos szabályai:

„229/E. § (3) A tiszti állományba vétel a Honvéd Vezérkar főnök döntésének megfelelően a szolgálat érdekében hivatásos vagy szerződéses szolgálati viszony létesítésével történhet. A honvéd tisztjelölt a tiszti állományba vételét követően, legalább a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő időtartamban köteles a Honvédségnél szolgálatot teljesíteni. A szolgálati viszony megszűnése esetén a megtérítési kötelezettségre a 66. § rendelkezéseit kell alkalmazni.”

„280. § (1) A honvéd tisztjelölt 2012. január 1-jén hatályos ösztöndíj szerződésének azon elemeit, amelyek kizárólag az NKE létrejöttével kapcsolatban, vagy a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény és más törvények szolgálati viszonytal kapcsolatos módosításáról szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseire figyelemmel módosulnak, a Honvédség 2012. február 1-ig egyoldalúan módosítja, és erről a honvéd tisztjelölt részére értesítést küld. Az ösztöndíj szerződés más elemeinek módosítása közös megegyezéssel történhet.”

III.

[10] Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.

[11] 1. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a beadvány megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. A bírói kezdeményezés az abban állított alaptörvény-ellenesség vizsgálhatósága tekintetében az Abtv. 25. §-ában, valamint az 52. § (1) és (1b) bekezdéseiben előírt, az Alkotmánybíróság 3058/2015. (III. 31.) AB végzésében értelmezett feltételeknek megfelel. Az indítvány tartalmaz határozott kérelmet, továbbá a bírói kezdeményezésből kitűnően a régi Hjt. kifogásolt rendelkezéseit a fizetési felszólítás hatályon kívül helyezése iránti perben alkalmazni kell, a törvényi rendelkezések alaptörvény-ellenessége esetén azok hiánya más döntéshez vezethet a konkrét ügyben.

[12] 2. A bírói kezdeményezést előterjesztő bíróság a régi Hjt.-nek a Mód.tv.-vel megállapított azon szabályait tartotta alaptörvény-ellenesnek, amelyek a katonai és rendvédelmi felsőfokú tanulmányaikat folytató honvéd tisztjelöltek 2012. január 1-jén hatályos ösztöndíjszerződéseit olyan tartalommal írta elő egyoldalúan módosítani, amelynek értelmében az általuk korábban vállalt – és korábban is törvényben rögzített, képzési idejükkel megegyező – időtartam helyett annak kétszeresét kötelesek a Magyar Honvédségnél katonai szolgálatban teljesíteni végzettségük megszerzését követően.

[13] Az Alkotmánybíróság először vázlatosan áttekintette az ösztöndíjszerződések végzettség megszerzését követő kötelező honvédségi szolgálat időtartamát előíró törvényi rendelkezéseket és azok módosulásait, majd megvizsgálta a bírói kezdeményezésben támadott szabályozást a hátrányos tartalmú visszaható hatályú jogalkotás alkotmányos tilalma szempontjából.

[14] 3. A katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló 1996. évi XLV. törvény (a továbbiakban: Hft.) 24. § (2) bekezdésébe először a Hft. módosításáról szóló 2005. évi XCIII. törvény 11. §-a iktatott be 2005. szeptember 1-jei hatállyal olyan tartalmú rendelkezést, amelynek értel-

mében „[A] katonai felsőoktatási intézmény ösztöndíjas hallgatója vállalja, hogy a tanulmányai befejezte után legalább a képzés időtartamáig a Honvédségnél vagy a határőrségnél a végzettségének és képzettségének megfelelő beosztásban szolgálatot teljesít. A Honvédség, illetve a határőrség a végzett hallgatóval ezen időtartamra a végzettségének és képzettségének megfelelő jogviszonyt létesít.” Több módosítást követően e törvényhelyből a „legalább a képzés időtartamáig” szövegrész a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló 2004. évi CV. törvény, valamint egyes törvények ezzel összefüggő módosításáról szóló 2010. évi CLXXX. törvény 55. § (4) és (5) bekezdései alapján, 2011. január 1-jei hatállyal átkerült a Hft. új, honvéd tisztjelöltekéről szóló alcímébe, a 34/B. § (2) bekezdésébe. (A honvéd tisztjelöltek fogalmát az ösztöndíjas hallgató megnevezés helyett e törvény vezette be, a Hft. és a honvédelemről és a Magyar Honvédségről szóló, korábban hatályos 2004. évi CV. törvény módosításával.) Végül a Hft. 34/B. § (2) bekezdését is hatályon kívül helyezte a Mód.tv. 2012. január 1-jei hatállyal, így a Hft.-ből kikerült a „legalább a képzés időtartamáig” kitétel, a Hft. jelenleg (2017. január 1-jétől) hatályos 24. § (2) bekezdése pedig mindössze annyit mond ki, hogy „[A]z ösztöndíjas hallgató az ösztöndíjszerződésben azt vállalja, hogy tanulmányai befejezése után meghatározott ideig az ösztöndíjszerződést kötő szerződő szervnél hivatásos szolgálatot, kormánytisztviselői, köztisztviselői vagy közalkalmazotti jogviszonyt teljesít, a szerződő szerv pedig a hallgató képzettségének és végzettségének megfelelő beosztásban munkát biztosít számára.”

- [15] A Mód.tv. ezzel párhuzamosan, 2012. január 1-jei hatállyal beiktatta a régi Hjt.-be A honvéd tisztjelöltekre vonatkozó szabályokról szóló XVI/A. Fejezetet. Az itt szereplő 229/A. § (1) bekezdése értelmében „[A] tisztjelölti szolgálati viszony a Honvédség és a honvéd tisztjelölt között létrejött sajátos szolgálati jogviszony, melyben mindkét felet e törvényben, más jogszabályokban és az ösztöndíjszerződésben meghatározott kötelezettségek terhelik, és jogosultságok illetik meg.” A 229/B. § (2) bekezdése pedig úgy rendelkezett, hogy „[a] honvédtiszti alapképzésre felvételt nyert személy tisztjelölti állományba történő felvétele az ösztöndíjszerződés megkötésével történik. Honvédtiszti alapképzésben ösztöndíjszerződés megkötése nélkül hallgatói jogviszony nem létesíthető, és nem tartható fenn. Az ösztöndíjszerződést, és annak módosítását írásba kell foglalni.” Ekkor került a régi Hjt.-be a kifogásolt, fent hivatkozott 229/E. § (3) bekezdése is, amely előírta a honvéd tisztjelöltek számára, hogy a tiszti állományba vételét követően, legalább a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő időtartamban kötelesek a Honvédségnél szolgálatot teljesíteni. Továbbá ekkor került a régi Hjt.-be a bírói kezdeményezésben kifogásolt másik szabály, a 280. § (1) bekezdése is, amely kimondta, hogy: „[A] honvéd tisztjelölt 2012. január 1-jén hatályos ösztöndíj szerződésének azon elemeit, amelyek kizárólag az NKE létrejöttével kapcsolatban, vagy a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény és más törvények szolgálati viszonytal kapcsolatos módosításáról szóló 2011. évi CXCV. törvény rendelkezéseire figyelemmel módosulnak, a Honvédség 2012. február 1-ig egyoldalúan módosítja, és erről a honvéd tisztjelölt részére értesítést küld. Az ösztöndíj szerződés más elemeinek módosítása közös megegyezéssel történhet.”
- [16] Később, 2013. július 1-jei hatállyal a teljes régi Hjt.-t hatályon kívül helyezte a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) 279. § (2) bekezdése. Azóta a bírói kezdeményezésben támadott szabállyal azonos tartalmú szabályt a Hjt. XX. Fejezet (A honvéd tisztjelöltekre vonatkozó külön szabályok) 227. § (3) bekezdése tartalmaz: „Az ösztöndíjszerződést, és annak módosítását írásba kell foglalni. A honvéd tisztjelölt az ösztöndíjszerződés megkötésével vállalja, hogy honvédtiszti tanulmányait legjobb képességei szerint folytatja, és hivatásos állományba vételét követően, legalább a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő időtartamban a Honvédségnél szolgálatot teljesít. A Honvédség azt vállalja, hogy a honvéd tisztjelölt honvédtiszti tanulmányait támogatja, ezek befejezését követően hivatásos állományba veszi, és megfelelő szolgálati beosztásban foglalkoztatja.” A Hjt. 141. Átmeneti rendelkezések alcíme 247. § (2) bekezdése pedig azt mondja ki, hogy „[a] honvéd tisztjelölt vagy a honvéd altisztjelölt 2013. július 1-jén hatályos ösztöndíjszerződésének azon elemeit, amelyek kizárólag e törvény rendelkezéseire figyelemmel változnak, a Honvédség 2013. szeptember 1-jéig egyoldalúan módosítja, és erről az érintett részére értesítést küld. Az ösztöndíj szerződés más elemeinek módosítása közös megegyezéssel történhet.”
- [17] 4. A jogbiztonság követelményét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság klauzula tartalmazza. Ebből vezethető le a visszaható hatályú jogalkotás tilalma is, mely a jogalkotási törvények állandó sarokköve is. Az Alkotmánybíróság számos döntésében foglalkozott a jogbiztonsággal és a jogbiztonság részét képező visszaható hatályú jogalkotás tilalmával. Ennek kapcsán ismétlődően megerősítette: „[A] jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely – egyebek között – megköveteli, hogy a jogalanyoknak

- meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek” {először: 34/1991. (VI. 15.) AB határozat, ABH 1991, 170, 172.; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [71]; 7/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [18]; 4/2017. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [18]; 3060/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság ugyancsak töretlen – és visszatérően idézett – álláspontja szerint „valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell” {57/1994. (IX. 17.) AB határozat, ABH 1994, 305.; 10/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [15]; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 1/2016. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [54]; 4/2017. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [19]; 3061/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [11]}.
- [19] A jogszabály kihirdetés napjával történő hatálybaléptetése azonban nem minden esetben sérti a jogállamiság-jogbiztonság követelményét. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint ugyanis bizonyos esetekben „nem csupán a kihirdetés napján történő, de a visszamenőleges érvényű hatálybaléptetés sem alkotmányellenes. Ez a helyzet a kizárólag jogot megállapító, jogot kiterjesztő, kötelezettséget enyhítő, vagy más, a jogszabály valamennyi címzettje számára a korábbi jogi szabályozásnál egyértelműen előnyösebb rendelkezéseket tartalmazó jogszabályok esetében. Ettől eltérő elbírálás alá esnek a vegyes jellegű – részben a korábbi szabályozásnál az érintetteknek nézve előnyösebb, részben hátrányosabb – rendelkezéseket tartalmazó jogszabályok, a társadalmi viszonyok meghatározott körét első ízben rendező jogszabályok, illetőleg azok a jogszabályok, amelyek új kötelezettséget állapítanak meg, meglévő kötelezettség mértékét növelik, jogot vonnak meg vagy korlátoznak, illetőleg egyéb okból az érintettek számára hátrányosak. A most említett jogszabályok esetében általában nem tekinthető az Alkotmánnyal összhangban állónak a kihirdetés napján történő hatálybaléptetés” {28/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 155, 158.; 4/2017. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [20]; hasonlóan: 7/2016. (IV. 6.) AB határozat, Indokolás [19]; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [20] A jelen ügy szempontjából releváns megállapításként említést érdemel még, hogy az Alkotmánybíróság 32/2012. (VII. 4.) AB határozata – bár vizsgálatának alapja nem a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmának sérelme volt – a felsőoktatási hallgatói szerződések kapcsán megjegyezte: „[a]z utólagosan megállapított szerződési és az annak nem teljesítése esetére kilátásba helyezett fizetési kötelezettségnek a felsőoktatásban résztvevő minden hallgatóra történő visszamenőleges alkalmazása a visszaható hatály alkotmányos tilalmával nem volna összeegyeztethető” {32/2012. (VII. 4.) AB határozat, Indokolás [51]; hasonlóan: 4/2017. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság korábban azt is kiemelte, hogy a visszamenőleges hatály tilalma szempontjából az elvégzett eljárási cselekmény időpontja a meghatározó. „Ezt juttatja kifejezésre a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) is, melyre az Alkotmánybíróság a 3151/2013. (VII. 24.) AB határozatában is hivatkozott. Eszerint: »[a] Jat. e körben kimondja, hogy jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. [...]« (Indokolás [17])” {3060/2017. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [19]}.
- [22] 5. Az Alkotmánybíróságnak a visszaható hatályú jogalkotás tilalmával kapcsolatos, az előző pontban röviden bemutatott gyakorlata alapján a jelen esetben is arra kell figyelemmel lennie, hogy egyrészt a vizsgált szabályozás visszaható hatályúnak minősül-e, másrészt pedig hátrányos tartalmú-e, így végkövetkeztetésként beleütközik-e az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett tilalomba.
- [23] 5.1. A bírói kezdeményezésben támadott régi Hjt. 229/E. § (3) bekezdése és 280. § (1) bekezdése már nem hatályos. Az Abtv. 41. § (3) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene. A jelen ügyben előterjesztett indítvány egy bírói kezdeményezés, amelyből kitűnik, hogy a kifogásolt rendelkezéseket konkrét jogvitában alkalmazni kell, és azok az előterjesztő bíróság álláspontja szerint jogsérelmet okoznak, így ezen indítvány alapján – mivel ilyenkor alkalmazási tilalom kimondására is van lehetőség – az Alkotmánybíróság vizsgálhatja a már nem hatályos jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét.

- [24] 5.2. A bírói kezdeményezésre okot adó konkrét ügyben a felperes ösztöndíjas hallgató, majd ösztöndíjas honvéd tisztjelölt 2009. augusztus 31-én a Honvédelmi Minisztérium képviselőjével olyan tartalmú ösztöndíjszerződést kötött, amelyben az akkor hatályos törvényi szintű szabályok – nevezetesen a Hft. akkor hatályos 24. § (2) bekezdése – alapján azt kellett vállalnia, hogy a végzettség, illetőleg a képzettség megszerzése után a Magyar Honvédség hivatásos vagy szerződéses állományú tagjaként a képzési időnek megfelelő időtartamban katonai szolgálatot fog teljesíteni. A képzési időnek megfelelő időtartamú (a felperes esetében 4 éves) katonai szolgálat teljesítésének kötelezettségét tehát törvény rögzítette, emellett pedig a felek által aláírt ösztöndíjszerződés 12. pontja még úgy is rendelkezett, hogy jogszabályváltozás esetén is csak közös megegyezéssel módosítható a szerződés. E garanciákban bízva a felperes – az ösztöndíjszerződésben foglaltak vállalásakor és felsőfokú tanulmányai, valamint azt követő életpályája megtervezésekor – okkal számolhatott azzal, hogy az ösztöndíjszerződés lényeges elemei az ő beleegyezése, vagy legalább tudomásul vétele nélkül nem fognak módosulni.
- [25] 2012. január 30-án azonban, amikor a felperes a 4 éves képzési idejéből 2,5 évet már teljesített, ösztöndíjszerződését a Honvéd Vezérkar Személyzeti Csoportfőnökség csoportfőnöke egyoldalúan olyan tartalommal módosította, amely szerint immár a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő időtartamban vált kötelessé a Magyar Honvédségnél szolgálatot teljesíteni. A hatályos ösztöndíjszerződések ilyen tartalmú egyoldalú módosítását a bírói kezdeményezésben kifogásolt törvényi rendelkezések írták elő. A Mód.tv. – amely e kifogásolt rendelkezéseket a régi Hjt.-be beiktatta – Általános, illetve Részletes indokolása nem fejt ki az előírt szolgálati idő kétszeresére emelésének az okát, azt meg sem említi. Az ekkor hatályos jogszabályi környezet – különösen a régi Hjt. 229/E. § (2) bekezdése –, valamint az ösztöndíjszerződések tartalma alapján a felperesnek és a hozzá hasonló, tanulmányait már folytató, de a képzettséget még meg nem szerző hallgatóknak nem volt arra lehetőségük, hogy az egyoldalú ösztöndíjszerződés-módosításban foglaltakat tudomásul nem véve tanulmányaikat megtérítési kötelezettség nélkül megszakítsák, honvéd tisztjelölti szolgálati viszonyukat egyoldalúan megszüntessék. A régi Hjt. ekkor hatályos 229/B. § (2) bekezdés második mondata azt is egyértelműen rögzítette, hogy honvédtiszti alapképzésben ösztöndíjszerződés megkötése nélkül hallgatói jogviszony nem létesíthető, és nem tartható fenn. A bírói kezdeményezésben is támadott régi Hjt. 280. § (1) bekezdése az ösztöndíjszerződéseket a honvéd tisztjelöltek tekintetében írta elő egyoldalúan módosítani. E törvényhelyből tűnik ki, hogy a katonai szolgálati kötelezettség kétszeresére emelését nem pusztán felmenő rendszerben, tehát a törvénymódosítást követően honvédtiszti alapképzésre felvételt nyerő és ösztöndíjszerződést kötő hallgatókra vezették be, hanem az valamennyi, a képzést már folytató, de a végzettséget még meg nem szerző, hallgató jogviszonyban álló személyre – honvéd tisztjelöltre – vonatkozik.
- [26] Amint az a fent írtakból megállapítható, a törvényalkotó azzal, hogy a hatályos ösztöndíjszerződésekben is előírta a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő szolgálati idő átvezetését egyoldalú módosítással, a Mód.tv. hatálybalépésének időpontja előtti, a múltban korábban már megtörtént és befejezett, a felperes (és valamennyi honvéd tisztjelölt) által már nem megváltoztatható tényekhez – vagyis az általuk már elvégzett tanulmányi évekhez – fűzött a korábbi eltérő jogkövetkezményt, eltérő mértékű kötelezettséget.
- [27] 5.3. Következő lépésként az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a bírói kezdeményezésben támadott szabályozás, amely a hatálybalépése előtt már teljesített képzési évekhez a korábbi, ugyancsak törvényben rögzített kötelezettséghez képest eltérő tartamú kötelezettség teljesítését írja elő, az érintettekre nézve hátrányosabb, illetve terhesebb-e.
- [28] A régi Hjt. 229/E. § (3) bekezdéséből és 280. § (1) bekezdéséből kitűnően e rendelkezések érintettjei a honvédtiszti alapképzést folytató, korábban már ösztöndíjszerződést kötött hallgatók – honvéd tisztjelöltek –, akik tanulmányaik megkezdésekor azt vállalták, hogy képzési idejüknek megfelelő időtartamban a Magyar Honvédségnél katonai szolgálatot fognak teljesíteni. Az ő szolgálatteljesítési kötelezettségük a Mód.tv.-vel beiktatott új szabályok, és az azokon alapuló egyoldalú ösztöndíjszerződés-módosítások következtében a duplájára emelkedett. E kötelezettség nem teljesítése esetén az érintett köteles időarányosan a képzésére fordított költségeket megtéríteni. Ez a honvédtiszti alapképzés 4 éves időtartamával számolva a gyakorlatban azt jelenti, hogy korábban az ösztöndíjszerződés alapján nyújtott juttatásokat az ott rögzített módon 4 éves szolgálattal lehetett ellentételezni, melynek leteltével a honvédtiszt megtérítési kötelezettsége megszűnt, a módosítást követően azonban ugyanezért 8 év szolgálatot kell teljesíteni.
- [29] Mindezek alapján egyértelműen meg lehet állapítani, hogy együttesen a régi Hjt. 229/E. § (3) bekezdése és 280. § (1) bekezdése a hatálybalépésük előtt már bekövetkezett és lezárt tényekhez, az addigra már teljesített

képzési évekhez kapcsolódóan úgy állapított meg a korábbiakhoz képest eltérő mértékű kötelezettséget, hogy az az érintettek számára hátrányosabb, terhesebb helyzetet eredményezett – vagyis meglévő kötelezettség mértékét utólag és egyoldalúan növelte, mégpedig a duplájára. Ezért a régi Hjt.-nek a bírói kezdeményezésben támadott, 2012. január 1-jétől 2013. június 30-ig hatályos szabályai beleütköznek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett hátrányos tartalmú visszaható hatályú jogalkotás tilalmába.

- [30] 6. Az előterjesztő bíróság által támadott régi Hjt. 229/E. § (3) bekezdése és 280. § (1) bekezdése már nem hatályos, így az alaptörvény-ellenesség megállapításának jogkövetkezményeként a megsemmisítés nem, csak az alkalmazási tilalom kimondása merül fel.
- [31] 6.1. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság rámutat, hogy külön-külön, önmagukban a támadott törvényi rendelkezések nem okoznak alaptörvény-ellenességet. A régi Hjt. 229/E. § (3) bekezdése, amelynek második mondatja kimondta, hogy „[a] honvéd tisztjelölt a tiszti állományba vételét követően, legalább a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő időtartamban köteles a Honvédségnél szolgálatot teljesíteni”, nem alaptörvény-ellenes a régi Hjt. 280. § (1) bekezdése nélkül, hiszen önmagában nem vonná maga után a hatályos ösztöndíjszerződések egyoldalú módosítását, és csak felmenő rendszerben, a tanulmányaikat a törvény hatálybalépése után megkezdők tekintetében érvényesült volna. Ugyanígy nem alaptörvény-ellenes önmagában a régi a Hjt. 280. § (1) bekezdése sem, hiszen ha a kötelező szolgálati időt kétszeresére emelő szabálytól eltekintünk, akkor nem kifogásolható a kizárólag az NKE létrejöttével kapcsolatos, vagy a Mód.tv. rendelkezéseire figyelemmel módosuló szabályok átvezetése a 2012. január 1-jén hatályos ösztöndíjszerződéseken. E módosítások – a régi Hjt. 229/E. § (3) bekezdése nélkül – ugyanis túlnyomó részt csak az egyetem névváltozásával (Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem helyett Nemzeti Közszolgálati Egyetem), az ösztöndíjszerződésben hivatkozott jogszabályhelyek megváltozásával (Hft. helyett régi Hjt.) és egyéb elnevezésbeli változásokkal függtek össze, és a felek jogaiban vagy kötelezettségeiben lényeges változást nem idéztek volna elő.
- [32] 6.2. A két szabály együttesen történő alkalmazása – vagyis a kötelező szolgálati idő duplájára emelésének [régii Hjt. 229/E. § (3) bekezdés második mondat] kötelező átvezetése egyoldalú szerződésmódosítással a 2012. január 1-jén hatályos ösztöndíjszerződéseken a régi Hjt. 280. § (1) bekezdése alapján – azonban a fent írtak szerint már beleütközik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett hátrányos tartalmú visszaható hatályú jogalkotás tilalmába.
- [33] Az Alkotmánybíróság ezért, a rendelkező részben foglaltak szerint – az Abtv. 41. § (3) bekezdése és 45. § (4) bekezdése alapján – kimondta, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 80.K.30.640/2018. számon folyamatban lévő ügyben, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő ugyanilyen tárgyú ügyben a régi Hjt. 229/E. § (3) bekezdésének „[A] honvéd tisztjelölt a tiszti állományba vételét követően, legalább a honvédtiszti alapképzés kétszeresének megfelelő időtartamban köteles a Honvédségnél szolgálatot teljesíteni.” szövegrésze nem alkalmazható a régi Hjt. 280. § (1) bekezdése vonatkozásában.
- [34] Ennek következtében ezt a kitélt a honvéd tisztjelöltek 2012. január 1-jén hatályos ösztöndíjszerződéseiben nem lehet egyoldalú módosítással átvezetni. Az Alkotmánybíróság jelen határozata az ösztöndíjszerződések egyéb elemeinek módosítását nem érinti.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [35] Támogatom a rendelkező rész mindkét pontját, de a visszaható hatály tilalmára használt formula szövegével az indokolás III részének 3. pontjában (indokolás [14]–[16]) nem értek egyet. E szerint „valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatálya, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybaléptetése előtt létrejött jogviszonyra is alkalmazni kell.” Ehhez hozzáfűzi, hogy ez mégsem alkotmányellenes abban az esetben, ha ez a „korábbi szabályozásnál az érintettekre előnyösebb”. Nem lehet ezzel egyetérteni, mert a létező jogviszonyok nagy része hosszabb távon keresztül áll fenn, és ezzel a tilalommal a változtatható jog modern vívmánya – mely a gyorsan változó életkörülmények között megköveteli a létrejött és fennálló jogviszonyok egy részének jövőt illető megváltoztatását is – sérülne. Ténylegesen pedig így is jár el a törvényhozó számtalan esetben, és az alkotmánybírói testület nem emel ez ellen kifogást.
- [36] A visszaható hatály tilalma ugyanis a demokratikus törvényhozás által változtatható jog korszakában azt jelenti, hogy a jövőt illetően meg lehet változtatni a múltban létrejött és még fennálló jogviszonyokat, de már lezárt egyedi jogviszonyokba így sem lehet visszaható hatállyal jogszabály-változtatással belenyúlni. A múltban létrejött magánjogi és ezzel rokon tartós egyedi jogviszonyokba (pl. munkajogi szerződésekbe) azonban még a jövőt illetően sem szabad jogszabály-változtatásokkal belenyúlni. Kivéve az először a 31/1991. (VI. 6.) AB határozatban az OTP hosszú távú lakáskölcsönei kapcsán lefektetett és 2012 után megújított formula feltételeinek fennállta esetén, amikor előre nem látható körülmények széles társadalmi méretekben megváltoztatták a feltételeket. (A 3038/2013. (II. 28.) AB határozatban ezt mint a *clausula rebus sic stantibus* magánjogi maxima alkotmányjogi rangra emelését ismételte meg). A jelen esetben ilyen rendkívüli helyzet nem állt fenn, így a múltban létrejött szerződésbe utólagos belenyúlás jogszabály-változtatás útján alaptörvény-ellenesnek volt minősíthető.
- [37] Az indokolás vitatott passzusai azonban tágabban is a visszaható hatály tilalmába ütközőnek minősítik a múltban létrejött jogviszonyokba való belenyúlást jogszabály-változtatás útján, és ez a jövőben egyrészt a törvényhozásnak jelent gondot, másrészt számunkra elvileg kötelezővé teszi olyan jogszabály-változtatások megsemmisítését is, melyek – szemben a mostani esettel – csak a jövőt illetően írnának elő változtatást. Vagy vállaljuk a következetlenséget, és nem semmisítjük majd meg ezeket – a mostani passzusokat félresöpörve.
- [38] Az indokolás elvi magja így a jövőt illetően értelmezési bizonytalanságot okoz, és párhuzamos indokolásomban erre szerettem volna felhívni a figyelmet.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [39] A határozat rendelkező részét és tartalmát tekintve az indokolást is támogattam. Ugyanakkor nem értek egyet a többségi indokolás III. 4. pontjának (indokolás [17]–[21]) szövegezésével.
- [40] Magyarország jogrendjének alapja a történeti alkotmányunk vívmányaival és a Nemzeti hitvallással összhangban értelmezett Alaptörvény [R] cikk (1) és (3) bekezdés], nem pedig az Alkotmánybíróság esetjoga. Az esetjog követése a jogbiztonság érdekében szükséges, de nem előzi meg az Alaptörvény védelmének elsődleges kötelezettségét.
- [41] Szükségtelennek tartom ezért az Alaptörvény hatálybalépését követően hozott, korábbi alkotmánybírói döntéseket megerősítő határozatok mellett a korábbi, megerősített határozatok adatainak feltüntetését. Ennek okait részletesen kifejtettem a 13/2018. (IX. 4.) AB határozathoz írt különvéleményemben. Az ott írtakat fenntartva

a többségi indokolás szövegezésével azért sem értek egyet, mert azt a látszatot kelti, mintha az Alkotmánybíróság nem bízna a korábbi megerősítő döntésében, ezért azt újra megismételné.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

[42] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/1194/2018.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3332/2018. (X. 26.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.23.273/2017. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.23.273/2017. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy az Abtv. 43. § (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel, állapítsa meg a támadott végzés által felülvizsgált, a Budapesti Rendőr-főkapitányság XIII. Kerületi Rendőrkapitányság Szabálysértési Hatóság (a továbbiakban: Szabs. Hatóság) 01813/1038-10/2017. számú határozata alaptörvény-ellenességét és azt semmisítse meg.
- [2] Az indítványozó 2017. március 16-án bejelentést tett a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) funkcionális e-mail címére a Budapest Pride elnevezésű rendezvény megtartásáról, amelynek időpontját 2017. július 8. napjában jelölte meg. Az első egyeztetésre 2017. március 24-én került sor, amelyről jegyzőkönyv készült. Az indítványozó a rendezvényt a terület lezárása és kordonok alkalmazása nélkül kívánta megrendezni. A BRFK tájékoztatta az indítványozót arról, hogy a rendezvényt területlezárással és kordonok telepítésével kívánja biztosítani, amelyet az indítványozó tudomásul vett, de jelezte, hogy azzal nem ért egyet.
- [3] 2017. július 8-án 10 óra körül az indítványozó észlelte a rendezvény helyszínén, hogy a rendőrség kordonokat állított fel, amelynek következtében bejelentette a „Tiltakozás a Budapest Pride felvonulás hermetikus lezárása ellen” elnevezésű rendezvényt, amelyet gyors reagálásúnak tekintett. A békés vonulásra az aznap bejelentett útvonalon került sor, amelynek rendőri biztosítása során jelentős incidens nem történt.
- [4] A Szabs. Hatóság megállapította, hogy az eljárás alá vont személy megsértette a 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 189. § (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő, a gyülekezési joggal visszaélés szabálysértést, amely miatt 50 000 Ft pénzbírsággal sújtotta. A felülvizsgálati eljárás során a Pesti Központi Kerületi Bíróság a Szabs. Hatóság 01813/1038-10/2017. számú határozatát akként változtatta meg, hogy a kiszabott pénzbírságot mellőzte és az eljárás alá vont személyt figyelmeztetésben részesítette. A bíróság szerint az eljárás alá vont személy által bejelentett demonstráció nem minősül gyors reagálásúnak, hisz jelen esetben az eljárás alá vont személy – a rendezvény tervezett időpontját megelőző 3 nappal – tudatában volt annak, hogy a BRFK területlezárással és kordonok állításával kívánja a rendezvényt biztosítani.
- [5] A bíróság megállapította, hogy a szabálysértési hatóság az eljárást a Szabs. tv. előírásainak megtartásával folytatta le, a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján helyesen állapította meg. A cselekmény minősítése a jogszabályi előírásoknak megfelelt. A bíróság álláspontja szerint azonban tévedett a Szabs. Hatóság

a büntetés neme és mértéke tekintetében. A bíróság enyhítő körülményként vette figyelembe azt, hogy az eljárás alá vont személyt a megelőző két éven belül nem marasztalták el szabálysértés miatt, az elkövetés körülményeit, valamint azt, hogy a rendőrség az eljárás alá vont személy korábbi bejelentése alapján már biztosította a helyszínt. A bíróság álláspontja szerint az eljárás alá vont személy vonatkozásában a figyelmeztetés intézkedés szükséges és egyben elégséges ahhoz, hogy az eljárás alá vont személyt a jövőben szabálysértések elkövetésétől visszatartsa. Ennek eredményeként a bíróság az elsőfokú határozatot megváltoztatta, az eljárás alá vont személyt figyelmeztetésben részesítette.

- [6] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában sérelmezte a Pesti Központi Kerületi Bíróság által hozott végzést, amely szerinte sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésben elismert békés gyülekezéshez való jogát. Az indítványozó előadta, hogy a helyszínre érkezve észlelte a kordonok felállítását, és ezért egy új, gyors reagálású rendezvényt jelentett be, de a BRFK XIII. kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 6.§-ban foglalt bejelentési kötelezettség megszegésére hivatkozva szabálysértést állapított meg.
- [7] Az indítványozó előadta, hogy a 75/2008. (V. 27.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.) a gyors reagálású rendezvényt és a spontán szerveződést mint speciális gyülekezési eseményt definiálja, amelyre természeténél fogva a főszabálytól eltérően más szabályok alkalmazandók. Gyors reagálásúnak azt a gyülekezést tekinti, amelyet a rendezvényre okot adó esemény miatt rendkívül rövid időn belül lehet csak megtartani, mert a rendezvény későbbi megtartása értelmetlen volna. Ilyen rendezvény esetén a határozat a bejelentési kötelezettséget nem tekintette alaptörvény-ellenesnek, de a testület úgy foglalt állást, hogy a rendezvény a bejelentési kötelezettség megsértéséért nem osztható fel.
- [8] Mindezen indokok alapján az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való jogot.

II.

- [9] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„VIII. cikk (1) Mindenkinnek jog van a békés gyülekezéshez.”

- [10] 2. Gytv. érintett rendelkezése:

„6. § A közterületen tartandó rendezvény szervezését a rendezvény helye szerint illetékes rendőrkapitányságnak, Budapesten a Budapesti Rendőrfőkapitányságnak (a továbbiakban: rendőrség) legalább három nappal a rendezvény megtartásának tervezett időpontját megelőzően kell bejelenteni. A bejelentési kötelezettség a rendezvény szervezőjét terheli.”

- [11] 3. Szabs. tv. érintett, az indítvány benyújtásakor hatályos rendelkezései:

„189. § (3) a) Aki a rendezvény szervezésével összefüggő bejelentési kötelezettségét a gyülekezési jogról szóló törvényben erre meghatározott határidő megsértésével teljesíti, szabálysértést követ el.”

„189. § (5) Nem valósul meg szabálysértés a (3) bekezdés a) pontja alapján, ha a gyülekezési jogról szóló törvényben meghatározott határidő megsértésével, de a rendezvény szervezésének megkezdését követően haldéktalanul olyan rendezvény szervezését jelentik be, amelynek célja a résztvevők véleményének egy, a bejelentéshez képest három napon belül, előre nem láthatóan bekövetkezett vagy nyilvánosságra került eseménnyel összefüggő kinyilvánítása.”

III.

- [12] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján Az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt. A panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján az érdemi határozatban is dönthet. Ennek alapján az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.

- [13] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az indítványozó perbeli jogi képviselőjét ellátó jogi képviselő számára a bíróság a végzését 2018. február 13-án kézbesítette, míg az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2018. április 13. napján nyújtotta be az első fokon eljáró bíróságnál, tehát az alkotmányjogi panasz előterjesztésére a törvényes határidőn belül került sor.
- [15] Az indítvány megfelel az Abtv. 52.§ (1b) bekezdésben előírt követelményeknek. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság 27. §-a szerinti hatáskörét, megjelölte a vizsgálni kért bírósági végzést, és kérte annak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában részletesen indokolta alapvető jogának sérelmét.
- [16] A befogadásról való döntéskor az indítvány tartalmi vizsgálata során az Alkotmánybíróság különösen az Abtv. 26–27.§ szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31.§ szerinti feltételeket vizsgálja. Az indítvány vizsgálata során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Jelen eljárásban az indítványozó érintettnek minősül, tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági felülvizsgálati eljárásban kérelmezőként szerepelt. Az indítványozó a Gytv. 9. § (1) bekezdésében biztosított felülvizsgálati eljárásban született bírósági végzés ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt, amely ellen további jogorvoslatnak nincs helye.
- [17] Az Abtv. 29.§-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítvány megfelel az Abtv. 29. §-ban támasztott feltételnek. A jelen ügyben felmerül annak a kételye, hogy a Budapesti Központi Kerületi Bíróság jogértelmezése a támadott végzésben alaptörvény-ellenesen korlátozta az indítványozó békés gyülekezéshez való jogát. Az ún. spontán és gyors reagálású gyűlésekkel összefüggésben e jogértelmezés alkotmányossága egyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek is tekinthető. E kérdés megválaszolása csak érdemi vizsgálat keretében lehetséges.

IV.

- [18] Az indítvány nem megalapozott.
- [19] 1. Az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez. Az Alkotmánybíróság a 3/2013. (II. 14.) AB határozatában a gyülekezéshez való alapjog Alkotmányban és Alaptörvényben szabályozott tartalmát illetően megállapította, hogy „[a] 2011. december 31-éig hatályos Alkotmány 62. § (1) bekezdésében a Magyar Köztársaság elismerte a békés gyülekezés jogát és biztosította annak szabad gyakorlását. A 2012. január elsejétől hatályos Alaptörvény mindenki jogát biztosítja a »békés gyülekezéshez«. Bár az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének szövege kifejezetten nem követeli meg az államtól, hogy az emberek szabad gyülekezését biztosítsa, ez a kötelezettség az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből következik, ez utóbbi rendelkezés ugyanis minden alapvető (ideértve a gyülekezési) jog védelmét az állam elsőrendű kötelezettségévé teszi. Az állam jogalkotó és jogalkalmazó intézményei tehát kötelesek biztosítani, hogy a gyülekezni kívánók élhessenek az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogokkal. Az Alkotmánybíróság ezért továbbra is irányadónak tekinti a korábbi határozataiban foglalt gyülekezési szabadsággal kapcsolatos megállapításokat” {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [20] A 14/2016. (VII. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította, hogy „a gyülekezési jogot érintően kikristályosodott egy közös európai alkotmányos kultúra, amelynek alapvető elemei megtalálhatók az alkotmánybírósági határozatokban, a Velencei Bizottság és az EBESZ összefoglalóiban, valamint az EJEB döntéseiben. Ezek közös pontjaként a gyülekezési jog egy olyan kiemelt alapjogként került meghatározásra, amely az alkotmányos demokráciák egyik alappillére” {14/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [57]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság ezzel együtt azt is hangsúlyozta, hogy összhangban a 30/1992. (V. 26.) AB határozatban foglaltakkal (ABH 1992, 167, 171.), valamint az ennek alapján megfogalmazott Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, a gyülekezési jog kiemelt jellege nem jelenti azt, hogy korlátozhatatlan alapjog lenne. Törvényi szinten a gyülekezéshez való jognak több általános korlátja is beazonosítható, és ilyen – időbeli – korlátnak tekinthető

- a Gytv. 6. §-ában előírt bejelentési kötelezettség {vö. 30/2015. (X. 15.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [28]}.
- [22] Az alapjog konkrét korlátozásával összefüggésben az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban megállapította, hogy „[a]z Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Az alapjog-korlátozásnak ez a tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, ugyanakkor hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. E követelményből – az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel – a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák.” Továbbá „[a] korlátozás gyakorlásakor azonban a jogalkalmazóknak mindig figyelemmel kell lenniük arra is, hogy az alapjogok korlátozására kizárólag az elérni kívánt céllal arányos módon kerülhet sor alkotmányosan. Az arányosság az elérni kívánt cél és az alapjogi korlátozás súlyának mérlegelését kívánja meg, ami azt is jelenti, hogy minél erősebb érvek szólnak egy alapjog védelme mellett, annál körültekintőbben kell eljárni annak korlátozásakor” (3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [21], [23], megerősítette az Abh2., Indokolás [54]).
- [23] A jogalkalmazással kapcsolatosan az Alkotmánybíróság azt is hangsúlyozta, hogy „az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) az Oya Ataman-ügyben a hatóságok számára a gyülekezés során tanúsítandóan előírt tűrési kötelezettséget a Patyi-ügyben a bejelentési eljárásra is kiterjesztette [Lásd: EJEB, *Patyi és mások kontra Magyarország*, (5529/05); 2008. október 7., 43. pont]. Ez az *in dubio pro libertate* elv megfogalmazását jelenti és azt a követelményt fogalmazza meg a jogalkalmazók irányába, hogy a gyülekezések megtételekor a gyülekezési jog minél szélesebb körű biztosítását eredményező döntést hozzanak” {24/2015. (VII. 7.) AB határozat, Indokolás [30]}. Az Abh2. szerint továbbá a „gyülekezési jog minél szélesebb körű biztosítását eredményező döntés meghozatala azt is megköveteli a jogalkalmazóktól, hogy a mérlegelés során lehetőleg a gyülekezési jogukkal élni kívánó személyek számára kedvező döntés hozzanak, tiszteletben tartva az arányosság és a diszkrimináció-mentesség követelményét. [Velencei Bizottság CDL(2012)014rev2, 22. o.]” (megerősítette az Abh2., Indokolás [49]).
- [24] Az Alkotmánybíróság az Abh1.-ben tekintettel volt a Német Szövetségi Alkotmánybíróság gyakorlatára is, amely alkotmányos védelemben részesíti a spontán és a gyors gyülekezéseket (Eilversammlungen) (Vö. Abh1., ABH 2008, 651, 663.). Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a „békés célú spontán gyűlések fogalomkörébe többféle köztéri gyülekezés sorolható. A valóban spontán gyűlések nem előre eltervezett és megszervezett módon jönnek létre, hanem több személy egymástól többé-kevésbé független cselekvése eredményeként. [...] A spontán gyűlésektől megkülönböztethetők azok a szervezett rendezvények, amelyeket a rendezvényre okot adó esemény miatt rendkívül rövid időn belül lehet csak megtartani, mert a rendezvény későbbi megtartása értelmetlen volna” (Abh1., ABH 2008, 651, 663.). Ezen rendezvények esetében az Alkotmánybíróság – az EJEB gyakorlatára utalással – megállapította, hogy a be nem jelentett, de békés célú és lefolyású rendezvények feloszlata sérti a gyülekezési szabadságot (vö. ABh1., ABH 2008 651, 663.).
- [25] Az Alkotmánybíróság a 3099/2015. (V. 26.) AB végzésben azt is hangsúlyozta, hogy „a Gytv. alapján bejelentésre kötelezett békés célú közterületi rendezvények bejelentésének az elmaradása, a Gytv. alapján nem szankcionálható; az adminisztrációs kötelezettség elmulasztása nem vezethet a rendezvény előzetes megtiltására vagy feloszlására, ugyanakkor olyan törvénysértést jelent, amely egyéb jogkövetkezményt vonhat maga után” {3099/2015. (V. 26.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [26] 2. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}.

- [27] A jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró hatóságnak és a bíróságnak az indítványozó által gyors reagálásúnak tekintett olyan rendezvényt kellett megítélnie, amelynek időpontja, résztvevői és az útvonal jelentős része tekintetében megegyezett az indítványozó által korábban bejelentett és a rendőrség által tudomásul vett rendezvénnyel. A rendőrség az újonnan bejelentett rendezvényt intézményvédelmi okokból ténylegesen biztosította, majd a Szabs. Hatóság a rendezvény bejelentőjét szabálysértési eljárás alá vonta és pénzbírsággal büntette, amit később a bíróság figyelmeztetés intézkedésre változtatott.
- [28] A Szabs. tv. értelmében ugyanakkor, amennyiben a rendezvény résztvevői olyan közéleti eseménnyel összefüggésben kívánják kifejezni a véleményüket békés célú szervezett rendezvény keretében, amelynek kiváltó oka egy, a bejelentéshez képest három napon belül, előre nem láthatóan bekövetkezett vagy nyilvánosságra került esemény, akkor azt a Szabs. tv. 189. § (3) bekezdésnek a) pontjában foglalt szabálysértési jogkövetkezmény mellőzésével tehetik meg. Ezzel összefüggésben a jelen ügyben az indítványozó arra hivatkozott, hogy a rendőrség által alkalmazott kordonos biztosítás három napon belül „nyilvánosságra került eseménynek” minősül, amely miatt az indítványozó szabálysértési felelősségét nem lehetett volna megállapítani.
- [29] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a bejelentési kötelezettség funkcióját éppen a rendezvény biztosításának megvalósításában látta. Az Alkotmánybíróság úgy foglalt állást, hogy „[a] bejelentési kötelezettséget közterületen tartandó rendezvény esetében az indokolja, hogy a hatóságok képesek legyenek biztosítani a gyülekezés lebonyolítását” {13/2016. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság alkotmányos helyzetéből adódóan nem felülbírálati fórumként jár el, pusztán a bírósági értelmezés alkotmányos kereteit adhatja meg, illetve kérheti számon a jogalkalmazókon {vö. 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nincs abban a helyzetben, hogy értékelni tudja azokat a közbiztonsági és közrendvédelmi szempontokat, amelyeket a rendőrségnek az egyedi gyülekezések biztosítása során figyelembe kell vennie. Ebben az értelemben az Alkotmánybíróság nem tudja megítélni azt, hogy a gyülekezés békés jellegének megőrzése érdekében milyen biztonsági intézkedések elrendelésére van szükség, azonban az eljáró jogalkalmazóknak mindig tekintettel kell lenniük a diszkrimináció-mentesség és az arányosság elveire, amelyeket az Abh2. követelményként rögzített (vö. Abh2., Indokolás [49]–[50]). Ahogyan az arányosság elve a tiltó okok alkalmazása esetében is megköveteli azt, hogy a jogalkalmazó ne automatikusan hozzon tiltó határozatot, hanem vegye számításba a tiltásnál enyhébb korlátozások lehetőségét, és e mérlegelésnek ki kell derülnie az indokolásából, úgy igaz ez *per analogiam* a rendezvénybiztosítás során alkalmazott eszközökre is, hiszen azok aránytalan használata a gyülekezés kommunikációs funkcióját korlátozhatja. Az indokolással megfelelően alátámasztott eszközhasználat teszi lehetővé azt, hogy egyensúlyi helyzet álljon elő a békés gyülekezéshez való alapjog és a közbiztonság fenntartásának követelménye között, hiszen „a gyülekezési jog gyakorlása tekintetében a bizonyítási teher mindig a korlátozást előíró hatóság oldalán áll fenn” (Abh2., Indokolás [32]). Ebben a tekintetben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra is, hogy „a bejelentővel folytatott egyeztetési eljárás során a rendőrségnek meg kell kísérelnie egy kompromisszumos megoldás megtalálását” (Abh2., Indokolás [52]).
- [30] Ezek a megállapítások ugyanakkor nem befolyásolják annak a megállapítását, hogy a jelen ügyben az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az eljáró bíróság az Alkotmánybíróság adta értelmezési kereteket figyelembe vette, és a bejelentett rendezvényt az Abh1. fogalmi rendszerében értelmezte. Mind a bírósági végzés, mind pedig a rendőrségi határozat rámutatott arra, hogy az indítványozó tudatában volt annak, hogy a rendőrség kordonok használatával kívánja biztosítani a rendezvényt. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a rendőrség rendezvénybiztosítási gyakorlata nem minősül olyan „eseménynek”, ami a jelen ügy kontextusában gyors reagálású rendezvényt megalapozhatott volna. Mindez nem jelenti azt, hogy a rendőrség rendezvénybiztosítási gyakorlata ne lenne közügynek tekinthető, hiszen az az alapjog érvényesülésére nagy hatással van. Nem lett volna ugyanakkor a „rendezvény későbbi megtartása értelmetlen” (ABh1., ABH 2008, 651, 663.), amennyiben az eredetileg bejelentett rendezvényt követően az indítványozó a Gytv. 6. §-ának megfelelően bejelent egy, a rendőrség rendezvénybiztosítási gyakorlata ellen tiltakozó gyülekezést.
- [31] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/813/2018.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3333/2018. (X. 26.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Stumpf István* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 12.Bhar.362/2016/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Kalmár László (a továbbiakban: indítványozó) személyesen eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Fővárosi Ítéltábla 12.Bhar.362/2016/8. számú ítéletének Alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt, mivel a hivatkozott bírósági ítélet az indítvány szerint sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseit, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozót a Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) a 2016. január 12-én kelt 19.B.30.810/2015/18. számú ítéletével folytatólagosan elkövetett becsületsértés vétségében bűnösnek mondta ki, és ezért őt 100 000 Ft pénzbüntetésre ítélte.
- [3] A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint a Központi Nyomozó Főügyészségen az indítványozó ellen 2012-ben hamis vád büntette miatt indult büntetőeljárás, amely során az indítványozót a Központi Nyomozó Főügyészség főügyész-helyettese gyanúsítottként hallgatta ki. Ezt követően az indítványozó 2014. július 1-jén kelt, a Központi Nyomozó Főügyészséghez eljutatott levelében a főügyész-helyettes tevékenységével és munkakörével kapcsolatban több, a becsület csorbítására alkalmas, sértő kifejezést használt. Emellett az indítványozó többek között a YouTube internetes oldalra feltöltött egy dokumentumot (és közzétett egy kihallgatásáról készült rejtett kamerás felvételt is), amelyben szintén becsmérlő kijelentéseket tett a főügyész-helyettesre (így pl. azt állította róla, hogy „lehetséges, hogy a cionista törpe a diplomáját a Tel-Aviv-i nagybani piacon cserélte egy köszvényes kóser libáért”), illetve más esetben pedig az ellene folytatott eljárást koncepciós eljárásnak minősítette.
- [4] Ezen állítások miatt a főügyész-helyettes több magánindítványt is benyújtott az indítványozóval szemben. Az indítványozó a bírósági tárgyalás során arra hivatkozott, hogy az általa tett kijelentések nem tekinthetők tényállításnak, emellett nem voltak gyalázkodóak és becsmérlőek sem. Hangsúlyozta továbbá, hogy kijelentéseit nem a szándékosság vezérelte, és mivel a becsületsértés csak szándékosan követhető el, így terhére nem állapítható meg bűncselekmény.
- [5] A PKKB ítéletének indokolásában kiemelte, hogy a sérelmezett kijelentések kétséget kizáróan az indítványozótól származtak – amelyet maga az indítványozó is elismert – emellett az eshetőleges szándékosság is megállapítható. Ezt követően a PKKB az alkotmánybírósági gyakorlatra (többek között a közszereplők bírálhatóságára is) figyelemmel megállapította, hogy az indítványozó által a főügyész-helyettesre tett kijelentések alkalmasak voltak a becsület csorbítására, mivel azok nem pusztán a főügyész-helyettes egyéni érzékenységét sértették, hanem az ő személyes környezetében róla kialakult kedvező társadalmi megítélést is negatív irányba befolyásolták.
- [6] 1.2. Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be a Fővárosi Törvényszékhez, amely a 23.Bf.6859/2016/8. számú ítéletével az indítványozót – 2016. szeptember 15-én kelt határozatával – az ellene emelt vád alól felmentette.

- [7] Az indítványozó fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a becsületsértést nem lehet objektív mérce alapján elbírálni – erre véleménye szerint bizonyíték az is, hogy több, általa indított becsületsértési ügyben úgy ítélte meg az eljáró bíróság, hogy a rá mások által tett (álláspontja szerint a jelenlegi ügyben elhangzott kijelentéseknél sokkal durvább) állítások nem minősülnek becsületsértőnek – továbbá azt is megjegyezte, hogy a főügyész-helyettesnek fokozott tűrési kötelezettsége van.
- [8] A Fővárosi Törvényszék ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az indítványozónak a főügyész-helyetessel mint a hatóság tagjaként eljáró személlyel szemben tett kijelentései szöveg-összefüggésben vizsgálva negatív vélemény kinyilvánításnak minősülnek. Tényállításként tekintette azonban a Fővárosi Törvényszék az indítványozó azon kijelentését, amely a főügyész-helyettes eljárását koncepciósnak minősítette. Ezzel kapcsolatban azonban az ítélet kiemelte, hogy ez a kijelentés az indítványozó ellen hamis vád miatt indult eljárásnak szólt, és így mégiscsak értékítéletnek minősül. Ezekre tekintettel pedig a Fővárosi Törvényszék megállapította, hogy az indítványozó kijelentései nem minősülnek bűncselekménynek.
- [9] 1.3. A Fővárosi Törvényszék ítélete ellen az ügyben eljáró ügyész fellebbezést jelentett be a Fővárosi Ítéletábrához, amely a 12.Bhar.362/2016/8. számú ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett becsületsértés vétségében, és őt ezért két évre próbára bocsátotta.
- [10] A Fővárosi Ítéletábrá a Fővárosi Törvényszék érvelését alaptalannak találta. Ítéletének az indokolásában kiemelte, hogy álláspontja szerint az Alkotmánybíróság legutóbbi gyakorlatából az következik, hogy bár a közszereplőknek továbbra is magasabb tűrési kötelezettségük van, ám nem kötelesek túrni a magánélethez, szakmai-, foglalkozási tevékenységhez kapcsolódó társadalmi értékítéleteknek rombolását megvalósító cselekvősegeket. Így pl. a Fővárosi Ítéletábrá szerint gúnyos, degradáló és lekicsinylő kijelentés volt a főügyész-helyettes diplomaszerezésének kifigurázása, amely így kétségtelenül alkalmas a hivatalos személy becsületének a csorbítására. Hasonlóan ítélte meg a Fővárosi Ítéletábrá az indítványozónak az ellene folytatott eljárás koncepciósnak jellegre való utalást is (különösen a magyar történelem tükrében, a „koncepciósnak eljárás” kifejezés tekintetében kialakult negatív töltetre) – amely mint ilyen alkalmas az ügyész eljárásba vetett bizalom megrendítésére is. Ezzel összefüggésben a Fővárosi Ítéletábrá ítéletében azt is kiemelte, hogy az ügyésznek mint hivatalos személynek az ilyen jellegű megközelítése még az adott ügy keretein belül maradván is tényállászerű, nagy nyilvánosság előtt pedig kiemelten az. Szintén becsületsértőnek minősítette a Fővárosi Ítéletábrá az indítványozó által a főügyész-helyettesre tett azon kijelentést, amelyben a főügyész-helyettes természetét a „Hupikék Törpikék”-hez hasonlította, mivel az ítélet szerint ez összefügg a főügyész-helyettes vádképviselési közszereplésével, és így az ügyész kvalitását és foglalkozásának a lekicsinylését eredményezi.
- [11] 1.4. A PKKB tájékoztatása szerint az indítványozó az alkotmányjogi panaszában támadott ítélettel szemben nem élt felülvizsgálati kérelemmel, perújítási indítványt azonban előterjesztett.
- [12] 1.5 Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában részletezte a főügyész-helyetessel való viszonyának alakulását, és az indítvány által támadott ítélet történeti tényállásában ismertetett – az ítélet szerint becsületsértő – levelének (publicisztikájának) születési körülményeit (amelyet az indítvány-kiegészítésében ismételt és részletesebben is citált), valamint más ellene vagy általa indított becsületsértési ügyek történeti előzményeit. Nem tartalmazta azonban az alkotmányjogi panasz sem a határozott kérelmet, sem a sérülni vélt alapjog megjelölését, sem pedig az okozott alapjogsérelemre vonatkozó indokolást.
- [13] Az Alkotmánybíróság főtárgyára ezért hiánypótlási felhívást küldött az indítványozónak, amelyben a fentebb részletezett hiányosságokra hívta fel a figyelmét.
- [14] Az indítványozó a hiánypótlási felhívásra alkotmányjogi panaszát kiegészítette. Ebben az Abtv. rendelkezéseinek megjelölése mellett kérte a Fővárosi Ítéletábrá ítéletének a megsemmisítését az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiben garantált véleménynyilvánítási szabadságának sérelme miatt [megjelölve továbbá a XXIV. cikk (1) bekezdésében – az indítvány tartalma alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében – garantált tisztességes (bírósi) eljáráshoz való jog sérelmét is – tekintettel arra, hogy álláspontja szerint az ítélet nem tett eleget az indokolási kötelezettségének]. Indítvány-kiegészítésében kifejtette, hogy mint független újságíró tett közzé egy publicisztikát egy olyan személyről, aki álláspontja szerint közszereplő, ráadásul korábban politikai szerepet is vállalt. Az ilyen publicisztika azonban kétséget kizáróan véleménynyilvánítás, és mint ilyen élvezeti a IX. cikk (2) bekezdésében deklarált sajtószabadság oltalmát is. Ezen érvelését az Alkotmánybíróság és

az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatát citálva is részletezte, kiemelve, hogy a közügyekben történő megszólalásra magasabb mérce alkalmazandó – így pl. az ilyen közszereplők a túlzó, vulgáris kifejezés használatát is kötelesek túrni. Emellett részletesen kifejtette, hogy egy kijelentést a közszereplők tekintetében hogyan és milyen módon kell (álláspontja szerint) megítélni. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában mindezek alapján kifejtette azon álláspontját, miszerint az Fővárosi Ítéletábla ítéletében nem vette ezen szempontokat figyelembe, és így alaptörvény-ellenes ítéletet hozott.

- [15] Az indítványozó emellett azzal is érvelt, hogy a Fővárosi Ítéletábla ítéletében nem tett eleget a tisztességes bírósági eljárás követelményéből fakadó indokolási kötelezettségének sem, mivel álláspontja szerint a bíróság nem indokolta meg, hogy miért tért el az irányadó alkotmánybírói és bírósági (az indítványban megjelölt 8/2013. számú BJE) gyakorlattól.

II.

- [16] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

[...]

(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [17] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [18] 2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [19] Jelen ügy vonatkozásában az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette, hogy az indítványozónak az alapügyben tett kijelentései élvezik-e az Alaptörvény IX. cikkében biztosított véleménynyilvánítás szabadsága védelmét, vagy azok már túllépik annak az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatában és a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatában lefektetett elveit. Ennek megválaszolása kapcsán további vizsgálendő kérdés, hogy az alapügy sértette-e a Központi Nyomozó Főügyészség főügyész-helyettese, köz megbízásánál fogva, jelen ügyben magasabb tūrés kötelezettséggel bírt-e, illetve amennyiben igen, akkor az indítványozó által tett kijelentések (pl. a „cionista” jelző) érintik-e a főügyész-helyettes emberi méltóságának legbelsőbb magját, azaz az indítványozó véleménynyilvánítása szembe megy-e az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében deklarált elvvel, miszerint „a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”
- [20] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Alaptörvény IX. cikke vonatkozásában – 2017. március 20-ai ülésén – befogadta.
- [21] 3. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó sérülni vélte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését is, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint az Ítéletábla nem tett eleget indokolási kötelezettségének.
- [22] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az ügy érdemére kiható alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi kérdésre utaló indokok hiányában – nem vizsgálja azt, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és a megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és az előadott érveket, vagy azt, hogy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása,

a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróság szerint megállapítható, hogy az eljáró bíróságok a határozataikban számot adtak az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. Az alkotmánybírói gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Mindezek következtében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében az indítványozó által közölt kifogásokat az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálta.

IV.

- [23] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [24] 1. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság nem vonhatja el azonban az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.
- [26] 2. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság mindenekelőtt áttekintette a véleménynyilvánítással kapcsolatos gyakorlatának releváns elemeit, különös tekintettel a közéleti szereplőket érintő véleménynyilvánítás megítélésének alkotmányossági szempontjaira.
- [27] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény negyedik módosításának hatályba lépését követően is számos esetben foglalkozott a közhatalmat gyakorló személyeknek és a közszereplő politikusoknak az őket érő bírálattal szembeni fokozott tűrési kötelezettségével, és az ezzel összefüggő büntetőjogi szankciók megítélésének kérdésével.
- [28] A 7/2014. (III. 7.) AB határozat még a büntetőjoginál enyhébb szankciókkal fenyegető polgári jogi szabályok alkotmányossága körében is hangsúlyozta, hogy „a közügyekkel összefüggésben megfogalmazott, közhatalmat gyakorló személyre vagy közszereplő politikusra vonatkozó, értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás főszabály szerint polgári jogi felelősségre vonásnak sem lehet alapja”. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor rámutatott arra is, hogy a szólásszabadság e körben sem korlátlan. Egyrészt a „közhatalmat gyakorló személyeket és a közszereplő politikusokat is megilleti a személyiségvédelem, ha az értékítélet a személyüket nem a közügyek vitatása körében, nem közéleti tevékenységükkel, hanem magán- vagy családi életükkel kapcsolatban érinti”. Másrészt meg kell hajolnia a szólásszabadságnak az emberi méltóság előtt akkor is, amikor a megfogalmazott vélemény nem pusztán nevesített személyiségi jogokat sért, hanem – az érintett személy ember mivoltának semmibe vételével – az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütközik {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [61]–[62]}.
- [29] Ezzel összhangban határozta meg az Alkotmánybíróság a közéleti szereplőket illető bírálat büntetőjogi megítélésének alkotmányossági szempontjait a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban. Az Alkotmánybíróság a „közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében” újfent hangsúlyozta az értékítéletet kifejező véleménynyilvánítások különösen erős védelmét, amely a túlzást vagy provokációt magukban foglaló kifejezésekre is kiterjed. Emellett az Alkotmánybíróság a szólásszabadság hatáiról mondottakat is megerősítette: a közszereplőt érintően gyakorolt véleményszabadság sem nyújt már védelmet a magán- vagy családi élettel kapcsolatos öncélú kifejezések használatára, továbbá „nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlésében öltenek testet” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [30] A fenti határozatok alapján a 3329/2017. (XII. 8.) AB határozatban az Alkotmánybíróság a közéleti szereplőket érintő véleménynyilvánítás megítélésének alkotmányossági követelményeit akként foglalta össze, hogy először mindig az adott közlésnek a közügyek vitájához való tartozásáról kell döntenie, majd a kijelentés értékítélet vagy

tényállítás jellegéről kell állást foglalni, és az értékítéletek körében ezt követően azt kell megítélni, hogy a véleménynyilvánítás az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérést valósította-e meg. A közügyek megvitatása során kifejtett értékítélet határa ugyanis az emberi méltóság korlátozhatatlan magjának a sérelme, vagyis az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérése {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [30]–[33]}.

- [31] 3. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben tehát azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés a vád tárgyává tett cselekményt ezzel az alkotmányos szempontrendszerrel összhangban értékelte-e. Általában a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik ugyanis annak megítélése, hogy a konkrét ügyben a véleményt közlő személy átlépte-e a védett véleménynyilvánítás határát {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [35]–[36]}.
- [32] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt fontosnak tartja kiemelni, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező ügyben magánindítványt előterjesztő főügyész-helyettes – hivatali tevékenységének gyakorlásával összefüggésben – minden kétséget kizáróan közhatalmat gyakorló személynek minősül, így az őt hivatali minőségében érintő véleménynyilvánítás megítélésére is a fentiekben citált alkotmánybírósági határozatokban meghatározott – magasabb tűrési kötelezettséget előíró – mérce az irányadó.
- [33] Az indítványozó által a főügyész-helyetessel szemben megfogalmazott kijelentésekkel összefüggésben elsőként az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az indítványozó a főügyész-helyetessel szemben tett kijelentéseit az ellene hamis vád miatt indult eljárás keretében vele szemben lefolytatott kihallgatás és egyéb eljárási cselekmény általa sérelmesnek vélt jellege miatt fogalmazta meg. Így azonban ezen kijelentések megítélése kapcsán egyértelműen megállapítható, hogy azok a főügyész-helyettes közmegebízásának gyakorlásával függenek össze, így azok megítélése is – többek között – a 3329/2017. (XII. 8.) AB határozatban felállított szempontok szerint lehetséges. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az alkotmányjogi panasz által támadott ítéletalkotási döntés meghozatala során a bíróság ezen szempontot helyesen ítélte meg.
- [34] 3.2. Mindezek tükrében a további vizsgálandó kérdés, hogy az indítványozó által tett kijelentések értékítéletnek vagy tényállításnak minősülnek-e. Ezzel összefüggésben fontos hangsúlyozni, hogy az Alkotmánybíróság több döntésében is kifejtette álláspontját az értékítéletet tartalmazó véleményeknek és a tényállításoknak az alkotmányjogi mérlegelésben elfoglalt helyével kapcsolatban – ez esetben is fenntartva a joggyakorlatának kezdetétől képviselt álláspontot, miszerint az Alkotmánybíróság különbséget tesz az értékítéletek és a tényállítások megítélése között: „míg vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [49]}. Ebből következően pedig „[a] véleménynyilvánítás gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [35] Jelen ügy vonatkozásában egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó értékítéletet fogalmazott meg a főügyész-helyetessel szemben, hiszen elsősorban az általa – az indítványozóval kapcsolatban – folytatott eljárás jellegét minősítette (konceptiós eljárásnak), valamint a főügyész-helyettes személyével, illetve képességeivel összefüggésben fejtette ki véleményét.
- [36] 3.3. A fentiek alapján – a továbbiakban – az Alkotmánybíróság a 3329/2017. (XII. 8.) AB határozatban felállított szempontok alapján azt vizsgálta, hogy az indítványozó értékítélete a főügyész-helyettes emberi státuszának nyilvánvaló és súlyos becsmérést valósította-e meg.
- [37] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság a 3263/2018. (VII. 20.) AB határozatában az alábbi szempontokat hangsúlyozta. A közügyek vitájában a közhatalom gyakorlóját vagy közszereplő politikust érintő bírálat, értékítélet főszabály szerint nem lehet alapja jogi felelősségre vonásnak. A véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos határát e körben azok a közlések lépik csak át, amelyek az emberi méltóság korlátozhatatlan aspektusába ütköznek, azaz a méltóságnak az emberi mivolt lényegét jogilag megragadó tartalmát sértik. A szólás szabadságnak ez a korlátja azonban nem önmagában a véleménynyilvánítás becsmérőlő vagy gyalázkodó jellegének szab határt, hanem az emberi méltóságnak az emberi mivolt lényegét meghatározó és óvó magját védelmezi. Az emberi méltóságnak ezt a korlátozhatatlan tartományát nem a méltóságból fakadó egyes részjogok (pl. becsület, jóhírnév) minősített, intenzív becsmérése sérti, hanem az, ha a véleménynyilvánítás eleve ennek a sajátosan védett szférának a megsértésére irányul. Ilyen jogsértés lehet pl., ha a közlés az emberi természet

legbelsőbb köreibé hatol, öncélúan támadva a személyiség és az identitás lényegét alkotó vonásokat {3263/2018. (VII. 20.) AB határozat, Indokolás [40]–[41]}. Jelen ügy tekintetében mindezek alapján megállapítható, hogy egy közhatalmat gyakorló személy hivatali tevékenységével összefüggésben nem álló, lealacsonyító szándékú, a személyiség lényegét érintő kifejezések (címek) nem tartoznak a véleménynyilvánítás által védett körbe. Így pl. az indítványozó által használt jelzők (a „cionista”, illetve a „kiemelten vezető beosztású törpe”, vagy a „társadalmi szubkultúrában szocializálódott bugris” kifejezések), továbbá a főügyész-helyettes diplomaszerezésének körülményeire utalás egyértelműen nem sorolható az Alaptörvény IX. cikke által védett véleménynyilvánítás körébe. A „becsületérvés” szubjektív kategóriájával szemben ugyanis az ilyen jogsértések olyan objektív alapot teremtenek, amelyre a bíróságok a becsületsértés büntetőjogi értékelésekor is hivatkozhatnak (sőt hivatkozniuk is kell).

- [38] 3.4. A fentiek alapján megállapítható tehát, hogy az indítványozó által megfogalmazott kijelentések bár a közügyek vitájában elhangzó értékítéletnek minősülnek, és a főügyész-helyettesnek közmegbízatasánál fogva nagyobb tűrés kötelezettsége van a vele szemben megfogalmazott véleménynyilvánítások tekintetében, a büntető eljárásban vitatott kijelentések mégis átlépték az Alaptörvény IX. cikkében védett véleménynyilvánítás határát, és szembe mentek az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésével, azaz megsértették a főügyész-helyettes emberi méltóságának legbensőbb magját.
- [39] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ítélet tábla a fenti alkotmányossági szempontokat figyelembe vette ítélete meghozatalakor, így az alkotmányjogi panaszban támadott ítélet táblai ítélet nem sérti az Alaptörvény IX. cikkét. Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

[40] Budapest, 2018. október 16.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [41] Támogatom a határozat elutasító rendelkező részét, mert az indítványozó valóban megsértette véleménynyilvánítása közben egy közhatalmat gyakorló személy emberi méltóságát, mely lehetőséget az Alaptörvény negyedik módosítása már kivette a IX. cikkében biztosított véleménynyilvánítási szabadság alól „[A] véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának megsértésére” [IX. cikk (4) bekezdés]. Ám a rendelkező részen túl az indokolás [36]–[37] bekezdéseiben olyan korlátozást illeszt be a határozat az Alaptörvény parancsa elé – követve a még a negyedik alaptörvény-kiegészítés előtt kialakult alkotmánybírói gyakorlatot és az ezt felülbírálatlanul hagyó későbbi alkotmánybírói határozatokat –, mely nem a teljes az emberi méltóságot, hanem csak annak egy szűkebb magját tekinti a véleménynyilvánítási szabadság korlátjának: „[A] szólásszabadságnak ez a korlátja azonban nem önmagában a véleménynyilvánítás becsmérő vagy gyalázkodó jellegének szab határt, hanem az emberi méltóságnak az emberi mivolt lényegét meghatározó és óvó magját védelmezi” (Indokolás [37]). Mint a fenti alaptörvényi idézet mutatja, az Alaptörvény nem szűkíti le az emberi méltóság védelmét egy „korlátlan magra”, hanem épp a becsméréstől és a megáláztatástól kívánja védeni a társadalmat, benne a közszereplőket és a magánszereplőket egyaránt még a véleménynyilvánítás közben is. Ebből következik az is, hogy az emberi méltóság sérthetlensége mint korlát a véleménynyilvánítási szabadság előtt az Alaptörvény negyedik módosítása óta nem teszi lehetővé a közszereplők olyan fokú eltávolítását az azon túli körtől a védelem szempontjából, mint ahogy azt a '90-es években kialakult alkotmánybírói gyakorlat deklarálta. Azzal, hogy az alkotmányozó intenzívebbé tette az emberi méltóság sérthetlenségének védelmét a véleménynyilvánítás terén, új mércét húzott a közszereplők vonatko-

zásában is. Gyalázkodni vagy megalázó kijelentésekkel sérteni emberi méltóságukat a nyilvánosság előtt ugyanúgy alaptörvény-ellenes, mint ahogy az összes többi ember vonatkozásában is.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István alkotmánybíró különvéleménye

- [42] Az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban a bírói döntések alkotmányjogi panasz alapján történő felülvizsgálatára terjed ki, mégpedig kizárólag akkor, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esete merül fel. Az indítványozó alkotmányjogi panasa nem felelt meg ezeknek a feltételeknek. Határozatában az Alkotmánybíróság is tulajdonképpen csak az indítványozó konkrét kijelentéseit vizsgálta, és megítélésem szerint lényegében törvényértelmezési kérdésekről foglalt állást.
- [43] Az Alkotmánybíróságnak nem hatásköre, hogy konkrét kijelentéseket értékeljen. Az Alkotmánybíróság által hivatkozott 7/2014. (III. 7.) AB határozatból, illetve 13/2014. (IV. 18.) AB határozatból sem következik az, hogy az Alkotmánybíróságnak mindig kontrollálnia kellene, hogy a konkrét ügyben a bíróság által értékítéletnek minősített kijelentések valóban ebbe a kategóriába tartoznak-e (és nem tényállításhoz minősülnek), s ha igen, akkor az adott kijelentések korlátozása indokolt volt-e vagy sem. Ez ugyanis az Alkotmánybíróságot burkoltan negyedfokú bírósággá tenné a becsületsértési (a rágalmazási, a személyiségi jogi, stb.) ügyekben.
- [44] Azt sem tartom az Alkotmánybíróság feladatának, hogy hatályában megerősítse a bírói döntéseket, hogy tényleg helyesen állapították meg egy-egy adott kijelentés kapcsán, hogy az már sérelmes (érinti a sértett emberi méltóságának legbelsőbb magját), és ezért nem megengedett.
- [45] Az Abtv. 27. §-a szerinti eljárásban alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek csak azt tartom, ami a bírói döntés felülvizsgálatát feltétlenül szükségessé teszi, hogy az alkotmányosság védelme érdekében az Alkotmánybíróság iránymutató jelleggel állást foglaljon. Ha a panasz ilyen – alapvető – alkotmányjogi jelentőségű kérdésre nem utal, akkor az alkotmányjogi panasz befogadása és érdemi elbírálása sem indokolt.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2005/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3334/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 3.Pkf.422/2017/5. sorszámú és 3.Pkf.425/2017/5. sorszámú végzései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdálkodó szervezet indítványozó (jogi képviselője: dr. Kovács Krisztián kamarai jogtanácsos; a továbbiakban: indítványozó) a Székesfehérvári Törvényszék 3.Pkf.422/2017/5. sorszámú és 3.Pkf.425/2017/5. sorszámú végzéseivel szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] 1.1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Székesfehérvári Törvényszék 3.Pkf.422/2017/5. sorszámú és 3.Pkf.425/2017/5. sorszámú végzései, valamint ezekben a végzésekben felülvizsgált közjegyzői végzések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményeit, valamint ugyanezen alaptörvénybeli cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz fűződő jogot. Az indítványozó ilyen alaptörvényi hivatkozás alapján kezdeményezi a bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó ezen kívül kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az eljáró bíróságot az alkotmányjogi panaszban támadott bírósági határozatok végrehajtásának felfüggesztésére.
- [3] 1.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó végrehajtási ügyben az indítványozó az eredeti hitelező pénzügyi intézmény jogutódjaként, valamint végrehajtást kérőként szerepelt. Az eljáró bíróság által megállapított tényállás rövid lényege szerint az adós közjegyzői okiratba foglalt banki kölcsönszerződést kötött, amelynek biztosítékeként szolgáló ingatlanon önálló zálogjogot is alapítottak. A kölcsönt nyújtó bank 2011 januárjában magánokiratban mondta fel a szerződést arra hivatkozva, hogy az adós a fizetési kötelezettségének többszöri felszólítás ellenére nem tett eleget. E szerződéses követelést a bank később engedményezte az indítványozónak. Az indítványozó 2017 áprilisában közjegyző előtt kérte, hogy a magánokirati felmondás tartalmát közjegyzői okiratban is kézbesítse a kötelezetteknek, majd pedig ezt követően, 2017 májusában közjegyző előtt végrehajtás elrendelése iránti kérelmet terjesztett elő az adóssal, valamint a zálogkötelezettel szemben. A közjegyző az okirat végrehajtási záradékkal való ellátását mindkét esetben megtagadta, mert a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (2) bekezdésében foglalt szabály előírja, hogy ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa. Az eljáró közjegyző megítélése szerint ez a jogszabályi feltétel a jelen esetben azért nem teljesült, mert a kölcsönt nyújtó bank közjegyzői eljárás igénybevétele nélkül, magánokiratban mondta fel a szerződést. Ezt a hiányosságot pedig utóbb, az adós részére megküldött, felmondást tanúsító közjegyzői okirat nem orvosolja (42018/Ü/367/2017/2. sorszámú, és 42018/Ü/368/2017/2. sorszámú közjegyzői végzés).
- [4] Az indítványozó a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátását megtagadó közjegyzői döntéssel szemben fellebbezést terjesztett elő a Székesfehérvári Törvényszéken. Az indítványozó a fellebbezésében többek között a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében foglalt jogszabályi előírás közjegyzői értelmezését vitatta. A törvényszék a fellebbezést mind az adós, mind pedig a zálogkötelezett tekintetében elutasította, és végzéseinek indokai között egyfelől előadta, hogy helyes az a közjegyzői jogértelmezés, miszerint a magánokirati formában tett felmondáshoz nem fűződnek a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében írt jogkövetkezmények. Másfelől pedig a törvényszék hozzátette, hogy a kölcsön futamideje 2017 júniusban jár le, így a végrehajtást kérő ezt megelőzően

benyújtott kérelme nem vezethetett eredményre (Székesfehérvári Törvényszék 3.Pkf.422/2017/5. sorszámú és 3.Pkf.425/2017/5. sorszámú végzései).

- [5] 1.3. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljáráshoz fűződő jogot az indítványozó azért hívja fel, mert álláspontja szerint az eljáró bíróság nem helytállóan értelmezte a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében foglalt szabályt. E körben az indítványozó kiemelte, hogy a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében szereplő feltétel teljesült, mert utóbb közjegyző tanúsította, hogy a kölcsönszerződést felmondták. Az indítványozó ezek alapján kezdeményezte, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg a jogvita alapját képező jogszabályi rendelkezések helyes értelmezését, illetve kifogásolta, hogy a támadott bírói döntésekben elfogadott jogértelmezést nem támasztják alá kellő indokok. Az indítványozó emellett megjelölte az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslat-hoz fűződő jog sérelmét is, ugyanakkor az alkotmányjogi panaszában nem adott elő erre vonatkozó indokolást.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 2.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésének előírása szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjai szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, illetve egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény indítványban felhívott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati jog tekintetében nem felel meg az indítvány határozottságára vonatkozó követelménynek. Az indítványozó ugyanis egyáltalán nem adott elő olyan alkotmányjogi érvelést, amelyből kitűnik, hogy milyen kapcsolatban állnak a támadott bírói döntések a jogorvoslat-hoz fűződő joggal. Ebből következően az indítvány ebben a részében nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhet, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti a felhívott alaptörvényi szabályt, így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban foglalt követelményeknek {elsőként lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23], [30]; legutóbb megerősítette: 3268/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [8] 2.2. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [9] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3249/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszerének sérelmére elsősorban az eljáró bíróságok jogértelmezésének helytállóságával összefüggésben hivatkozik. Az indítványozó ugyanis a Vht. 23/C. § (2) bekezdésében foglalt jogszabályi rendelkezés közjegyzői és bírósági értelmezését vonja kétségbe. Az Alkotmánybíróság előbbiekből felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélkező bíróság bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje és ezzel együtt jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az eljáró

bíróság által elfogadott jogértelmezés és a bizonyítékok mérlegelésének ilyen felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelmezett jogot nem sért {3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának ebben a részében pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett a panasz valójában a bírói döntések ismételt felülbírlatára irányul, amikor a Vht. kérdéses szabályainak értelmezését és alkalmazását kifogásolja, és ilyen okok alapján vitatja a bírósági jogértelmezés helytállóságát. Az indítványozó emellett hivatkozik a kifogásolt bírói döntések indokolásának hiányosságaira is. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor az eljáró bíróságok indokolásának hiányosságai jelen ügyben már csak azért sem vethetnek fel alaptörvény-ellenességi kételyeket, mert az indítványozó éppen az indokolásokban előadott jogértelmezést kifogásolja. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszban a tisztességes eljárás követelményeinek sérelmeként előadott kifogások nem vetnek fel olyan alaptörvény-ellenességi kételyt, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmánybíróság emellett az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdéseket jelen ügyben nem értékelte olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem, amely érdemi alkotmánybírói eljárásra okot adhatna {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3], legutóbb megerősítette: 3186/2018. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [11]}.

- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította. Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, így okafogyottá vált az indítványozó abbéli kezdeményezése, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az első fokon eljáró bíróságot a panaszban támadott bírói határozat végrehajtásának felfüggesztésére {3097/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [21], 3267/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [42]}.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/132/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3335/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta az alábbi

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.27.531/2017/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] A magánszemély az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.27.531/2017/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyel kapcsolatban az indítványozó – a konkrét alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítéletet megelőző eljárásokat is ismertetve – előadta, hogy nagyszülői kapcsolattartás szabályozása iránti kérelmet terjesztett elő, amely kérelmet a hatóság elutasította azzal az indokolással, hogy amíg az apai kapcsolattartás nincs helyreállítva addig a nagyszülői kapcsolattartás rendezése nem lehetséges. A bíróság a nagyszülői kapcsolattartás rendezése tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti keresetet elutasította. Az indítványozó azt sérelmezi, hogy a hatóság az apai kapcsolattartástól teszi függővé a nagyszülői kapcsolattartást, egyúttal kifogásolja a hatósági eljárásokat, melyek álláspontja szerint elfogultságon alapulnak. Ezen túlmenően sérelmezi, hogy a hatóságok nem tettek meg mindent azért, hogy a gyermekek „veszélyeztetése” –, ami álláspontja szerint 3 éve zavartalanul folyik – megszűnjön, sőt ezt a hatóság még támogatja is.
- [3] Az indítványozó előadta, hogy a kötelező jogi képviselő miatt nem tudott felülvizsgálati kérelemmel élni, mivel költségmentességre nem jogosult, és nem talált olyan jogi képviselőt, aki 60 napon belül elvállalta volna az ügyet, ezért egyetlen jogorvoslati lehetőségként az Alkotmánybírósághoz fordulás maradt, mivel csak itt engedélyezett a személyes eljárás, és mivel – álláspontja szerint – az ítélet Alaptörvényben rögzített jogokat sért. Az indítványozó szerint „külön sérti Magyarország Alaptörvényében rögzített jogokat az az előírás, hogy személyes eljárásban nem lehet felülvizsgálati szervhez fordulni egy közigazgatási döntés után, mintha az nem tévedhetne.” Szerinte „ez megsérti a demokratikus alapelveket, vagyis azt, hogy az Alaptörvény szerint mindenki jogképes, de ezt a gyakorlatban nem teszi lehetővé a Magyar Állam”. Az indítványozó szerint, „ha valaki alaki, formai jogi feltételeknek megfelelően nyújt be egy felülvizsgálatot, el kellene hogy tudjon személyesen is járni, hogy a megtámadott ítélet jogosságáról egy 3 tagú tanács dönt, ha valóban mindenki egyenlő és jogképes.”
- [4] Az indítványozó – amint azt beadványában jelezte – mivel felülvizsgálati eljárást nem kezdeményezhetett, alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Álláspontja szerint a bíróság megsértette az Alaptörvény XV. cikkében, valamint XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglaltakat, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogot. Indítványában a sérelmezett bírósági döntés megsemmisítését kérte, valamint azt, hogy az Alkotmánybíróság „tegyen ajánlást új kormányhivatali eljárásra”.
- [5] A bíróság tájékoztatása szerint az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban, a végrehajtás felfüggesztéséről, illetve félbeszakításáról döntés nem született.
- [6] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Abtv. 29. §-a szerint pedig az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [7] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapul szolgáló ügyben peres félként vett részt, rá nézve a támadott ítélet rendelkezést tartalmaz, egyedi érintettsége fennáll.

- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.27.531/2017/12. számú ítéletét – a bíróság tájékoztatása szerint – 2018. február 28. napján kézbesítették. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó 2018. április 27. napján – a törvényben meghatározott határidőben – személyesen nyújtotta be az első fokon eljáró bíróságon, jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikke egészének sérelmét állítva előadta, hogy a kötelező jogi képviselő miatt nem élhetett felülvizsgálati kérelemmel, mivel költségmentességre nem jogosult, és a rövid időre tekintettel nem talált ügyvédet, aki az ügyet elvállalta volna.
- [10] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése értelmében a törvény előtt mindenki egyenlő, minden ember jogképes. A (2) bekezdés arról szól, hogy Magyarországon az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja. A (3) bekezdés a nők és a férfiak egyenjogúságát rögzíti, míg a (4) bekezdésben az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulásának külön intézkedésekkel történő segítése szerepel. Az (5) bekezdés pedig kiemelten szól a családok, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élő védelméről.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja alapján az alkotmányjogi panasz esetében a kérelem akkor tekintendő határozottnak, ha egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét.
- [12] A jelen alkotmányjogi panaszban az indítványozó ugyan beidézte az Alaptörvény XV. cikkének valamennyi bekezdését, azonban arra vonatkozó érvelést, hogy az alapjogsérelem miben valósult meg, az indítvány nem tartalmazott. Ezért az Alaptörvény XV. cikkére vonatkozó részében az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontjában írt követelménynek nem felel meg, így érdemi vizsgálatra nem alkalmas.
- [13] Az indítványozó ezen túlmenően az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésének sérelmét is állította. Álláspontja szerint a hatóságok „bűnösnek” tekintik őt, és ezért nem adják meg a korlátozás nélküli nagyszülői kapcsolattartás lehetőségét, ezáltal – az indítványozó úgy véli – sérült az ártatlanság védelméhez való joga.
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése szerint „[s]enki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg.”
- [15] A jelen alkotmányjogi panasz által támadott bírósági ítélet közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata keretében született, melynek tárgya a nagyszülői kapcsolattartás engedélyezése, illetve annak módja volt. A rendelkezésre álló iratok szerint (alkotmányjogi panasz beadvány, támadott bírósági ítélet) az eljárásnak nem képezte részét az indítványozó büntetőjogi felelősségének vizsgálata, illetve bűnösségének megállapítása, így a támadott bírósági ítélet és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés között nincs alkotmányjogi szempontból értékelhető összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az alkotmányjogi szempontból értékelhető összefüggés hiányában nincs lehetőség az érdemi vizsgálat lefolytatására {pl. 3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [9], 3265/2014. (XI. 4.) AB határozat, Indokolás [23]; 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [20]; 3208/2018. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [13]; 3172/2018. (V. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [16] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó – konkrét megjelölés nélkül – utalt a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmére is. Azonban e tekintetben olyan, a fia kapcsolattartási ügyére vonatkozó sérelmeket sorakoztatott fel, amelyek részben orvoslást nyertek az igénybevett jogorvoslati eljárások során, részben nem (vagy csak történetileg) kapcsolódnak a konkrét alkotmányjogi panasz által támadott bírósági ítélethez.
- [17] Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. §-át, mely értelmében alkotmányjogi panasz az egyedi ügyben hozott bírósági döntés tekintetében feltételezett alaptörvény-ellenesség esetén terjeszthető elő. Az indítványozó által jelzett tisztességes eljáráshoz való jog sérelme tekintetében azonban alapvetően nem a saját személyét ért alapjogi sérelmeket vonultatta fel, mintegy ezekkel is alátámasztandó a bíróság ítéletének alaptörvény-ellenességét, hanem összességében azt kifogásolta, hogy a hatóság, illetve a bíróság nem adott helyt a kérelmének, azaz nem a nagyszülői láthatás (kapcsolattartás) indítványozó által kívánt formáját tette lehetővé.
- [18] A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a konkrét bírósági döntés vonatkozásában az indítványozó nem alaptörvény-ellenességet állított, hanem azt sérelmezte, hogy az eljáró bíróság nem önállóan vizsgálta a nagyszülőket megillető kapcsolattartás módjának kérdését, hanem azt az elvált szülők közötti viszony alakul-

lásától tette függővé. Az indítványozó szerint a nagyszülőket megillető kapcsolattartás mikéntje nem függhet attól, hogy esetleg az apát felügyelet melletti láthatás gyakorlására korlátozták.

- [19] A tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás, ezen belül is a bizonyítékok értékelése az eljáró bíróságok ítélkező tevékenységének részét képezi. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak nem feladata a konkrét jogvitákban való ítélkezés, kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést, és kiküszöbölje az azt érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3014/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az indítványozó által alkotmányjogi panaszában felvetett problémák azonban nem tekinthetők olyan alaptörvény-ellenességnek, amelyek a bírói döntés alkotmányossági szempontból történő vizsgálata révén, az Alkotmánybíróság döntése által orvosolhatóak lennének.
- [20] Az indítványozó ezen túlmenően indítványában megjelölte az Abtv. 26. § (1) bekezdését is, amely alapján alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be. Az indítványozó azonban beadványában nem jelölt meg olyan jogszabályt, illetve jogszabályi rendelkezést, amely egyedi ügyében alkalmazva az Alaptörvényben biztosított jogának sérelméhez vezetett volna. Ezért az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz tekintetében érdemi alkotmányossági vizsgálat lefolytatására nincs mód.
- [21] Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, valamint 29. §-ában foglalt feltételeknek nem felel meg, így annak befogadását, figyelemmel az 56. § (2) és (3) bekezdéseire, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjaira visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/823/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3336/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.431/2017/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Magyar Állam (a továbbiakban: indítványozóI.) képviseletében eljáró Kemenes Ügyvédi Iroda (1052 Budapest, Deák Ferenc tér 3., III/2. ügyintéző: dr. Kemenes Csaba ügyvéd) és a Honvédelmi Minisztérium (a továbbiakban: indítványozóII.) képviseletében eljáró dr. Sándorfi György Lajos kamarai jogtanácsos (1051 Budapest, Balaton utca 7–11.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Pfv. VI.21.431/2017/6. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg, mivel a hivatkozott bírói döntés az indítvány szerint sérti az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében, XXVIII. cikkének (1) bekezdésében és a 26. cikkének (1) bekezdésében foglaltakat.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozóI. keresetében kérte, hogy az általa az I. rendű alperessel, a Budapest, Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzatával 2008. április 23-án kötött ingatlan adásvételi szerződés, valamint az azt követően ugyanazon ingatlanra vonatkozóan az I. rendű alperes és a II. rendű alperes gazdasági társaság között 2008. április 24-én létrejött ingatlan adásvételi és csereszerződés érvénytelenségét – egyrészt színleltetés, másrészt jogszabályba-, illetve jóerkölcsbe ütközés okán – állapítsa meg a bíróság.
- [3] Az indítványozóII. a polgári peres eljárásban felperesi beavatkozóként vett részt.
- [4] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 36.G.42.088/2015/30. számú ítéletével a keresetet elutasította, mert egyik jogcímen sem találta megalapozottnak az indítványozóI. által előterjesztett, a szerződések érvénytelenségére vonatkozó hivatkozást. A Fővárosi Ítéletábrla 16.Gf.40.375/2016/10. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és mindkét szerződés semmisségét megállapította. Az alperesek felülvizsgálati kérelme alapján eljárva a Kúria mint felülvizsgálati bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.
- [5] 2. Az alkotmányjogi panaszban és annak kiegészítésében foglaltak szerint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.21.431/2017/6. számú ítélete alaptörvény-ellenes, mivel a hivatkozott bírósági határozat sérti az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében, XXVIII. cikkének (1) bekezdésében és a 26. cikkének (1) bekezdésében foglaltakat.
- [6] 2.1. Az indítványozóI. az alkotmányjogi panaszban – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 2. § (1) bekezdésére, 273. §-ának (6) bekezdésére, 244. §-ának (1) bekezdésére és 219. §-ának (1) bekezdésére is hivatkozva – elsődlegesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította azon az alapon, hogy az indítványozóII. – mint felperesi beavatkozó – a felülvizsgálati eljárásról a Kúriától semmiféle tájékoztatást, így idézést sem kapott, ezért az eljárás ezen szakaszában eljárási jogait nem gyakorolhatta, és jogorvoslattal nem élhetett. Az indítványozóI. álláspontja szerint a Kúria eljárásával sérült az indítványozóII. bírósághoz fordulásának joga, lényegében a Kúria úgy hozta meg a döntését, hogy megfosztotta a beavatkozót eljárási pozíciójától. Hivatkozott ennek kapcsán az indítványozóI. az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére is azzal, hogy csak az eljárási normák betartásával működhet alkotmányosan a jogszolgáltatás, a garanciális eljárási szabályok figyelmen kívül hagyása a jogbiztonság sérelmét eredményezi.

- [7] Az indítványozól. a panaszban előadta továbbá, hogy a Kúria támadott ítéletének 2018. január 10-iki kézhezvételét követően eljuttatta azt az indítványozóll. részére, amely szervtől arról szerzett tudomást, hogy a Kúria Polgári Kollégiumának vezetője a polgári per II. rendű alperesének képviselőjét ellátó ügyvédi iroda egyik ügyvédjének az édesapja.
- [8] Az indítványozól. álláspontja szerint ez a hozzátartozói kapcsolat a Kúria eljárását még nem zárja ki, azonban a Kúria ügyelosztási rendje szerint a Kúria Polgári Kollégiumának vezetője végzi az új érkezésű ügyek elosztását és a kollégiumvezető éppen arra a tanácsra – a P.VI. tanácsra – szignálta az ügyet, amelyben saját maga is tevékenységet lát el, így a tanács adminisztratív ügyeinek intézését is ő végzi.
- [9] Az indítványozól. álláspontja szerint az ügyelosztási rendből az is megállapítható, hogy az ügy tárgya szerint nemcsak a P.VI. tanács lett volna alkalmas az ügy tárgyalására, hanem a P.V. tanács is, amely szintén „vegyes kötelemekkel” foglalkozik, így elkerülhető lett volna, hogy az egyik peres felet képviselő ügyvédi irodában dolgozó ügyvéd hozzátartozója által érintett tanács ítélkezzen az eljárás során. A történetek azonban – állítja az indítványozól. – alapvetően kérdőjelezik meg az eljáró tanács pártatlanságát, függetlenségét, illetve részrehajlás-mentességét és a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog mellett felvetik az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének sérelmét is.
- [10] Végül az indítványozól. az ügy érdemét illetően megjegyezte, hogy a Kúria döntése szintén súlyos aggodalomra ad okot, mivel a támadott ítélet lényege szerint egy ingatlan-adásvételi szerződés alanyait semmilyen körülmények között nem lehet színlelni, és e körben irreleváns még a szerződő felek mögöttes motivációja is.
- [11] Az indítványozól. az alkotmányjogi panaszhoz mellékként csatolta az ügyvédi meghatalmazást, a II. rendű alperest képviselő ügyvédi iroda egyik ügyvédjének adatlapját, és a Kúria 2017. július 1. napjától hatályos ügyelosztási rendjét. Csatolta az indítványozól. az indítványozóll. által 2018. március 9-én tett azon „Nyilatkozat” megnevezésű dokumentumot is, miszerint a Kúria ítéletét megelőzően a felülvizsgálati eljárásról szóló semmilyen „bírói dokumentációt”, így a tárgyalásra szóló idézést sem kapott kézhez, továbbá az indítványozól. alkotmányjogi panaszát „ismeri”, azzal „egyetért” és azt teljes egészében „támogatja”.
- [12] 2.2. Az Alkotmánybíróság főtítkára az indítványozól. részére megküldött hiánypótlásra felszólító levelében felhívta az indítványozól. figyelmét arra, hogy mivel nem az indítványozóll. az alkotmányjogi panasz előterjesztője, ezért az ő alapjogsérelmére nem hivatkozhat. A kérelem alkotmányjogi szempontú indokolásának hiányán túlmenően felhívta továbbá a főtítkár az indítványozó figyelmét arra is, hogy az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésére alkotmányjogi panasz csak kivételesen alapítható, továbbá az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozól. Alaptörvényben biztosított jogának.
- [13] A főtítkár felhívására az indítványozók már közösen terjesztettek elő hiánypótlást, melyben leszögezték, hogy a Magyar Állam és a Honvédelmi Minisztérium nem hatósági jogkörben, avagy közhatalmi jogosítvánnyal eljáró szervként, hanem a magánjogi jogviszony mellérendelt alanyaként vett részt az eljárásban, így megilleti őket az indítványozói jogosultság, továbbá kifejtették azt az álláspontjukat is, hogy az alkotmányjogi panaszhoz mellékelt nyilatkozat alapján – annak tartalma szerint – az indítványozóll. is indítványozónak tekintendő. Az indítvány-kiegészítésben foglaltak szerint nemcsak az indítványozóll. alapjoga sérült azáltal, hogy nem vehetett részt a felülvizsgálati eljárásban, hanem az indítványozól. alapjoga is, hiszen ennek okán nem tudott hivatkozni arra az aggályos körülményre, miszerint a kollégiumvezető fia abban az ügyvédi irodában dolgozik, amely az (egyik) ellenérdekű fél képviselőjét látta el. Az indítványozók nem osztották a főtítkár által ismertetett azon álláspontot, miszerint az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezés nem az indítványozók Alaptörvényben biztosított joga, ahogyan fenntartották az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított azt a hivatkozást is, hogy ha az eljárási szabályokat nem tartják meg, akkor sérül a jogállamiság és a jogbiztonság követelménye.
- [14] 2.3. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozól. által csatolt, a Kúria 2017. július 1. napjától hatályos ügyelosztási rendje szerint – az indítványozói állítással ellentétben – a P.VI. tanács adminisztratív ügyeinek intézését más látta el.

- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [16] 3.1. Az indítványozóll. a bíróság által megküldött tértivevény-másolat tanúsága szerint a Kúria Pfv.VI.21.431/2017/6. számú ítéletét 2018. január 11-én átvette. Az általa 2018. március 9-én tett – és az indítványozóll. által a beadványához mellékelt – nyilatkozat azonban nem felel meg az Abtv. 27. §-ában és az 52. §-a (1)–(6) bekezdéseiben foglalt feltételeknek, ezért joghatályosan előterjesztett alkotmányjogi panaszának nem tekinthető, így az indítványozóll. tekintetében állított alapjogsérelmet az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [17] 3.2. Az indítványozóll. a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét 2018. január 10-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2018. március 12-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése és az Ügyrend 28. §-ának (2) bekezdése szerint megállapított határidőn belül – nyújtotta be. Az alkotmányjogi panasz benyújtására a Magyar Állam nevében került sor, ezért vizsgálat tárgyává kellett tenni az Abtv. 51. § (1) bekezdése alapján az indítványozói jogosultságot is. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint esetről-esetre mérlegelendő az, hogy az állam, az állami szerv az adott ügyben magánjogi jogalanyként járt-e el, azaz e minőségében jelent-e meg félként az alapul fekvő jogviszonyban, és ehhez képest kell döntenie az indítvány befogadhatóságáról {3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [18] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mivel az indítványozó a polgári perben – a per felpereseként – magánjogi jogalanyként járt el, ezért indítványozói jogosultsággal rendelkezik.
- [19] 3.3. Az indítványozóll. megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó alaptörvényi és törvényi rendelkezést, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett ítélet megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban, az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozóll. Alaptörvényben biztosított jogának ezért e rendelkezésre alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd legutóbb: 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [33]}. Rámutat továbbá az Alkotmánybíróság arra is, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben a jogbiztonság elvét csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotás tilalma és a felkészülési idő hiánya esetén – ismeri el olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [21] 3.4. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem – egyéb feltételek mellett – akkor tekinthető határozottnak, ha tartalmazza annak indokolását, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Jelen ügyben az indítványozó által előterjesztett érvelés – figyelembe véve azt, hogy a csatolt ügyelosztási rend szerint nem a kollégiumvezető látta el a tanács adminisztratív ügyeinek intézését, továbbá az ügyben az a tanács járt el, amelynek kizárólagos ügykörébe tartoznak a szerződések érvénytelensége és hatálytalansága iránti perek –, nem tartalmaz alkotmányjogilag releváns indokolást arra nézve, hogy az ítéletek szerint személyesen el nem járó ügyvéd, és az ügy elintézésében, így annak tárgyalásában részt nem vett kollégiumvezető közötti hozzátartozói kapcsolat miként sértette volna az indítványozóll. tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [22] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 27. §-ában, másrészt az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/625/2018.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3337/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.213/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Kroneraff András (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (Dr. Igyártó Ügyvédi Iroda, 1071 Budapest, Dózsa György út 80., III. emelet 1., eljáró ügyvéd: dr. Igyártó Gyöngyi ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 35.P.25.835/2014/28. számú elsőfokú ítélete, a Fővárosi Ítéletábla 6.Pf.20.234/2016/16. számú másodfokú jogerős ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.213/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XIII. cikkének (1) és (2) bekezdéseit, a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint a 28. cikkét. Az indítványozó egyidejűleg – a XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseire, valamint I. cikkének (1) és (3) bekezdéseire hivatkozással – indítványozta mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 55. § (1) bekezdés *b*) pontjának, és a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 38. § (1) bekezdésének egymásra tekintettel történő alkalmazása esetére, a garanciális szabályok hiánya miatt.
- [2] 1.1. Az elsőfokú ítélet, az azt helybenhagyó – de a tényállást illetően azt kiegészítő – másodfokú jogerős ítélet és az indítvány alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.2. A Kecskeméti Városi Bíróság két különböző ügyszámon (0310-1.Vh.2134/2008. és 0301-1.Vh.2039/2008.) rendelt el végrehajtást egy gazdasági társaság (a továbbiakban: adós) ellen. Ezt követően az adós ellen 2009. szeptember 23-án felszámolási eljárás iránti kérelmet nyújtottak be. Az egyik végrehajtási eljárás keretében 2009. november 4-én árverést tartottak, amelyen az indítványozó több ingatlan árverési vevője lett, és előlegként 11 620 000 Ft-ot fizetett be. Ugyanezen végrehajtási eljárásban egy másik természetes személy az adós más ingatlanainak árverési vevőjeként 3 920 000 Ft előleget fizetett meg. Az adós az árverésekkel szemben 2009. november 23-án végrehajtási kifogást terjesztett elő. Az alkotmányjogi panasz szerint az indítványozó is, és a másik árverező személy is a jogorvoslati kérelem előterjesztésének tényére figyelemmel – élve a Vht. 149. § (1) bekezdésében foglalt azon felhatalmazással, miszerint a jogorvoslatot elbíráló határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kell a teljes vételárat (azaz az előlegben felüli részt) befizetni, vagy átutalni –, úgy döntött, hogy kivárja a jogorvoslati kérelem elbírálásának eredményét. Az indítványozó – a panasz szerint – ezt követően megvásárolta a másik természetes személytől engedményezés útján a követelését és az árverési jogosultságot. A végrehajtási kifogást a Kecskeméti Városi Bíróság bírálta el, amellyel kapcsolatos döntést a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2011. február 1-jén kelt és ugyanezen a napon jogerőre emelkedett végzésével részben megváltoztatott és a kifogásokat teljesen elutasította. Ezt a jogerős végzést az indítványozó 2011. április 13-án vette át.
- [4] Időközben 2010. május 27-én elrendelték az adós felszámolását, amelyet követően a Kecskeméti Városi Bíróság végzésével 2010. szeptember 6-án a végrehajtási eljárást megszüntette. Ez a végzés a Bács-Kiskun Megyei Bíróság végzésével 2011. április 19-én emelkedett jogerőre.
- [5] A végrehajtó 2011. február 18-án 68 105 696 Ft-ot (beleértve ebbe az árverési előlegeket is) utalt át – a támadott bírósági határozatok szerint – az adós bankszámlájára. Az ingatlanok a felszámolási eljárásban értékesítésre

kerültek, ennek tényét a bírósági határozatok és az indítvány is tartalmazza, időpontját azonban nem, az indítvány szerint a felszámoló 2010. október 28-án tette közzé az árvezett ingatlanokra vonatkozó pályázati felhívást.

- [6] Hitelezői igényt az indítványozó a felszámolási eljárásban nem jelentett be.
- [7] 1.3. A Fővárosi Törvényszék előtt 35.P.25.835/2014. szám alatt folyamatban volt eljárásban a bíróság ítéletével az indítványozónak, mint felperesnek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. §-ára, 349. §-ára és 361. §-ára alapított, a felszámoló (a per I. rendű alperese), a végrehajtói iroda (a per II. rendű alperese) és az önálló bírósági végrehajtók (a per III. és IV. rendű alperesei) elleni keresetét elutasította. Az ítélet szerint az I. rendű alperes magatartása nem volt jogellenes sem az ingatlanok értékesítését, sem az indítványozó által kifogásolt tájékoztatást (annak elmaradását) illetően, ugyanis az adós vagyonának értékesítése a felszámoló kötelessége, a felszámolás kezdő időpontja után a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni, továbbá az ítéleti indokolás szerint a nyilvánosság és a későbbi esetleges hitelezők a Céglőnyben való közzététellel értesülnek a felszámolás elrendeléséről. Az indítványozó azonban az ítélet megállapítása szerint hitelezői igényt nem jelentett be.
- [8] A jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereseti kérelem kapcsán a bíróság azt állapította meg, hogy az árverési előlegek az adós bankszámlájára kerültek, így azzal az I. rendű alperes nyilvánvalóan nem gazdagodott. A régi Ptk. 349. §-ára alapított kérelmet illetően a bíróság megállapította, hogy a végrehajtói iroda nem tartozik felelősséggel az önálló bírósági végrehajtó közhatalmi tevékenységével okozott károk megtérítéséért, ezért a II. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította. A III. és IV. rendű alperes vonatkozásában a bíróság ugyancsak nem találta megalapozottnak a magatartás jogellenességére való hivatkozást, mert a Vht. rendelkezéseivel ellentétes végrehajtói cselekmény nem történt, és a bíróság szerint a Csódtv. 38. § (1) bekezdése alapján az önálló bírósági végrehajtónak kötelezettsége a pénzeszköz átadása a felszámolónak, ezzel kapcsolatos mérlegelési lehetősége nem volt.
- [9] 1.4. A Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.234/2016/16. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítéltábla eljárása során beszerezte a végrehajtási iratokat és annak alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette. Megállapította, hogy az indítványozó és a másik árvevő személy a végrehajtási eljárásban nem kérték jogutódlás megállapítását, ezért arra nem is kerülhetett sor, így jogutódlás és engedményezés hiányában az indítványozó a 3 920 000 Ft vételárelőleg vonatkozásában nem rendelkezett perbeli legitimációval, keresete ezért ebből az okból eredően megalapozatlan. Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú ítélettel abban, hogy az I. rendű alperes magatartása sem jogellenes, sem felróható nem volt, továbbá az indítványozó által befizetett vételárelőleggel az I. rendű alperes nem jutott vagyoni előnyhöz, így a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint nem volt marasztalható.
- [10] Nem osztotta azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének azt az álláspontját, hogy a végrehajtói iroda kártérítési felelőssége nem állapítható meg azokért a károkért, amelyeket a végrehajtói iroda tagjaként eljáró önálló bírósági végrehajtó a végrehajtói tevékenységével másoknak okoz. A jogerős ítélet szerint az irányadó jogszabályi rendelkezésekből levezethetően e károkért a végrehajtói iroda tartozik felelősséggel, és a kárténylegesen okozó végrehajtó felelőssége kizárt, ezért a III. és IV. rendű alperessel szemben az indítványozói kereset a passzív perbeli legitimáció hiánya miatt megalapozatlan. Ugyanakkor azonban a végrehajtási eljárásban befolyt vételárelőleg átutalására a bíróság rendelkezésének megfelelően került sor, és olyan időpontban – 2011. február 18-án, a végrehajtási kifogásokat elutasító bírósági döntés jogerőre emelkedése után –, amikor a Vht. rendelkezései alapján az indítványozó jogerősen árverési vevő lett és ezzel kizárta magát, hogy visszakapja a vételárelőleget. Az ítéltábla rámutatott arra is, hogy téves az indítványozónak az az álláspontja, miszerint a vételárelőleg függő jogi helyzetét az adós felszámolásának elrendelése szüntette meg. A bíróság érvelése szerint a Vht. 55. § (1) bekezdés *b*) pontja és a Csódtv. 38. § (1) bekezdése alapján a végrehajtást a bíróságnak kell megszüntetnie, mégpedig alakszerű határozattal. A vételárelőleg jogi sorsa tehát attól függött, hogy a végrehajtási árverés jogerőre emelkedik-e és az indítványozót árverési vevőnek kell-e tekinteni. Mivel az indítványozó a végrehajtási kifogásokat elutasító végzést 2011. április 13-án vette át, így ettől számítva 15 nap állt rendelkezésére a teljes vételár befizetésére. Ennek elmaradása okán a Vht. 149. § (1) bekezdése alapján elvesztette a befizetett vételárelőleget és annak visszafizetésére sem tarthat igényt – mondta ki az ítéltábla.

- [11] 1.5. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.IV.20.213/2017/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Felülvizsgálati ítéletében osztotta a másodfokú bíróság álláspontját mind a végrehajtói iroda felelősségével, mind a jogalap nélküli gazdagodást illetően kifejtettekkel, mind az I. és II. rendű alperes kárfelelősségével (a jogellenesség és felróhatóság hiányának megállapításával) kapcsolatban. A Kúria álláspontja megegyező volt abban is, hogy a végrehajtási eljárás megszüntetéséhez jogerős bírósági döntésre van szükség, tehát a végrehajtás nem szűnik meg automatikusan a felszámolás elrendelésével. A Kúria szerint továbbá a Csődtv. és a Vht. alkalmazott rendelkezéseivel összefüggésben nem volt indok arra, hogy a (másodfokú) bíróság az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezze. Végül a felülvizsgálati ítélet megállapította, hogy az indítványozót ért vagyoni hátrány alapvetően nem a jogszabályok hiányosságaira, hanem az indítványozó – felszámolási eljárásban való hitelezői igénybejelentésének elmaradásában, illetve a vételár-hátralék befizetésének elmulasztásában megnyilvánuló – önhibájára vezethető vissza.
- [12] 2. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseire, XXIV. cikkének (1) és (2) bekezdéseire, a XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdéseire, valamint a 28. cikkére hivatkozással kérte a Kúria Pfv.IV.20.213/2017/7. számú felülvizsgálati ítélete és az annak előzményét képező első-, és másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Kérte továbbá az Abtv. 46. § (1) bekezdésére hivatkozással a Vht. 55. § (1) bekezdés *b*) pontja és a Csődtv. 38. § (1) bekezdése alkalmazását illetően annak megállapítását, hogy a szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos, mert a törvényalkotó nem rendelkezett a végrehajtási eljárásban függő hatállyal kezelt pénzüsszegek tulajdonjogáról.
- [13] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a tényállás és a pertörténet ismertetése kapcsán kifejtette azt a jogi álláspontját, hogy a végrehajtási jog a felszámolás elrendelésének időpontjában (az adott ügyben 2010. május 27-én) *ipso iure* megszűnt, tehát nincs annak jogi jelentősége, hogy a végrehajtást elrendelő bíróság mikor szünteti meg végzésével technikailag a végrehajtást. Álláspontja szerint a Csődtv. hivatkozott rendelkezése értelmében az árverési vétel hatályával ezeket az ingatlanokat a felszámolás ténye miatt nem lehet megszerezni, figyelembe véve azt is, hogy a felszámolás elrendelésekor az árverések még nem emelkedtek jogerőre. Mivel az indítványozó 2011. április 13-án vette át a végrehajtási kifogást jogerősen elutasító bírósági határozatot és a végrehajtás jogerős végzéssel történt megszüntetésének napja 2011. április 19. volt, így az indítványozónak mindössze 6 napja lett volna az árverési vételár megfizetésére a törvényben biztosított 15 nap helyett. Ezért a jogerős ítéletnek az a megállapítása sem érthető az indítványozó számára, hogy a végrehajtás jogerős megszüntetése után hogyan kérhette volna az indítványozó a tulajdonjogának bejegyzését a végrehajtótól, különös tekintettel arra is, hogy ugyanezen ítélet megállapítása szerint az ingatlanokat a felszámoló minden további nélkül értékesíthette.
- [14] Az indítványozó szerint tulajdonjogának sérelmét eredményezte, hogy a felszámoló és a végrehajtó eljárása miatt az árverési előlegeket nem kapta vissza, ráadásul azok „elvesztéséről” nem született kötelező, jogerős és végrehajtható határozat, ami sérti a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogát, és a jogorvoslathoz való jogát is. A tisztességes eljárás követelményének teljesüléséhez az kell, hogy a végrehajtási eljárásban érdekeltként részt vevő árverező előlegeiről határozat szülessen, arról tudomást szerezhessen és adott esetben ellene jogorvoslattal élhessen. Az indítványozó szerint egy olyan ítélet, amely csak feltételezésekre alapít, és az indítványozót tulajdona elvonásáért nem kárpótolja, nem összeegyeztethető a jogbiztonság követelményével. Az alkotmányjogi panasz hivatkozott az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatára, miszerint az állam egyfelől köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működésképpé teszi.
- [15] Az indítványozó szerint fentiek miatt a szabályozás alkotmányossága is kérdéses, mert a végrehajtási eljárásnak az indítványozó nem alanya (nem adós, vagy végrehajtást kérő), csak érdekeltje mint árverési vevő-jelölt, a felszámolási eljárásnak nem alanya (nem adós, vagy hitelező), de még nem is érdekeltje, mégis bevonták őt egy eljárásba és árverési előlegét jogerős határozat nélkül elvonták.
- [16] Az indítványozó azért kezdeményezte mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását, mert álláspontja szerint a Csődtv. 38. § (1) bekezdése és a Vht. 55. § (1) bekezdés *b*) pontja alkalmazása során nem tisztázott – egyebek mellett – az, hogy mit jelent a végrehajtási eljárás „haladéktalan” megszüntetése; a felszámolás elrendelésének időpontja megszünteti-e a törvény erejénél fogva a végrehajtási eljárást, vagy csak az adós ingatlanán fennálló végrehajtási jogot; eljárhat-e a végrehajtó a felszámolás elrendelése esetén a végrehajtás végzéssel történő megszüntetéséig, illetve azt követően; a felszámoló értékesítheti-e az árverésen

jogerősen, vagy nem jogerősen értékesített vagyonelemeket; mi alapján veszíti el az árverési vevő az előleget; szerezhet-e tulajdont az árverés hatályával ilyen esetben az árverési vevő, vagy a vételár-előlegeit a végrehajtás megszüntetésével vissza kell kapnia. Az indítványozó szerint tehát a Vht. és a Csódtv. felhívott rendelkezései a végrehajtó által függő hatállyal kezelt és átvett pénzüsszegre nem vonatkoznak, így azokat az indítványozó nem veszíthette el, ezáltal a jogerős bírói döntés alaptörvény-ellenes, mivel sérti a tulajdonhoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot.

- [17] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [18] 3.1. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét 2018. január 2-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2018. március 5-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése és az Ügyrend 28. §-ának (2) bekezdése szerint megállapított határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Ugyanakkor az Alaptörvény 28. cikke, és az I. cikkének (1) és (3) bekezdései nem tartalmazzák az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [19] Az alkotmányjogi panasz tartalmazza az állított alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett ítéletek megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [20] 3.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem – egyéb feltételek mellett – akkor tekinthető határozottnak, ha tartalmazza annak indokolását, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Jelen ügyben az indítványozó által előterjesztett érvelés nem a kártérítéssel és a jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatosan előterjesztett kereset tárgyában hozott bírósági határozat(ok) alaptörvény-ellenességének indokolását tartalmazza, hanem azt, hogy az indítványozó vételár-előlegének elvesztése milyen összefüggésben állt az adós ellen folyamatban volt felszámolási-, és végrehajtási eljárás során 2009 és 2011 között foganatosított, az indítványozó álláspontja szerint a tulajdonhoz való jogát, a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogát, valamint a jogorvoslati jogát sértő eljárási cselekményekkel.
- [21] Fentiek okán az alkotmányjogi panasz a támadott bírósági döntések vonatkozásában alkotmányjogilag releváns indokolást nem tartalmaz.
- [22] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapítja továbbá, hogy az alkotmányjogi panaszban indítványozott jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére az indítványozónak nincs jogosultsága. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében – az abban írt feltételek fennállása esetén – arra az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból jogosult. Bár az indítványozói jogosultság hiánya önmagában is az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi akadályát képezi, az Alkotmánybíróság indokoltnak tartja, hogy rámutasson a következőkre. A Vht. és a Csódtv. vitatott szabályainak az indítványozói állítás szerinti vagyonvesztéshez vezető alkalmazására nem az indítvánnyal támadott peres eljárásban, hanem az azt megelőzően folytatott felszámolási és végrehajtási eljárásban került sor, ezért jelen alkotmánybírósági eljárásban a normavizsgálatnak „az egyedi ügyben való alkalmazásra” vonatkozó feltétele hiányzik.
- [23] 4. Az Alkotmánybíróság eljárása során azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz egyrészt nem felelt meg a kérelem határozottságára vonatkozó törvényi feltételeknek, másrészt mulasztás megállapításának indítványozására az indítványozónak nincs lehetősége.

[24] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/687/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3338/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.1543/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Bfv.I.1543/2017/2. számú végzése és a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 11.B.65/2007/38. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az első fokon eljáró Kecskeméti Törvényszéknél.
- [2] A vagyon elleni bűncselekmények miatt többszörösen büntetett indítványozót a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2007. november 15-én kelt 11.B.65/2007/38. számú ítéletével bűnösnek mondta ki egy rendbeli, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 256. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő, vesztegetést állítva, folytatólagosan elkövetett hivatali befolyással üzérkedés büntetében, és ezért 3 év 8 hónap börtönbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte.
- [3] A Szegedi Ítéltábla 2008. március 6-án jogerős Bf.II.6/2008/10. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és az indítványozó cselekményét társtetteségben elkövetettnek minősítette, valamint vele szemben 6 330 000 Ft összegre vagyonekobzást rendelt el.
- [4] A másodfokú ítélet ellen 2017. szeptember 12-én az indítványozó felülvizsgálati indítványt nyújtott be azzal, hogy 2005. október 5-én, a nyomozás elrendelésének napjától 2006. július 17-ig, a védő kirendeléséig nem kapott tájékoztatást az ellene folyó nyomozásról és így védelemhez való jogát nem gyakorolhatta. Ezen időszakban ellene titkos adatszerzést folytattak, nem rendeltek ki számára védőt, nem tájékoztatták a szakértő kirendeléséről, valamint a szükséges cellainformációkat sem szerezték be. Az indítványozó álláspontja szerint ebben az időszakban beszerzett bizonyítékokat a bíróságnak ki kellett volna zárnia a bizonyításból. Az indítványozó szerint a bíróság törvénysértő bizonyítékokon alapuló helytelen mérlegelés következtében tévesen állapította meg a bűnösségét és szabott ki vele szemben törvénysértő büntetést.
- [5] A Kúria 2017. október 24-én hozott Bfv.I.1543/2017/2. végzésében az indítványozó által benyújtott felülvizsgálati indítványt érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A Kúria indokolása szerint felülvizsgálatra csak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 416. § (1) bekezdésében foglalt okok alapján van lehetőség. Ezek között az indítványban kifogásolt, a nyomozati szakban esetlegesen megvalósult relatív eljárási szabálysértések nem szerepelnek. Az indítványozó ezekre a szabálysértésekre hivatkozva, valamint a bizonyítékok bírói mérlegelését vitatva lényegében a tényállást, a jogi minősítést, valamint a büntetés kiszabását sérelmezi, de erre a felülvizsgálat során nincs törvényes lehetőség. A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a rendkívüli jogorvoslati eljárásban kizárólag a bírósági szakaszban megvalósult feltétlen – azaz abszolút – hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésekre lehet hivatkozni. Amennyiben a bíróság a tényállás megállapításakor a törvényben kizárt bizonyítékot is elfogadott, az relatív eljárási szabálysértésnek minősül (BH 2008. 264.). A Kúria mindezek alapján a felülvizsgálati indítványt mint törvényben kizártat elutasította (támadott végzés 2–3. oldal).
- [6] Az indítványozó 2018. február 1-én az elsőfokú bíróságnál az Abtv. 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kúria Bfv.I.1543/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a megsemmisítését kérte. Alkotmányjogi panaszához – fogvatartására és jogi ismereteinek hiányára, valamint kérelmének késedelmes továbbítására hivatkozva – egyben igazolási kérelmet is csatolt a panasz benyújtására nyitva álló határidő elmulasztása miatt.
- [7] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzés az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdését, az I. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseit sérti.

Az indítványozó indokolása szerint a tisztességes eljáráshoz és a védelemhez való jogát sértette az, hogy a nyomozás kezdetén titokban gyűjtöttek ellene adatokat és ebben az időszakban nem volt védője, továbbá a Kúria nem tisztességes módon bírálta el felülvizsgálati indítványát, mert azzal érdemben nem foglalkozott.

- [8] Az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva az indítványozó igazolási kérelmét elfogadta.
- [9] Az Alkotmánybíróság főtítkára 2018. február 28-án hiánypótlásra hívta fel az indítványozót, többek között az alkotmányjogi érvelés hiánya miatt.
- [10] Az indítványozó határidőben benyújtotta az alkotmányjogi panasz kiegészítését, amelyben a Kúria támadott végzése mellett az első fokon eljáró Bács-Kiskun Megyei Bíróság 11.B.65/2007/38. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jogának megsértését és a XXVIII. cikk (3) bekezdésének (védelemhez való jog) sérelmét azzal indokolta, hogy a Kecskeméti Nyomozó Ügyészség a nyomozás kezdeti szakaszában 2005. október 5-től 2006. július 17-ig nem biztosított számára védőt. Az indítványozó hivatkozott az Alkotmánybíróság 8/2013. (III. 1.) AB határozatára, amely szerint a védő igénybe vételének a jogát a büntetőeljárás kezdeti szakaszától kezdődően szükséges biztosítani (Indokolás [31]). Az indítványozó a védelemhez való jog biztosítása tekintetében hivatkozott továbbá a 61/2009. (VI. 11.) AB határozatra is.
- [11] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog tekintetében előadta, hogy ha a Kúria elrendelte volna a felülvizsgálati indítvány érdemi vizsgálatát, akkor nem zárta volna el a jogorvoslat lehetőségétől. Az indítványozó hivatkozott a 25/2013. (X. 4.) AB határozatra, amely szerint „[a] büntetőjogi szankciórendszer megtorló és a terhelt alkotmányos alapjogait súlyosan korlátozó jellege miatt az Alkotmánybíróság arra a felismerésre jutott, hogy a bírói döntés jogerejének tisztelete semmiképpen nem élvezhet előnyt az anyagi igazság érvényesülésével szemben azokban az esetekben, amikor a bűnügyekben ítélező bíróságok a terhelt hátrányára vétenek hibát a jogalkalmazásban, avagy a releváns tények rekonstruálásában tévednek” (Indokolás [37]).
- [12] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve.
- [14] A Kúria által megküldött kézbesítési ív és tértivevény szerint a Kúria Bfv.I.1543/2017/2. számú végzését az indítványozó 2017. november 8-án, jogi képviselője 2017. november 21-én vette át, míg a panaszt 2018. február 9-én, a jogi képviselő általi kézhezvételtől számítva is elkészen nyújtotta be. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtásával egyidejűleg igazolási kérelmet is előterjesztett. Az igazolási kérelemben előadta, hogy rajta kívül álló, elháríthatatlan ok miatt nem tudott az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti hatvan napos határidőnek eleget tenni. Fogvatartóként, jogi ismeretek hiányában kellett alkotmányjogi panaszát összeállítania, amihez ügyvédi segítséget nem állt módjában igénybe venni, a fogvatartás körülményei pedig megnehezítették számára az alkotmányjogi panasz megírását. Mindezekre tekintettel kérte az igazolási kérelem elfogadását, és az indítványa érdemi elbírálását. Az Alkotmánybíróság az igazolási kérelemnek helyt adott. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapítja, hogy a panaszt határidőben benyújtottnak kell tekinteni.
- [15] 3. Az indítvány részben eleget tesz az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdését, az I. cikk (1) bekezdését, a IV. cikk (2) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdéseit], a támadott bírósági határozatokat (a Kúria Bfv.I.1543/2017/2. számú végzése, Bács-Kiskun Megyei Bíróság 11.B.65/2007/38. számú ítélete). Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg az elsőfokú ítélet és a kúriai végzés alaptörvényellenességét és semmisítse meg azokat, így a határozott kérelem alkotmányos feltételeinek ebben a vonatkozásban eleget tesz.
- [16] Az indítvány az Alaptörvény Q) cikk (3) bekezdés, az I. cikk (1) bekezdés és a IV. cikk (2) bekezdés tekintetében alkotmányjogi indokolást nem tartalmaz. Az indítvány-kiegészítésben az indítványozó már csak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére, a XXVIII. cikk (3) bekezdésére, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésére hivatkozik. Az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését (tisztességes közigazgatási eljáráshoz való jog) jelöli meg a XXVIII. cikk (1) bekezdése helyett, de az általa idézett határozatokból kitűnik, hogy az Alaptörvény

- XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét kívánja alátámasztani. Az Alkotmánybíróság ezért vizsgálatát a továbbiakban eszerint folytatta.
- [17] Az indítványozó az általa felsorolt alaptörvényi rendelkezések közül tehát kizárólag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdései tekintetében adott elő az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglaltaknak megfelelő indokolást. Az Alkotmánybíróság ezért a továbbiakban csak ezen alaptörvényi rendelkezések tekintetében folytatta vizsgálatát.
- [18] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az alapul szolgáló büntető ügyben az indítványozó terhelt volt, így az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosultnak és ügyben érintettnek tekinthető.
- [19] Az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a Kúria felülvizsgálat során hozott végzése ellen nyújtotta be panaszát, vagyis a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. Az Alkotmánybíróság ennek alapján rögzíti, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek eleget tett.
- [20] 4. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [21] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [22] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által közölt érvek és a hivatkozott alkotmánybírósági döntések alapján nem vetődik fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye a következő körülmények miatt.
- [23] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntető ügy iratait megvizsgálta és azok alapján megállapította, hogy a Bács-Kiskun Megyei Ügyészségi Nyomozó Hivatal Ny.287/2005. számú határozatával 2005. október 5-én az indítványozó ellen a régi Btk. 256. §-ba ütköző befolyással üzérkedés büntette miatt nyomozást rendelt el. Az indítványozót első ízben gyanúsítottként 2006. július 20-ára idézték és ezért 2006. július 17-én számára védőt rendeltek ki. Az indítványozó kihallgatására 2006. július 20-án ugyan nem került sor, de az eljárás további szakaszában a védő továbbra is rendelkezésére állt, ezt maga az indítványozó sem vitatja. Az indítványozót ismételt idézés alapján első ízben gyanúsítottként 2006. szeptember 6-án hallgatta ki a nyomozó hatóság, majd ugyanezen a napon őrizetbe vették. 2006. szeptember 7-én az őrizetbe vételt lakhelyelhagyási tilalomra változtatták.
- [24] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésére hivatkozással azt sérelmezte, hogy a nyomozás elrendelésétől kezdve a védő kirendeléséig nem tudott az ellene folyó eljárásról és a védelemhez való jogát ezen időszak alatt nem gyakorolhatta. Mindez álláspontja szerint azért sérti az Alaptörvényt, mivel a 8/2013. (III. 1.) AB határozatban foglaltak szerint már a büntetőeljárás kezdeti szakaszától biztosítani kell a terhelt részére a védő igénybe vételének lehetőségét és jogát (Indokolás [31]).
- [25] Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (3) bekezdése értelmében „[a] büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez”. Az Alaptörvény ezen rendelkezését a Be. szabályai konkretizálják. Az alapul szolgáló büntető ügyben alkalmazott a büntető eljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) a nyomozás szabályai keretében rendelkezik a gyanúsított kihallgatásáról (rég. Be. 179. §).
- [26] Az Alkotmánybíróság – az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatára utalva – 2/2017. (II. 10.) AB határozatában is rögzítette, hogy a büntetőeljárás kezdete a gyanúsítás közlése, amely történhet az őrizetbe vétel vagy a gyanúsítottként történő első kihallgatás alkalmával (Indokolás [67]). A gyanúsítás közlésének eljárási konzekvenciája az, hogy a kihallgatástól kezdődően már meghatározott személlyel szemben folyik az eljárás, ettől kezdve válik a terhelt az eljárás alanyává, és illetik meg az eljárási jogosultságok, illetve terhelik az eljárási kötelezettségek.
- [27] Tekintettel arra, hogy az indítványozó büntető ügyében a gyanúsítottként történő kihallgatásra idézéssel egyidejűleg a nyomozó hatóság egyben védőt is kirendelt számára, így terheltté válásának időpontjától, vagyis a vele

szemben folyó büntetőeljárás kezdetétől már rendelkezésére állt a jogi segítség, tehát védelemhez való jogának sérelme alkotmányjogi szempontból nem vetődhet fel.

- [28] 4.1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét arra alapítja, hogy a 2005. október 5. és a 2006. július 17. között beszerzett bizonyítékokat nem vehette volna figyelembe az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításakor, mert ezzel kapcsolatban védelemhez való jogát nem gyakorolhatta.
- [29] Az Alkotmánybíróság visszautalva az előzőekben kifejtett indokokra megjegyzi azt is, hogy az indítványozó által hivatkozott határozatban foglalt alkotmányos követelmény szerint a terhelt érdekében kirendelt védőt a terhelti kihallgatás helyéről és időpontjáról igazolható módon, olyan időben értesíteni kell, hogy a kirendelt védőnek lehetősége legyen az eljárási törvényben foglalt jogait gyakorolni és a terhelti kihallgatáson részt venni. Ilyen értesítés elmaradása esetén a terhelt vallomása bizonyítékként nem értékelhető {8/2013. (III. 1.) AB határozat, Rendelkező rész [1]}. Jelen ügyben az indítványozó számára védőt rendeltek ki és a védőt szabályszerűen értesítették, vagyis az alkotmányos követelmény megsértésének lehetősége az indítványozó által előterjesztett tények és indokok alapján nem merült fel.
- [30] Az Alkotmánybíróság mindezeket túl hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság tartózkodik attól, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3065/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [5]; 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; 3391/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [25]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt is, hogy önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [32] A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza {3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [33] Az indítványozó által az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatban megfogalmazott indokok tehát mindezek alapján nem alapozzák meg az alaptörvény-ellenesség kételvét, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetnek fel.
- [34] 4.2. Az Alkotmánybíróság végül az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog állított sérelme alapján vizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit.
- [35] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében a jogorvoslathoz való jog tárgyát tekintve a bírói, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét jelenti. A jogorvoslathoz való jog törvényben meghatározottak szerint gyakorolható, ezért az egyes eljárásokban eltérő szabályozás lehetséges {lásd összefoglalóan: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}.
- [36] Az indítványozó ebben a tekintetben kifogásolta, hogy a Kúria érdemi vizsgálat nélkül elutasította a felülvizsgálati indítványát.
- [37] A Kúria részletesen indokolta, hogy a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat a törvénynél fogva nem terjedhet ki azokra az esetleges relatív eljárási szabálysértésekre, amelyeket az indítványozó felvetett.
- [38] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valójában a jogorvoslathoz való jog állított sérelmén keresztül a számára kedvezőtlen bírói döntés tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját adta, de az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéséhez nem kapcsolt relevánsnak tekinthető és érdemi vizsgálatra alkalmas alkotmányjogi érvelést. Az indítvány azt célozza, hogy a Kúria által eldöntött tény- és jogkérdéseket mintegy

negyedfokú bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, és a Kúria álláspontjától eltérően értékeli. Erre azonban az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki {3172/2015. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [20]; 3063/2018. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [28]}.

- [39] Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem alapozza meg a jogorvoslathoz való jog állított sérelmével összefüggésben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kéte-lyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vet fel.
- [40] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt – figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában és 29. §-ában foglaltakra – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/230/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3339/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.024/2017/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük útján (dr. Hernádi Gyula; székhely: 6800 Hódmezővásárhely, Zsoldos utca 2–4.) alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszukban az indítványozók a Kúria 2017. november 19-én kelt, Pfv.IV.21.024/2017/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kezdeményezték. Kérték továbbá, hogy a Kúria támadott döntésének megsemmisítése esetén az Alkotmánybíróság részben semmisítse meg a Kúria által hatályában fenntartott jogerős ítéletet, a Szegedi Ítéltábla 2016. december 9-én kelt, Pf.I.21.235/2016/2. számú ítéletet, továbbá a Gyulai Törvényszék 2016. augusztus 11-én kelt, 14.P.20.413/2016/9. számú ítéletét.
- [3] Panaszuk előzményeként az indítványozók egyike, illetve ennek házastársa között házasság felbontása iránti peres eljárás indult, mégpedig a házastárs kereseti kérelme alapján. A házasságukból származó közös kiskorú gyermek szülői felügyelete, valamint a gyermekkel való kapcsolattartás tárgyában hozandó megalapozott döntés érdekében az eljáró bíróság a peres felek egyezően előadott – tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt – kérelmére elrendelte a peres felek (szülők) és a gyermek, valamint a konkrétan megnevezett közeli hozzátartozók (összesen hét személy) igazságügyi pszichológus szakértői vizsgálatát. A bíróság kirendelő végzése alapján került sor a szakértői bizonyítás elvégzésére, a többiek mellett a jelen alkotmányjogi panaszt előterjesztő három indítványozó szakértői vizsgálatára. A szakértői vizsgálat elvégzése, illetve az ennek alapján elkészített igazságügyi pszichológus szakértői vélemény betérjesztése után az indítványozók jogellenes adatkezelés miatt pert indítottak a kirendelt szakértő ellen. Az e perben született ítéletek képezik a jelen alkotmányjogi panasz tárgyát.
- [4] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozók kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes igazságügyi szakértő személyes adataik kezelése során szabálytalanul, jogellenesen járt el. Állították, hogy a szakértő saját maga által is beismerten nem tájékoztatta őket megfelelően a személyes adataik kezeléséről, az adatkezelés várható időtartamáról, valamint írásbeli beleegyező nyilatkozatot sem kért tőlük a vizsgálat során készített hangfelvételhez. Kérték ezért, hogy a bíróság kötelezze az alperesi adatkezelőt a kezelt adataik, valamint ezzel összefüggésben a teljes perbeli szakértői vélemény törlésére. Hivatkoztak több jogszabály, így az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 5. § (1) bekezdése, 20. § (1)–(2) bekezdései, 21. § (2) bekezdése, valamint a szakértői vizsgálat idején hatályos az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Szakértői törvény) 12. § (1) bekezdésének és 12/B. § (5) bekezdésének a sérelmére. Sérült szerintük továbbá az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet) 8. §-a, illetve 20/A. § (3) bekezdése is.
- [5] 1.2. Az első fokon eljáró Gyulai Törvényszék 2016. augusztus 11-én kelt, 14.P.20.413/2016/9. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy a felperesek személyes meghallgatásáról a Gyulai Járásbíróság 7.P.20.717/2015. szám alatt folyamatban lévő ügyében 2016. március 23. napján készített szakértői vizsgálati hangfelvételi anyagot 15 nap alatt törölje. Ezt meghaladóan az indítványozók keresetét érdemben elutasította. Az első fokon eljáró bíróság a kereseti kérelem alapján egyedül az IRM rendelet 20/A. § (3) bekezdésének sérelmét tartotta megállapíthatónak, mivel a szakértő a hangfelvétel készítéséhez írásbeli hozzájáruló nyilatkozatot a felperesektől nem kért. A hangfelvétel jogellenes készítése miatt kötelezte a bíróság a szakértőt a hangfelvétel törlésére. A bíróság ugyanakkor nem tartotta indokoltnak a teljes szakértői vélemény törlésére kötelezni a szakértőt. A bíróság hi-

vatkozott arra, hogy a szakértőnek a vizsgálatról az IRM rendelet 20/A. § (4) bekezdése alapján jegyzőkönyvet kell készítenie, s azt a szakértő jogosult eldönteni, hogy a vizsgálat során elhangzottakról szó szerinti jegyzőkönyvet készít-e.

- [6] Az elsőfokú ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést annak részbeni megváltoztatása és a keresetnek megfelelő döntés meghozatala érdekében. Álláspontjuk szerint az, hogy beleegyeztek a szakértői vizsgálatba, nem mentesítette az alperest tájékoztatási kötelezettsége alól. A jogsértő módon rögzített hanganyag törlésén kívül szükségesnek tartották törölni a szakvéleményt, illetve a szakvéleménynek a hanganyag papírra rögzített leiratát is. Hivatkoztak továbbá arra, hogy az alperes bizonyos különleges adataikat is rögzítette, melyhez az Infotv. értelmében írásos hozzájárulásukra lett volna szükség; vitatták ezért az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint a vizsgálatnál együtt személyes és különleges adataik kezeléséhez egyaránt hozzájárultak.
- [7] Az indítványozók fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla 2016. december 9-én kelt, Pf.I.21.235/2016/2. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette. Megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta: mellőzte az elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezéseit és megállapította, hogy a felek az elsőfokú eljárási költségeket maguk viselik. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. (Rendelkezett még arról, hogy a felperesek az elsőfokú és fellebbezési eljárási illeték visszaigénylésére jogosultak.)
- [8] A jogerős ítélet szerint az indítványozók adatainak az igazságügyi szakértő általi kezelése törvényen, a Szakértői törvény 12. § (1) és (2) bekezdésein alapult. Mivel a szakértőt törvény hatalmazta fel a személyes (és különleges) adatok kezelésére, ezért a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy „nincs helye a szakvéleményből a felperesek személyes és érintett különleges adatainak törlésének”. A jogerős ítéletben a bíróság az elsőfokú ítélettel egyezően megállapította, hogy a szakértő az érintettek írásbeli hozzájárulása nélkül készített a személyek meghallgatásáról hangfelvételt. A másodfokú bíróság szerint azonban önmagában a hangfelvétel jogellenes készítése miatt nem indokolt az igazságügyi szakértő által készített szakvéleményt, illetve az abban foglalt személyes, illetve különleges adatokat törölni.
- [9] Az indítványozók felülvizsgálati kérelme folytán a Kúria Pfv.IV.21.024/2017/3. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria a felülvizsgálati eljárás, így különösen a felülvizsgálati kérelem keretei között folytatott vizsgálatot, mely lényegében arra korlátozódott, hogy az IRM rendelet 20/A. § (3) bekezdésének a szakértő által történő megsértése (a hangfelvétel írásbeli hozzájárulás kikérése nélküli készítése) indokolja-e az egész szakvélemény törlésének elrendelését vagy sem. A Kúria szerint önmagában a rögzítés módjának eljárási szabálytalansága a szakvélemény egészét nem teszi semmissé.
- [10] Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban a kúriai ítéletnek, illetve az általa hatályában fenntartott jogerős ítéletnek, és az ezt megelőző elsőfokú ítéletnek a megsemmisítését kezdeményezték. Arra hivatkoztak, hogy az eljáró bíróságok megsértették az Alaptörvény VI. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított jogaik bírósági érvényesítése során az Alaptörvény 28. cikkét, s így sérültek az Alaptörvény VI. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított jogaik.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenképp azt kell vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] Az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszukban (a Kúria ítéletét az indítványozók jogi képviselője 2018. február 2-án vette át, alkotmányjogi panaszukat 2018. április 3-án adták postára) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadták. A kérelmezők alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkeznek, érintettségük – mivel a támadott kúriai ítélettel lezárt perben felperesek voltak – fennáll.
- [13] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [14] Az indítványozók a támadott bírói döntések kapcsán sérelmezték, hogy a bíróság csak a jogsértő módon rögzített hanganyag törlését rendelte el, nem tartotta viszont jogsértőnek a szakértői vizsgálaton elhangzottak leiratát, illetve az ennek figyelembe vételével készült szakvéleményt, s az utóbbiak törléséről nem rendelkezett. Kifogásolták továbbá, hogy bár a szakértő nem tudta igazolni, hogy az indítványozók előzetes tájékoztatása meghallgatásuk, adataik felvétele (kezelése) megkezdése előtt megtörtént, a bíróság mégsem kötelezte a szak-

értőt a vizsgálat során rögzített adatok és a szakvélemény törlésére. Sérelmezték az indítványozók kifejezetten azt is, hogy a bíróság nem tartotta jogsértőnek, hogy a szakértő a vizsgálat során nemcsak személyes, hanem különleges adataikat is írásos hozzájárulásuk nélkül rögzítette. Tévesen értékelték az indítványozók szerint a Kúria azt, hogy az indítványozók valamennyien kérték a szakértő kirendelését, s ezzel a vizsgálat lefolytatásához, illetve az adatkezeléshez maguk is hozzájárultak, hiszen az indítványozók közül csak egy vett részt a valóperi alapeljárásban. Tévesen értékelték továbbá az indítványozók szerint a Kúria az Infotv. 6. § (6) bekezdését is, amikor az indítványozókat úgy vette figyelembe, mintha a valóperi alapeljárás kezdeményezői lettek volna, s ekként maguk kezdeményezték volna az adatkezelést.

- [15] Az Alkotmánybíróság korábban már leszögezte: „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi”, „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [lásd először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [16] A „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Alkotmányjogi panasz alapján csak a támadott ítélet alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára és a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére kerülhet sor.
- [17] Az indítvány alapján megállapítható, hogy érdemben az indítványozók kérelme arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírósági ítéletek jogszerűségét vizsgálja meg, tehát hogy hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el, s nem az ítéletek alkotmányossági szempontú felülvizsgálatát kezdeményezték. Az Infotv. 22. § (5) bekezdése alapján a bíróság megítélésére tartozó kérdés, hogy ha adatkezelés során az érintett jogainak megsértését megállapítja, akkor milyen törvényi jogkövetkezményt alkalmaz a jogsértő adatkezelővel szemben. Nem alkotmányossági kérdés ezért önmagában az, hogy a jogsértő módon készített hangfelvétel törlésén túlmenően további jogkövetkezmény alkalmazásáról is rendelkezik-e a jogsértő adatkezelővel szemben a bíróság. Nem alkotmányossági kérdés konkrétan annak megállapítása sem, hogy az adatkezelő ténylegesen megsértette-e az Infotv. 20. §-ában foglalt kötelezettségét, s ha a jogsértés bekövetkezett, akkor ehhez a bíróság az Infotv. 22. § (5) bekezdése alapján milyen jogkövetkezményt fűz. Nem alkotmányossági, hanem az Infotv. 5. §-ának értelmezését igénylő kérdés továbbá az, hogy az adatkezelést törvény alapján elrendelt adatkezelésnek minősíti-e a bíróság: elfogadja-e a Szakértői törvény 12. § (1) és (2) bekezdéseiben alapuló (és ekként az érintettek hozzájárulását nem igénylő) adatkezelésnek azt, hogy a szakértő a vizsgálata során elhangzott személyes és különleges adatokat kezeli. A törvény alapján elrendelt adatkezelés esetén pedig még a jogellenesség kérdését sem veti fel, ha az érintettek adatait a hozzájárulásuk nélkül, nem saját kezdeményezésükre kezelik. Az indítvány mindezt figyelembe véve nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolta volna.
- [18] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/661/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3340/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Hajdúböszörményi Járásbíróság 6.P.20.154/2015/66. számú ítélete és a Debreceni Törvényszék 2.Pf.21.595/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Hajdúböszörményi Járásbíróság 6.P.20.154/2015/66. számú ítélete és a Debreceni Törvényszék 2.Pf.21.595/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárásban megállapított tényállás szerint az indítványozó tulajdonát képezi egy lakóház, udvar, gazdasági épület megjelölésű belterületi ingatlan. Ezzel az ingatlannal szomszédos egy másik lakóház, udvar, gazdasági épület megjelölésű belterületi ingatlan, amelynek tulajdonosai $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$ arányban az I–II. rendű alperesek. Az indítványozó ingatlanával annak hátsó részében határos lakóház, udvar, gazdasági épület megjelölésű ingatlan, amelynek tulajdonosai 5/16-os arányban a III. rendű alperes, 11/16-os arányban a IV. rendű alperes. Az indítványozó az alperesek ellen birtokháborítás megszüntetése és kártérítés megfizetése iránt indított pert a Hajdúböszörményi Járásbíróság előtt, amely kötelezte a III–IV. rendű alpereseket, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított hatvan napon belül a szénatároló tetőrészét a fa-oszlop-szerkezetekkel együtt, valamint a szénatárolóban lévő 3. és 4. számú tárolókat bontsák le, az elbontott részek alatti aljzatbetonozást szüntessék meg, valamint a göré melléképületet az indítványozó kerítésével határos részéig bontsák el, aljzatbetonozását szüntessék meg. Kötelezte őket továbbá az indítványozónak okozott kár megtérítésére. A másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben és akként változtatta meg, hogy a III. és IV. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezte, hogy fizessenek meg az indítványozónak 38 623 forintot, a III. és IV. rendű alperesek elsőfokú felperesi perköltségben marasztalását felemelte, mellőzte az indítványozó, valamint a III. és IV. rendű alperesek adóhatóság külön felhívására történő illeték megfizetésére kötelezését és kötelezte az indítványozót arra, hogy rójon le további kereseti illetéket. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, kérve az Abtv. 27. §-a alapján a Hajdúböszörményi Járásbíróság 6.P.20.154/2015/66. számú ítélete és a Debreceni Törvényszék 2.Pf.21.595/2017/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mert álláspontja szerint a támadott ítéletek sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog alkotmányos követelményének több garanciális elemét, úgymint a bírósághoz fordulás jogát, a pártatlanság, valamint a jogegyenlőség követelményét, az észszerű időn belüli eljárást, a fegyveregyenlőség elvét és a jogorvoslathoz való jogot és ezzel összefüggésben az indokolt bírói döntéshez való jogot. Indokolásként előadta, hogy az eljáró bíróság a tényállást nem tárta fel megfelelően, a tényállás megállapítása így nem szakszerű, a per során nem foglalt abban állást, hogy a tanúbizonyítást nem fogadja el, csak a szakértői bizonyítást, az ítélet indokolása nem felel meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak, az indokolás elmulasztása, súlyos megsértése pedig lényeges eljárási szabálysértést valószínűsített meg. A bíróság álláspontja ellentétes a több évtizede kialakult következetes bírói gyakorlattal, a régi Pp. 80. § (1) bekezdésének alkalmazása jogszabálysértő, az önkényes mérlegelés és jogértelmezés pedig sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot.

- [4] 4. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit vizsgálta, és a következőket állapította meg.
- [5] 4.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben adta postára. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglalt követelményeknek eleget tesz, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése], tartalmaz a támadott ítéletek alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet tartalmaz a támadott döntések alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére. Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló per felperese, nyilvánvalóan érintettnek tekinthető. Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, ezért a panasz az Abtv. 27. § *b)* pontjában foglalt követelménynek eleget tesz.
- [6] 4.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben az indítványra nézve a következőket állapította meg.
- [7] Az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmével kapcsolatos érvei valójában az ügyben meghozott, az indítványozó számára sérelmes bírósági döntések megállapításainak tartalmi, és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak, olyan polgári jogi szakkérdések, illetve a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével, valamint az indítványozó számára sérelmes döntések törvényességének megítélésével összefüggő kérdések, amely kérdések elbírálására az Alkotmánybíróságnak nincsen hatásköre.
- [8] Az Alkotmánybíróság – mint minden szakjogi, törvényességi felülbírálatra irányuló indítvány kapcsán – ismételten rámutat arra, hogy a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. „[A]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. A támadott bírósági döntések – a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – ezért nem képezhetik érdemi vizsgálat tárgyát.
- [9] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/716/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3341/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 4.Bf.371/2016/6. számú végzése valamint a Győri Járásbíróság B.558/2015/13. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselőjén (dr. Kiss D. Csaba egyéni ügyvéd, 1139 Budapest, Rozsnyai utca 20. „A” épület II/25.) keresztül az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Győri Törvényszék 4.Bf.371/2016/6. számú végzésének, valamint a Győri Járásbíróság B.558/2015/13. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, mivel a hivatkozott bírósági végzés és ítélet az indítvány szerint sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdéseit.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló ügyben a Győri Járásbíróság (a továbbiakban: járásbíróság) által megállapított tényállás szerint az indítványozó 2013. június 8-án egy internetes oldalon megjelentetett egy írást „Matrac gyártók: itthon és nem” címmel. Ezt az írást 2013. június 10-én az indítványozó (mint az alapügy II. rendű vádlottja) és az alapügy I. rendű vádlottja egy másik internetes blogon is közzétették „Lopjunk, ne alkossunk / matracgyártás Magyarországon ... Bio-textima avagy Lopi-textima” címmel. Ezen cikkekben az indítványozó és az alapügy I. rendű vádlottja azzal vádolta az alapügy sértettjét (a továbbiakban: Kft.), hogy ellopta az indítványozó által kifejlesztett matrac ötletét, hamisan jelölte meg a forgalmazott árut, és emellett „gátlástalan és gerinctelen” piacszerzési módszereket alkalmazott, továbbá a vásárlókat is megtévesztette, átverte.
- [3] A járásbíróság ítéletének indokolásában figyelembe vette az indítványozó és az I. rendű vádlott vallomását, valamint az egyéb rendelkezésre álló iratokat is. A vádlottak vallomásukban tagadták felelősségüket. Az I. rendű vádlott elmondása szerint a vádbeli internetes oldalakat az indítványozóval közösen azért üzemeltették, hogy szakmai tapasztalataikat meg tudják osztani a vásárlókkal, és konkrét ügyben a Kft.-vel szembeni állításaik is pusztán az igazságot tartalmazták. Az indítványozó vallomásában kifejtette, hogy jelentős szakmai tapasztalattal bír a matrac piacon. Egy, az I. rendű vádlottal közös ismerősüktől kaptak egy prospektust 2013-ban, amelyben észlelték, hogy a Kft. olyan terméket reklámoz, amelyet ők már 4-6 éve forgalmaznak. A Kft.-vel 2008–2009-ben került kapcsolatba, és a fenti eset kiderülését követően írta meg a vádbeli cikkeket. A Kft. ügyvezetője vallomásában kifejtette, hogy bár a laikus vásárló számára azonosnak tűnhet az indítványozó által és a Kft. által forgalmazott matrac, de valójában a Kft. matraca teljesen új fejlesztés, a két matrac mag részén teljesen különböző, olyannyira, hogy a saját matracuk mag részét annak ismeretében vásárolták, hogy az egy teljesen új fejlesztés.
- [4] A járásbíróság ítéletében a bizonyítékok értékelése alapján megállapította, hogy az internetes bejegyzéseket – vádlottak által sem vitatottan – az indítványozó és az I. rendű vádlott tették közzé. Ezen bejegyzéseknek a tartalmát sem vitatta egyik fél sem. A járásbíróság ítéletében arra az álláspontra helyezkedett, hogy az indítványozó és az I. rendű vádlott bejegyzései alkalmasak voltak a kívülállókban a Kft.-vel szemben negatív értékítélet kialakítására (különösen a „gátlástalan és gerinctelen” módszerekre utalás, vagy épp a lopással gyanúsítás). A járásbíróság szerint irreleváns volt, hogy a cikkek következtében a Kft.-t ténylegesen érte-e hátrány, hiszen a rágalmozás vétsége immateriális bűncselekmény. Úgyszintén irrelevánsnak tekintette a járásbíróság, hogy az indítványozó és az I. rendű vádlott bejegyzései valós tényeket tükröznek-e a tekintetben, hogy a Kft.

lemásolta az indítványozó által kifejlesztett matracot, mivel a vádlottak által használt kifejezések túlmutattak a konkrét matracok másolásán, és általánosságban fogalmaztak meg állításokat.

- [5] A fentiekre tekintettel a járásbíróság az indítványozót és az I. rendű vádlottat rágalmazás vétsége miatt megrovásban részesítette.
- [6] 1.2. Az indítványozó és az I. rendű vádlott ezt követően fellebbezést nyújtottak be a Győri Törvényszékhez (a továbbiakban: törvényszék), amelyben felmentésüket kérték.
- [7] A törvényszék a fellebbezést alaptalannak ítélte, és a járásbíróság ítéletét végzésében helybenhagyta. A végzés indokolása szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítást teljes körűen lefolytatta, és a bizonyítékok mérlegelésével állapította meg a tényállást, valamint indokolási kötelezettségének is eleget tett. Így a törvényszék álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést.
- [8] 1.3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy álláspontja szerint az első- és másodfokon eljáró bíróságok nem biztosították számára a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az alkotmányjogi panasz érvelése szerint alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekinthető annak vizsgálata, miszerint a büntetőbíróságok gyakorlatában mennyire érvényesül az ártatlanság vélelmének alkotmányos elve. Az indítvány részletes indokolása szerint ugyanis a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog magában foglalja az ártatlanság vélelmét, vagyis azt, hogy a vádnak minden kétséget kizáróan bizonyítania kell a vádlott bűnösségét, és olyan tényeket, amelyeket nem tud bizonyítani, nem vehetőek figyelembe a vádlott terhére. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró első- és másodfokú bíróságok nem megfelelően értékelték a bizonyítékokat, és ezek alapján úgy állapították meg (többek között) az indítványozó bűnösségét, hogy az ellene felhozott vádak nem bizonyították minden kétséget kizáróan. Így azonban sérült az ártatlanság vélelmének alkotmányos követelménye is, azaz végső soron az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való joga is. Az indítványozó a fentiek mellett azért is sérülni véli a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mivel álláspontja szerint a másodfokú bíróság figyelem kívül hagyta a fellebbezés azon részét, amelyben az indítványozó a járásbíróság által megállapított tényállást vitatta. A fentiek mellett úgy véli, hogy az eljáró bíróságok elzárták őt a bizonyítás lehetőségétől is, pl. nem engedték meg számára, hogy a valóság bizonyításának eszközével éljen.
- [9] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdéseinek sérelmén túl – annak ellenére, hogy az alkotmányjogi panasz határozott kérelmében nem kérte erre való hivatkozással a vizsgálat lefolytatását – hivatkozott az Alaptörvény IX. cikkében deklarált véleménynyilvánítás szabadságának sérelmére is. Álláspontja szerint ugyanis mindkét eljáró bíróság elmulasztotta megvizsgálni az ügy vonatkozásában a tényállítás és a véleménynyilvánítás (kritika) közötti különbségeket, és így a rágalmazás és a becsületsértés között sem tett megfelelő különbséget. Véleménye szerint nem bizonyították ugyanis az eljáró bíróságok, hogy a vád tárgyává tett cikkek tényállítást fogalmaztak volna meg, ennek hiányában azonban a rágalmazás vétsége sem lett volna megállapítható. A bíróságoknak figyelembe kellett volna venniük, hogy itt vélemények kerültek megfogalmazásra, amelyek nem sértették ténylegesen a Kft. jogait [az ő tekintetében ugyanis a IX. cikk (4) bekezdésében megfogalmazott méltóságvédelem nem értelmezhető].
- [10] Az indítványozó a fentiekre tekintettel a támadott ítélet és végzés megsemmisítése mellett az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján kérte a járásbírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését is.
- [11] 2. Az Abtv. 56. §-a alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának kérdésében dönt, ennek során mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el, és az indítványozó panaszának vizsgálata alapján azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz az alábbi okok miatt nem fogadható be.
- [13] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz iránti kérelmében a járásbíróság ítéletének és a törvényszék végzésének alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (2) bekezdéseinek (továbbá határozott kérelmén túl, indokolásában az Alaptörvény IX. cikkének) a sérelmére alapozta. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírői döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet

panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befolyásoló egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [14] 2.2. A bíróság ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [15] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztett elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszt.
- [16] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványát.
- [17] 2.3. Az alkotmányjogi panasznak az Abtv. 52. § (1a) és (1b) bekezdései szerint határozott kérelmet kell tartalmaznia. Ezzel összefüggésben megállapítható azonban, hogy a bírósági ítélet és végzés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény IX. cikkére való hivatkozással állító indítvány elem tekintetében, az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz tartalmaz ugyan az Alkotmánybíróság hatáskörére, az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást, továbbá – bár nem az indítvány határozott kérelemre vonatkozó részében, hanem csak annak indokolásában – megjelöli az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezése mellett a sérelmezett bírói döntést is, annak megsemmisítését kérve, azonban nem tartalmaz alkotmányjogilag az ügyben értékelhető, azzal összefüggő releváns érvelést. Az indítványozó ugyanis az Alaptörvény IX. cikkével összefüggésben pusztán azt kifogásolta, hogy a járásbíróság és a törvényszék a bizonyítékok nem megfelelő értékelése alapján, és az indítványozó bizonyítási indítványainak figyelmen kívül hagyása miatt nem értékelte megfelelően az internetes oldalakon közzétett cikkek tartalmát, azaz nem tett különbséget tényállítás és vélemény között. Az indítványozó érvelése azonban az Alaptörvény IX. cikke tekintetében nem a véleménynyilvánítás szabadságának oltalmára vonatkozott (azaz arra, hogy a Kft.-nek valamilyen alkotmányosan igazolható okból kifolyólag jelen esetben túrníe kellett volna a kritikát), hanem sokkal inkább az indítvány XXVIII. cikkére való hivatkozás „erősítéseként” volt értékelhető.
- [18] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó Abtv. 27. §-ára alapított kérelme az Alaptörvény IX. cikke vonatkozásában nem felel meg az Abtv. 52. § (1a) bekezdés *d*) pontjában, valamint az (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjaiban foglaltaknak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis az indokolás hiánya [lásd pl. 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11], 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]] az ügy érdemi elbírálásának akadálya.
- [19] 2.4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában elsősorban tehát arra hivatkozott, hogy a járásbíróság ítélete és a törvényszék végzése azért is sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes bírósági eljárásból való jogát, mivel a bíróságok nem vették figyelembe a valóság bizonyítására irányuló kérelmét, nem megfelelően értékelték a rendelkezésre álló bizonyítékokat, ezzel pedig megsértették az ártatlanság vélelmének követelményét (hiszen olyan bizonyítékok alapján ítélték őt el, amelyek álláspontja szerint nem lettek minden kétséget kizáróan bizonyítva).
- [20] Ezzel összefüggésben fontos kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], megerősítette többek között: 3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [21] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseiben foglaltakra, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

- [22] 4. Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz beadvány érdemi vizsgálatára nincs mód, az Alkotmánybíróság az indítványozók azon további kérelmét is visszautasította, mely szerint az Alkotmánybíróság a jogerős ítélet végrehajtását függessze fel.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/829/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3342/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.1394/2017/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó a Kúria Bfv.II.1394/2017/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az Alkotmánybíróság eljárásának alapját képező, a Vas Megyei Főügyészség B.590/2015. számú vádirata alapján indult büntető ügyben a Szombathelyi Törvényszék a 13.B.11/2016/18. számú ítéletével bűnösnek mondta ki az indítványozót emberölés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés, (2) bekezdés j) pont]. Az indítványozót ezért 12 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható.
- [3] A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a Bf.I.36/2017/13. számú jogerős ítéletével az elsőfokú határozatot az indítványozó vonatkozásában lényegében (a terhére rótt bűncselekmény minősítését és a kiszabott büntetést illetően) helybenhagyta. A másodfokú bíróság indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság megfelelően értékelt a bizonyítékokat és jutott arra a megállapításra, hogy az indítványozó bűnös emberölés büntetében. A büntetés kiszabását is törvényesnek (inkább méltányosnak, mint eltúlzottnak) ítélte a másodfokú bíróság.
- [4] A jogerős bírósági döntés ellen az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati indítványt a bűncselekmény törvénysértő minősítése folytán törvénysértő büntetés kiszabása miatt, illetve enyhébb büntetés kiszabása érdekében. Az indítványozó sérelmezte a bizonyítás lefolytatását, a bizonyítékok értékelését és egyéb eljárási kifogásokkal is élt. A Kúria Bfv.II.1394/2017/5. számú végzésével a felülvizsgálati indítványt elutasította. A végzés indokolásában megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvány a törvényben kizárt indítvány. A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelynek csak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 416. § (1) bekezdésében tételesen felsorolt okokból van helye. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható. A tényállás irányadósága azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. A Kúria rámutatott, hogy az indítványozó valójában az irányadó tényállást, illetve a bíróság mérlegelésének a helyességét támadta, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, átértékelését célozta, és mindezen keresztül kifogásolta a cselekmény minősítését, ami a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Ebben kifejtette, hogy a Kúria végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sérti. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban is sérelmezte a bizonyítás lefolytatását, a bizonyítékok értékelését és a tényállás megállapítását. Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem indokolták meg azt, hogy az általa, érdemi védekezés-ként előterjesztetteket miért nem vették figyelembe. Az indítványozó kifejtette, hogy „a ténybeli adatokkal igazolt jogalap tekintetében a vonatkozó adatokkal szembe menő értékeléssel foglalt állást a felülvizsgálati bíróság.”

- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [7] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasza határidőben benyújtottnak tekintendő.
- [8] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [9] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [10] 3.4. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügy terheltje. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott végzéssel szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [11] 3.5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeiként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét állító részében kifejtett kifogásait már korábbi jogorvoslati nyilatkozatai is tartalmazták. Az eljáró bíróságok értékelték az indítványozó védekezését – csak az indítványozótól eltérő jogi álláspontra helyezkedtek –, ami a bíróságok döntéseinek indokolásából ki is derül.
- [13] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a fentiekén túl az indítványozó alkotmányjogi panasza arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás során beszerzett bizonyítékokat, azok törvényességét a bíróságoktól eltérő módon értékelje, illetve a bíróság által megállapított jogi minősítést felülvizsgálja. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi [3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]]. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [14] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasza a Kúria Bfv.II.1394/2017/5. számú végzésében foglaltakkal kapcsolatosan nem állított a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [15] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/280/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3343/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.487/2017/4. sorszámú ítélete, a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.21.072/2016/7. sorszámú ítélete, illetve a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.331/2014/40. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Három magánszemély indítványozó (a képviselőjükben eljáró Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezete, illetve dr. Magyar Anikó jogi képviselő útján) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria Mfv.II.10.487/2017/4. sorszámú ítélete, a Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.21.072/2016/7. sorszámú ítélete, illetve a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.331/2014/40. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Indítványozták továbbá, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 28. §-át alkalmazva az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján vizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 342. § (1) bekezdés d) pontjának, továbbá a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 140/1996. (VII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 22. §-ának, 23. § (1) bekezdésének, 24. §-ának és 1. mellékletének alaptörvény-ellenességét is.
- [2] 1.1. Az indítványozók (az alapügy felperesei) egy vidéki rendőrkapitányság bünyügyi osztályán bünyügyi technikus, illetve nyomozói beosztásban teljesítettek szolgálatot. Kereseti kérelmükben – szolgálati panaszuk elutasítását követően – kérték az első fokon eljáró bíróságot, hogy kötelezze a rendőrkapitányságot veszélyességi pótlék megfizetésére. Álláspontjuk szerint a Hszt. 254. § (2) bekezdés a) pontjában, továbbá a Korm. rendelet 22. §-ában, illetve 1. számú mellékletének 1. és 8. pontjaiban meghatározott egészségkárosító kockázatok között végeztek a beosztásukhoz tartozó feladatukat. Munkavégzésük során vegyi anyagok (nyomelőhívó vegyszerek) és biológiai kóroki tényezők hatásának voltak kitéve, amely kockázatok a Korm. rendelet 23. § (1) bekezdésében előírt napi szolgálatteljesítési idejük több mint 50%-ában fennálltak.
- [3] A Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 5.M.331/2014/40. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította. A lefolytatott bizonyítási eljárás során a bíróság vizsgálta az indítványozók helyszíni, bünyügyi technikai tevékenysége mértékét, beszerezte az ÁNTSZ Országos Tisztifőorvosi Hivatal foglalkozás-egészségügyi igazságügyi szakértői véleményét, és azok értékelése alapján megállapította, hogy az indítványozók egészségkárosító kockázatok között eltöltött ideje nem érte el a Korm. rendeletben meghatározott időtartamot.
- [4] Az indítványozók fellebbezése alapján eljáró Székesfehérvári Törvényszék 2.Mf.21.072/2016/7. sorszámú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítéletben foglaltak szerint a szakértői vélemény és a rendelkezésre álló egyéb bizonyítékok alapján okszerű az elsőfokú ítéleti megállapítás, hogy az egészségkárosító kockázatok közötti munkavégzése az indítványozóknak nem haladta meg a napi szolgálatteljesítési idő 50%-át.
- [5] Az indítványozók felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Mfv.II.10.487/2017/4. sorszámú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítélete indokolásában rámutatott, hogy az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy a perbeli szakkérdés megválaszolására kompetenciával rendelkező állami szerv megalapozottan foglalt állást abban a kérdésben, hogy az indítványozók szolgálatteljesítési idejének mindössze 14,88–23,91%-ában állt fenn egészségkárosító kockázat, ezért az általuk hivatkozott biológiai és vegyi ártalom mértéke nem érte el a napi szolgálatteljesítési idejük több mint 50%-át, ami a veszélyességi pótlék folyósításának feltétele.

- [6] 1.2. Az indítványozók ezt követően fordultak az Alkotmánybírósághoz. Indítványukban hivatkoztak az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései szerinti diszkrimináció tilalmára, a XVII. cikk (3) bekezdése szerinti egészséges, biztonságos munkafeltételekhez való jogra, a XX. cikk (1) bekezdése szerinti testi és lelki egészséghez való jogra, a XXI. cikk (1) bekezdés szerinti egészséges környezethez való jogra, a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogra, továbbá az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében nevesített hatalommegosztás elvének sérelmére a 28. cikk vonatkozásában és az I. cikk (1) bekezdésében foglalt állami alapjogvédelmi kötelezettségre.
- [7] Az indítványozók álláspontja szerint a támadott ítéletek sértik a diszkrimináció tilalmát tekintettel arra, hogy bizonyos rendőrkapitányságokon az 50%-os korlátot nem vizsgálják kimutatásokkal, munkakörüknél fogva folyósítják a veszélyességi pótlékot a bűnügyi technikusoknak és a szemlebizottság vezetőknél. Álláspontjuk szerint sérült az egészséges, biztonságos munkafeltételekhez való joguk is. Bár maguk vállalták a rendőri hivatás választásakor alapjogaik korlátozását, ennek ellentételezéseként náluk nem jelent meg az anyagi kompenzáció, amit más kapitányságokon dolgozó kollégáik vizsgálat nélkül megkapnak. A támadott ítéletek sértették továbbá a testi, lelki egészséghez való alkotmányos jogukat is, mivel figyelmen kívül hagyták a teljes szolgálati idő alatt őket ért egészségkárosító hatásokat, amelyek vegyi, biológiai, pszichikai kóroki tényezők szintjén jelen voltak folyamatosan. Az egészséges környezethez való joguk sérelmét is állították, mivel a veszélyes anyagok légkoncentrációjának mérése tekintetében mérés nem történt, így nem is bizonyított a megengedett határértékeknek való megfelelés. Az indítványozók hivatkoztak továbbá a tisztességes bírósági eljáráshoz és az észszerű határidőn belül való döntéshez való joguknak sérelmére is. E körben általánosságban utaltak arra, hogy az eljáró bíróságok egyoldalúan értékelték a bizonyítékokat, és azokból okszerűtlen következtetést vontak le, továbbá hogy a szakvéleményt az időt húzva nyújtotta be a szakértői szervezet. Azt is állították, hogy a szakvéleményt adó szervezet elfogult, hiszen az alappereséséhez hasonlóan állami szerv.
- [8] 2. Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] Az Abtv. 56. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem fogadható be, mert nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti tartalmi követelményeknek, nem vet fel ugyanis sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [10] 2.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók mindegyik felhívott alapvető jog kapcsán ténylegesen az ügyükben eljáró bíróság tényállás-megállapítását kifogásolták. Az ügyüket eldöntő kulcskérdés az volt, hogy az egészségkárosító kockázatok közötti munkavégzés a napi szolgálatteljesítési idejük 50%-át meghaladta-e vagy sem. Ennek megállapítása a tényállás tisztázásának körébe eső kérdés.
- [11] A tényállás megállapítása és a bizonyítékok értékelése kapcsán az Alkotmánybíróság jelen döntésében is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető az általános hatáskörű bírósági szervezetrendszer egyik felülbírálati fórumának, az alkotmányjogi panasszal kapcsolatos hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja. Az Alkotmánybíróság feladata az igazságszolgáltatással összefüggésben az alkotmányossági jogviták eldöntése, mely során értelmezi az Alaptörvény rendelkezéseit és ezen értelmezéssel veti össze azt, hogy a bíróság jogértelmezése megfelelt-e ennek, illetve az alkalmazott jogszabályi rendelkezés teret engedett-e az alkotmánykonform értelmezésnek. Alkotmányjogi, nem pedig szakjogi kérdésekben dönt tehát, vagyis a konkrét ügy elbírálása a bíróság feladata. Ezzel áll összhangban az is, hogy az Alkotmánybíróság nem ténybíró, a bizonyítási eljárás lefolytatása, a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során a bíróságok, végső soron a Kúria feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak,

hogy a bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányosági vizsgálat tárgya {lásd pl. 7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]}.

[12] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1213/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3344/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.094/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Dr. Kósa Ferenc Ügyvédi Iroda, 1137 Budapest, Budai Nagy Antal utca 3. I/3., képviseli: dr. Kósa Ferenc irodavezető ügyvéd) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.094/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.415/2016/5. számú ítéletére kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága 2008. augusztus 28. napján kelt 1075201923. számú határozatával az indítványozó fiatal mezőgazdasági termelők indulása jogcímre benyújtott támogatás iránti, 2008. február 5. napján benyújtott kérelmének helyt adott oly módon, hogy összesen 61,98 EUME üzemméret megállapítására került sor, melyre tekintettel a jövedelempótló támogatás összege 10 149 200 forintban került meghatározásra. Az indítványozó kérelmére a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 2008. november 28. napján kelt határozatával a támogatás összege 90 %-ának kifizetését engedélyezte. Az indítványozó 2013. január 31. napján a megítélt támogatási összege fennmaradó 10 %-os mértékére vonatkozóan kifizetési kérelmet nyújtott be, mely kérelmet az indítványozó fellebbezését követően megismételt eljárásban a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 2014. június 10. napján kelt határozatával elutasított. A határozat indokolása szerint a kifizetési kérelem alapján az indítványozó 4. évre (2012) igazolt üzemmérete csak 47,43 EUME volt, ekként több mint 10 %-kal maradt el a támogatási kérelemben a 4. évre vállalt 61,98 EUME értéktől, ugyanakkor az 5. naptári évre (2013) igazolt 69,17 EUME érték meghaladta a 4. évre vállalt üzemméretet. Erre tekintettel a 67/2007. (VII. 26.) FVM rendelet 9. § (10) bekezdése alapján az indítványozó nem a támogatás teljes összegét, hanem csak a támogatási összeg fennmaradó 10 %-ra való jogosultságát veszítette el. A 67/2007. (VII. 26.) FVM rendelet 9. § (10) bekezdését a 30/2014. (IV. 3.) VM rendelet állapította meg, az átmeneti rendelkezések között azt is rögzítve, hogy a 9. § (10) bekezdését a 2007. december 3. és 2008. február 7. között benyújtott támogatási kérelmek esetében kell alkalmazni.
- [3] 1.2. A határozattal szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be. A másodfokon eljáró Miniszterelnökséget vezető miniszter JHÁT-JF/1293/2 (2016). számú, 2016. április 18. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, annak helyes indokaira és a számítási mód helyességére tekintettel. A határozat kifejezetten rögzítette, hogy az indítványozó kifizetési kérelme a 2012. évi üzemméreten alapult, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételenek általános szabályairól szóló 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 2012. december 31. napjáig hatályos 21. § (3) bekezdése értelmében pedig „[a]z SFH értékek alapján megállapított forintösszeget annak az évnek január 1-jén érvényes EKB által közzétett, hivatalos középárfolyamon kell átszámítani euróra, amelyre a gazdálkodási adatok vonatkoznak, majd az így kapott összeget el kell osztani 1 EUME SFH alapon számított értékével.” Tekintettel arra, hogy a kifizetési kérelem alapján a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal a 2012. évi gazdálkodást vizsgálta, ezért a számítás alapját az EKB 2012. január 1. napján érvényes euró-árfolyama képezte.

- [4] 1.3. Az indítványozó ezt követően benyújtott kereseti kérelmében kérte az első- és másodfokú határozatok hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárásra kötelezését. Álláspontja szerint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal tévesen alkalmazta az EUME értékek számításánál az EKB 2012. január 1. napján érvényes euró-árfolyamát, ehelyett valójában a támogatási kérelem benyújtásának éve (2008) január 1. napján érvényes euró-árfolyamot kellett volna a hatóságnak figyelembe vennie. Az indítványozó érvelését az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2009. évtől nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 113/2009. (VIII. 29.) FVM rendelet 3. § (4) bekezdésére alapozta, miszerint „[a] vállalt EUME méretet a működtetési időszak alatt a támogatási kérelembenyújtás évének január 1-jén érvényes Európai Központi Bank (EKB) által rögzített árfolyamon és a 6. számú mellékletben meghatározott SFH értékek alapján kell figyelembe venni.” A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.415/2016/5. számú ítéletében jogszabálysértés hiányában az indítványozó keresetét elutasította, tekintettel arra, hogy a 113/2009. (VIII. 29.) FVM rendelet személyi hatálya az indítványozóra nem terjed ki, ugyanis még a 2009. évet megelőzően igényelt támogatást, ekként az eljáró hatóságok helyesen állapították meg a kifizetési kérelem elbírálására alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket, és azok tartalmának megfelelően jártak el.
- [5] 1.4. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, valamint a jogszabálysértő első- és másodfokú határozatok hatályon kívül helyezését kérte a hatóság új eljárásra történő kötelezésével. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete ellentétes a kifizetési kérelem benyújtásakor (2013. január 31. napján) hatályos 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 21. § (3) bekezdésével, mely szerint „[a]z SFH értékek alapján megállapított forintösszeget az EKB által közzétett, a támogatási kérelem benyújtás évének január 1-jén érvényes hivatalos középárfolyamon kell átszámítani euróra, majd az így kapott összeget el kell osztani 1 EUME SFH alapon számított értékével.” Álláspontja szerint a változó euró árfolyamtól függővé tenni egy pályázat eredményességét súlyosan sérti a jogbiztonságot és a jogos várakozások védelmének elvét. A Kúria ítéletében úgy ítélte meg, hogy bár a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet idézett rendelkezése 2013. január 1. napjától hatályos, azonban az ügyben a felek között a jogvita a 2012. évi EUME értékek megállapításához kapcsolódott, a módosító jogszabály pedig nem tette lehetővé a korábbi évekre vonatkozóan a módosult rendelkezés folyamatban levő ügyekben való alkalmazását, ekként az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság döntése nem volt jogszabálysértő. A Kúria hivatkozott továbbá a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet ugyancsak 2013. január 1. napjától hatályos 21. § (6) bekezdésére is, melynek értelmében „[a]mennyiben az intézkedés részletes feltételeit meghatározó jogszabály úgy rendelkezik, hogy a támogatási jogosultság ellenőrzése során az üzemméret számításához meghatározott időszak (év) adatait szükséges alapul venni, akkor a (2) és (3) bekezdéstől eltérően ... az SFH értékek alapján megállapított forintösszeget az EKB által közzétett az intézkedés részletes feltételeit meghatározó jogszabályban meghatározott időszak (év) január 1-jén érvényes, hivatalos középárfolyamon kell átszámítani euróra.” Ez a rendelkezés pedig a Kúria megítélése szerint kétséget kizáróan az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság helyes jogértelmezését támasztja alá. Mindezen szempontokra figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [6] 1.5. Az ítélettel szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-ára alapítva, kérve a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.094/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.415/2016/5. számú ítéletére kiterjedő hatállyal. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria támadott ítélete sérti az Alaptörvény B) cikkéből következő jogbiztonság és jogos várakozások védelmének elvét, valamint az Alaptörvény 28. cikkét, ugyanis az ítélet egy olyan változótól (az euró árfolyamának alakulásától) tette függővé az indítványozó teljesítését, amelyre semmilyen ráhatással nem lehet, és amellyel öt éves időtávon belül számolni sem képes. Ezzel összefüggésben az indítványozó arra is utalt, hogy a Kúria ítélete iratellenes és hibás tényállást rögzít, melyből téves és alkotmányosértő jogi következtetést vont le. Az indítványozó hivatkozott továbbá a Legfelsőbb Bíróság korábbi eseti döntésére is, melyet a Kúriának az ügy elbírálása során ugyancsak figyelembe kellett volna vennie.
- [7] Az indítványozó a főtitkár felhívására alkotmányjogi panaszát kiegészítette, és hivatkozott az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdései, XV. cikke, valamint XXIV. cikke sérelmére is. Álláspontja szerint a támogatás a természetéből fakadóan a tulajdonjog tárgyát képezi, az indítványozó pedig alappal bízhatott tulajdonjogának kiteljesedésében, arra várománya volt, mely az Alaptörvény XIII. cikkének védelme alatt áll. Ezzel összefüggésben az indítványozó hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bírósága több döntésére is, melyek alapján a tulaj-

donhoz való jogba beletartozik az olyan bizonyossággal várható tulajdonosi helyzet, amely csak valamely határozat hiányában nem öltött még a gyakorlatban testet, a jog korlátozására pedig csak kiszámítható és előre látható formában, önkényességtől mentesen kerülhet sor. Álláspontja szerint azáltal, hogy a bírói döntésekben meghatározott számítási módszer nem volt előrelátható és nem is volt a jogszabályokban kellően meghatározott, ekként az önkényesnek és ezáltal a tulajdonhoz való jogot sértőnek minősül. Az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét az indítványozó abban látja, hogy a bíróság a jogszabályoknak olyan értelmet tulajdonított, amely indokolatlan, nem szükségszerű és aránytalan jogkorlátozást eredményez. Az Alaptörvény XXIV. cikke az indítványozó álláspontja szerint azért sérült, mert a bíróságok olyan feltételhez kötötték a már megítélt támogatás kifizetését, amely az indítványozótól független, arra ráhatása nincsen és végső soron a pályázat benyújtásakor sem tudott vele számolni, ekként ténylegesen a 2012-ben érvényes euró/forint árfolyamot alkalmazta visszaható hatállyal a 2008-as pályázat elbírálására. Ezzel összefüggésben az indítványozó ismételt utalt arra, hogy a Kúria hibásan és iratellenesen állapította meg a tényállást, ugyanis az indítványozó 2012-ben a támogatás kifizetését igényelte, nem pedig a támogatási döntést.

- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2018. február 9. napján vette át, míg az alkotmányjogi panasz 2018. április 5. napján, határidőben került benyújtásra. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát.
- [10] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére hivatkozásnak csak kivételesen – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – lehet helye {legutóbb például: 3273/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [33]}, míg az Alaptörvény 28. cikke nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani {legutóbb: 3270/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [19]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, illetőleg 28. cikkének sérelmét állító elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § a) pontja szerinti követelményt.
- [11] 2.3. Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontján alapuló törvényi feltételeknek is csak részben felel meg. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikkének sérelmét csupán állította, azonban ezzel összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem terjesztett elő. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányjogilag értékelhető indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas érdemi elbírálásra {legutóbb: 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [12] 2.4. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [13] Az Alaptörvény XIII. cikkének állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy korábbi határozataiban már állást foglalt abban a kérdésben, hogy különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között: az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével {7/2015. (III. 19.) AB határozat, Indokolás [45]}. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi {legutóbb: 3052/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [13]}. Tekintettel arra, hogy a támogatási összeg 10 %-ának kifizetésére az indítványozó nem egy

későbbi időpontban automatikusan, hanem meghatározott feltételek teljesítése esetén, a hatóság döntését követően lett volna jogosult, és az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás tárgya éppen ezen feltételek teljesülésének (és ezáltal a hatóság döntése jogszerűségének) vizsgálata volt, ezért az indítványozónak az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárással összefüggésben sem alkotmányjogi értelemben vett tulajdonjoga, sem pedig tulajdoni várománya nem lehetett a támogatási összeg 10 %-ára. Mindez azt jelenti, hogy az indítvány a XIII. cikk állított sérelmével összefüggésben nem mutatott rá olyan körülményre, amely az Abtv. 29. §-a alapján indokolná annak befogadását és érdemi vizsgálatát.

- [14] Az alkotmányjogi panasz Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét állító elemét az Alkotmánybíróság tartalma szerint bírálta el, és azt – miután a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét állítja – nem a tisztességes hatósági eljárással kapcsolatban, hanem a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben értékelte {legutóbb hasonlóan: 3038/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [31]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel” {3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az indítványozó alkotmányjogi panasa a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik. Amikor az indítványozó a döntés iratellenességét állítja, valójában a bíróság tényállás-megállapítását vonja kritika alá. Amikor pedig azt sérelmezi, hogy a bíróságok a 2012-ben érvényes euró/forint árfolyamot alkalmazták a 2008-as pályázat elbírálására (pontosabban: az elbírált pályázat eredményeként a pályázati követelmények 2012-ben történő teljesítésének ellenőrzésére és ez alapján a további kifizetés engedélyezésére), mely feltétel az indítványozótól független, arra ráhatása nincsen és végső soron a pályázat benyújtásakor sem tudott vele számolni, akkor valójában a bíróságok döntéseivel szembeni tartalmi kifogásait fogalmazza meg, és végeredményben a döntés számára hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy következetes álláspontja szerint „[a] tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Márpedig az ügyben eljáró bíróságok, különösen a Kúria, az indítványozó felvetésére részletes indokát adta annak, hogy megítélése szerint miért az indítványozó által vitatott, egyébként azonban már a támogatási döntés idején is hatályos szabályt kell az alapügyben alkalmazni. Annak megítélése ugyanakkor, hogy alkalmazható-e az alapügyben a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 21. § (3) bekezdése, illetőleg a 113/2009. (VIII. 29.) FVM rendelet 3. § (4) bekezdése, egyértelműen olyan jogértelmezési kérdés, melynek felülbírlatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [16] Az Alkotmánybíróság végezetül arra is rámutat, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés és ekként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét sem vetheti fel, hogy a Kúria a döntésének meghozatala során nem vette figyelembe az indítványozó által hivatkozott korábbi eseti döntést. A jogegység biztosítása ugyanis, ha annak szükségessége felmerül, a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata {legutóbb például: 3280/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [17] Mindezekre tekintettel az indítványozó által felvetett érvek nem minősülnek sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, és nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem, ekként az indítvány ebben az elemében sem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti követelményeket.

[18] 3. Mindezen érvekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/735/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3345/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.437/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Törőcsik Attila ügyvéd, 6721 Szeged, Lengyel utca 13.) eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.437/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.045/2017/4. számú ítéletére és a Miniszterelnökséget vezető Miniszter JHT-JF/4488/2 (2016). számú határozatára is kiterjedő hatállyal, egyben kérve a támadott ítéletek, illetőleg határozat végrehajtásának felfüggesztését is.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága 2010. május 10. napján kelt és 2010. május 25. napján jogerőssé vált, 168/1701/36/10/2009. számú határozatával az indítványozó fiatal mezőgazdasági termelők indulása jogcímre benyújtott támogatás iránti kérelmének helyt adott akként, hogy számára 13,92 EUME üzemméret után járó 40 000 eurónak megfelelő forint összegű jövedelempótló támogatást ítelt meg. A határozat szerinti működtetési időszak 2011-től 2015-ig tartott. Az indítványozó kérelmére a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 2010. november 19. napján kelt határozatával a támogatás összege 90 %-ának kifizetését engedélyezte. Az indítványozó 2016. március 31. napján a megítélt támogatási összeg fennmaradó 10 %-os mértékére vonatkozóan kifizetési kérelmet nyújtott be, mely kérelmet a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal 2016. augusztus 16. napján kelt, 168/1701/36/33/2009. számú határozatával elutasított, egyúttal az indítványozó támogatási jogosultságát megszüntette, és egyben kötelezte az indítványozót a jogosulatlanul igénybevett támogatás teljes összegének visszafizetésére. A határozat indokolása szerint az indítványozó a támogatási határozat kézhezvételét követő 5. naptári évben (2015) sem teljesítette a negyedik évre vállalt üzemméretet (13,92 EUME), így a már kifizetett támogatás az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2009. évtől nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 113/2009. (VIII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: Jogcímrendelet) 9. § (9) bekezdése értelmében jogosulatlanul igénybevett támogatásnak minősül. A határozat ezen túlmenően hivatkozott a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Eljárás tv.) 69. § (1) bekezdés e) pontjára is.
- [3] 1.2. A határozattal szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be. A másodfokon eljáró Miniszterelnökséget vezető Miniszter JHÁT-JF/4488/2 (2016). számú, 2016. november 23. napján kelt határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta, tekintettel arra, hogy az indítványozó 2015-ben összesen 10,6 EUME üzemméretet teljesített a 4. évre vállalt 13,92 EUME üzemméret helyett, továbbá a támogatási időszak teljes időtartama alatt nem tartotta fenn a TCS/TÉSZ tagságát.
- [4] 1.3. Az indítványozó ezt követően benyújtott kereseti kérelmében kérte az első- és másodfokú határozatok hatályon kívül helyezését a hatóság új eljárásra kötelezése nélkül. Álláspontja szerint az elsőfokú hatóság eljárási szabálysértést követett el, amikor határozatában az ügy tárgyaként csak a kifizetési kérelem elutasítását jelölte meg, holott a határozatban a támogatási jogosultság megszüntetéséről és a jogosulatlanul igénybevett támogatás visszafizetéséről is rendelkezett, amivel megsértette a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályáról szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 72. § (1) bekezdés c) pontját. Anyagi

jogszabálysértésként hivatkozott az Eljárási tv. 57. § (2) és (3) bekezdései, valamint a 69. § (8) bekezdése sérelmére, megítélése szerint ugyanis nem kötelezhető a támogatási összeg visszafizetésére, mert az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdése szerinti ötéves elévülés eltelt.

- [5] 1.4. A Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az indítványozó keresetét 4.K.27.045/2017/4. számú ítéletével elutasította. Az ítélet szerint az Eljárási tv. és a Jogcímrendelet jogkövetkezményeket érintő szabályozása eltérő, és ennek megfelelően a jelen ügyben az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdése szerinti ötéves elévülési idő nem alkalmazható. A bíróság álláspontja szerint a kifizetési kérelem kapcsán az eljárás kérelemre indul, míg az Eljárási tv. 69. §-a szerinti eljárás hivatalból; az Eljárási tv. tevőleges, felróható és rosszhiszemű magatartást értekel, míg a kifizetési kérelem esetében a vállalt feltételek nem-teljesítése szankcionálható, mely nem minősül rosszhiszemű, vagy felróható magatartásnak. A bíróság különbségként hivatkozott továbbá az Eljárási tv. 69. § (5) és (7) bekezdéseire, melynek értelmében kamattal növelten kell visszafizetni a támogatást és a határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható, ezzel szemben a kifizetési kérelem elbírálása során ilyen szabályok nem léteznek, és az elsőfokú határozat sem ír elő sem kamatfizetési kötelezettséget, sem pedig azonnali végrehajthatóságot. A bíróság azt is hangsúlyozta, hogy az indítványozó a kifizetési kérelmet a Jogcímrendelet 8. § (3) bekezdésében megjelölt határidő utolsó napján, 2016. március 31. napján nyújtotta be, és amennyiben erre az esetre alkalmazni kellene az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdését, akkor sem az indítványozót, sem más termelőt nem lehetne visszafizetésre kötelezni akkor, ha a támogatási kérelemben vállalt feltételeket nem teljesíti, azonban a kifizetési kérelmét csak a jogszabályban biztosított határidő végén nyújtja be.
- [6] 1.5. A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a Kúria a Miniszterelnökséget vezető Miniszter határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedő hatállyal helyezze hatályon kívül. A Kúria ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. Az indítványozó azon felülvizsgálati kérelemben előadott érvére, miszerint az elsőfokú bíróság nem vizsgálta meg a keresetlevélben megjelölt eljárásjogi jogszabálysértést, a Kúria rögzítette, hogy a jogerős ítélet kifejezetten a Ket. 72. § (1) bekezdés c) pontjának sérelmével nem foglalkozott, de azáltal, hogy a bíróság a határozat érdemi felülvizsgálatát elvégezte, lényegében állást foglalt abban a kérdésben, hogy a megjelölt eljárási jogszabálysértést az elsőfokú bíróság nem tartja olyan súlyúnak, mint amely kihatással lenne az ügy érdemére és ezáltal megalapozhatná a határozat hatályon kívül helyezését. A Kúria álláspontja szerint az első- és másodfokú közigazgatási határozatok egyaránt feltüntették a közigazgatási ügy tárgyát, annak kérdése pedig, hogy az ügy tárgyának feltüntetése megfelelő volt-e vagy sem, az ügy érdemére nem hat ki.
- [7] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmében arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdésével ellentétesen foglalt állást az elévülés kérdésében, mely állásfoglalás nem csupán a jogalkotói szándékkal, de a kialakult és egységes bírói gyakorlattal is ellentétes. A Kúria ítéletében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, külön is kiemelve, hogy az indítványozó jogértelmezése azt eredményezné, hogy a vállalt kötelezettségeket nem teljesítő ügyfelek mindenféle jogkövetkezmény alól mentesülnének akkor, ha a kifizetési kérelmüket csak a működtetés ötödik évét követő március 1. és 31. között nyújtják be (amire a törvény kifejezetten lehetőséget biztosít). Márpedig a jogszabályok értelmezése során az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel kell lenni, azaz a jogszabályoknak olyan értelmet kell tulajdonítani, amely a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgál.
- [8] A Kúria végezetül az indítványozó azon felülvizsgálati kérelemben előadott érvét sem osztotta, miszerint az elsőfokú bíróság ítéletében a Jogcímrendelet mint alacsonyabb szintű jogszabály primátusát próbálta megállapítani az Eljárási tv.-nyel szemben. A Kúria megítélése szerint ugyanis az elsőfokú bíróság ítéletében részletesen számot adott arról, hogy az indítványozó ügyében az Eljárási tv. hivatkozott rendelkezése miért nem alkalmazandó, ekként azzal, hogy a bíróság a döntését a Jogcímrendeletre alapozta, nem sértette meg a jogforrási hierarchiát sem.
- [9] 1.6. Az ítélettel szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-ára alapítva, kérve a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.437/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.045/2017/4. számú ítéletére és a Miniszterelnökséget vezető Miniszter JHT-JF/4488/2 (2016). számú határozatára is kiterjedő hatállyal, és egyben kérve a támadott ítéletek, illetőleg a határozat végrehajtásának felfüggesztését is. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott ítéletek, illetőleg közigazgatási határozat sértik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági ügyintézéshez való jogát, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében

rögzített tisztességes eljáráshoz való jogát, ugyanis a határozat sérti a Ket. 72. § (1) bekezdés c) pontját, a támadott bírói ítéletek pedig az indítványozó ezen jogszabálysértéssel kapcsolatos érveit nem vizsgálták meg. Érvelése szerint az eljáró bíróságok tévesen értelmezték az Eljárási tv. elévüléssel kapcsolatos 69. § (8) bekezdését, hiszen a jogalkotó éppen az alapügyben szereplő esetekre rendelte alkalmazni az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdését. Megítélése szerint a Kúria ítélete ellentmond mind a jogalkotó akaratának, mind pedig a kialakult és egységes bírói gyakorlatnak. Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria ítéletében figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény T) cikk (2) bekezdése szerinti jogszabályi hierarchia megtartásához és betartásához fűződő bírói jogalkalmazói kötelezettséget, amikor a Jogcímrendelet primátusát állapította meg a jogforrási hierarchiában felette elhelyezkedő Eljárási tv.-nyel szemben. Az indítványozó ezen túlmenően arra is utalt alkotmányjogi panaszában, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény R) cikkét is. Az alkotmányjogi panasz végezetül arra is kitér, hogy mind a támadott közigazgatási határozat, mind pedig a bírói döntések ellentétesek a Ket. 1. § (2) bekezdésével, valamint 50. § (6) bekezdésével.

- [10] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [11] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2018. március 28. napján vette át, míg az alkotmányjogi panasz 2018. május 11. napján, határidőben került benyújtásra. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát.
- [12] 2.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont, 52. § (1b) bekezdés b) pont], hogy az indítványozó valamely Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény R) cikke és T) cikk (2) bekezdése nem az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait tartalmazzák, így azok értelemszerűen nem vethetik fel az indítványozó Alaptörvényben garantált jogának sérelmét sem {Az R) cikk vonatkozásában: 3164/2017. (VI. 26.) AB végzés, Indokolás [16], a T) cikk (2) bekezdése vonatkozásában: 3238/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]}. Ennek megfelelően az indítvány e vonatkozásában nem teljesíti az Abtv. 27. § a) pontja szerinti követelményt.
- [13] 2.3. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [14] Az alkotmányjogi panasz Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állító elemeivel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó azon érveit, amelyeket kifejezetten a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, illetőleg a Kúria eljárásával és ítéletével kapcsolatosan fogalmazott meg, a XXVIII. cikk (1) bekezdésének keretei között, míg a Miniszterelnökséget vezető Miniszter eljárásával és határozatával kapcsolatos, az eljáró bíróságok által is vizsgált érveket a XXIV. cikk (1) bekezdésének keretei között értékelte. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nincs ugyanis akadálya annak, hogy az Alkotmánybíróság bírói ítélet alaptörvény-ellenességét állapítsa meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt, ha a bíróság helybenhagy egy jogszabálysértő közigazgatási határozatot, ezzel mintegy „elfogadva” az alaptörvény-ellenességet {3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [15] Az Alkotmánybíróság következetes, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét, ezért „[ö]nmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az indítvány azon elemeit, amelyek a támadott ítéletek egyes törvényekbe (így különösen a Ket. hivatkozott rendelkezéseibe) ütközését állítják, nem vizsgálja.
- [16] Az Alkotmánybíróság azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése

és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, és nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {elvi rögzítését lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság a bíróságok ítéleteit csak akkor bírálhatja felül, ha azok az Alaptörvény megsabta értelmezési tartományt megsértik, és ezáltal a bírói döntés alaptörvény-ellenes lesz {lásd például: 3073/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [29]}. Az a kérdés, hogy az Eljárási tv. 69. § (8) bekezdése az alkotmányjogi panasz tárgyát képező ügyben alkalmazható-e, illetőleg az elévülés bekövetkezett-e, egyértelműen az alaptörvényi értelmezési tartományon belüli, szakjogi kérdésnek tekinthető {hasonlóan lásd: 3129/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [17]}, és sem a XXIV. cikk (1) bekezdése, sem pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmeként nem értékelhető.

- [17] Az indítványozó azon érveivel kapcsolatosan, miszerint az eljáró bíróságok nem vizsgálták meg a Ket. 72. § (1) bekezdés c) pontjának sérelmét állító érveit, az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapos-sággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy – az indítványozó állításával ellentétben – a Kúria ítéletében kétséget kizáróan érdemben megvizsgálta az indítványozó Ket. 72. § (1) bekezdés c) pontjának állított sérelmét, és álláspontját részletesen megindokolta. Önmagában az a tény, hogy ezt az indokolást az indítványozó vitatja, nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének a kételyét {hasonlóan: 3289/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság az indítványozó azon állításával kapcsolatosan, miszerint a Kúria döntése ellentmond az egységes bírói gyakorlatnak, rámutat arra, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés és ekként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét sem veheti fel, hogy a bíróságok hasonló ügyekben hasonló vagy eltérő döntéseket hoznak-e, a jogegység biztosítása ugyanis, ha annak szükségessége felmerül, a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata {legutóbb például: 3280/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz sem a XXIV. cikk (1) bekezdése, sem pedig a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételek egyikeének sem.
- [20] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvekre figyelemmel az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.
- [21] Az Alkotmánybíróságnak az indítvány visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/838/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3346/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.816/2017/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Dr. Mátyás László Ügyvédi Iroda, 1065 Budapest, Révay utca 3., képviseli: dr. Mátyás László ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.816/2017/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, az ugyanis álláspontja szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [2] 1.1. A panasz alapjául szolgáló egyedi ügyben megállapított tényállás szerint a Csongrád Megyei Kormányhivatal mint elsőfokú területi vadászati hatóság 2016. szeptember 12. napján kelt, CSH/01/865-194/2016. iktatószámú határozatával a 06-802850-102 kódszámú vadászterület határát 2017. március 1. napjától a vadászterületre vonatkozó vadgazdálkodási ütemterv hatályának lejártáig az ott meghatározottak szerint megállapította, mellyel egyidejűleg a vadászterület tulajdoni közösségét nyilvántartásba vette. A határozat rendelkező része a jogorvoslattal kapcsolatosan azt a tájékoztatást adta, hogy az elsőfokú határozattal szemben fellebbezés benyújtására kizárólag az jogosult, aki a hatóság által a fenti kódszámú vadászterület határára vonatkozó ajánlására módosító javaslatot tett. Az indítványozó, más felperesekkel együtt, az elsőfokú területi vadászati hatóság határozatával szemben úgy nyújtott be fellebbezést, hogy a vadászterület határának kijelölésére vonatkozó ajánlással szemben módosító javaslatot nem terjesztett elő, melyre tekintettel az elsőfokú hatóság a fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasító végzés ugyancsak biztosította a jogorvoslat lehetőségét, azonban azzal az indítványozó nem élt, hanem pert indított a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt. Az első fokon eljáró Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 9.K.27.307/2017/5. számú végzésével a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 332/A. § b) pontja alapján, miszerint a bíróság a keresetlevelet a 130. § alkalmazása során elutasítja, különösen akkor, ha a felperes anélkül indít pert a közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt, hogy a közigazgatási eljárásban bármely fél a jogorvoslati jogát kimerítette volna.
- [3] 1.2. Az indítványozó fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 2.Kpkf.20.922/2017/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését, annak helyes indokaira tekintettel, helybenhagyta. A Szegedi Törvényszék álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és az abból levont jogi következtetése is helytálló, mellyel a Törvényszék mindenben egyetértett.
- [4] 1.3. Az indítványozó a másodfokon eljáró bíróság végzésével szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet Kfv.VI.37.816/2017/4. számú végzésével elutasította. A Kúria végzésében megállapította, hogy a felülvizsgált végzés érdemi döntésre kiható jogszabálysértésben nem szenved, érdemben helytállóan döntött mind az elsőfokú, mind pedig a másodfokú bíróság. A Kúria végzésében azt is megállapította, hogy ugyan hasonló ügyekben eljárásjogi szempontból a Kúria más tanácsának gyakorlata eltérő (a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítása), azonban a jelen ügyben eljáró tanács hasonló ügyekben folytatott következetes gyakorlata alapján a felülvizsgálati kérelemről mégis érdemben döntött.
- [5] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapítva, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.816/2017/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapí-

tását és megsemmisítését kezdeményezte, az ugyanis álláspontja szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel. Véleménye szerint a bíróságok azáltal, hogy úgy foglaltak állást, hogy az indítványozó a közigazgatási eljárásban nem merítette ki a jogorvoslati jogát, tudatosan megsértették az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogát, a Kúria pedig a végzésében szereplő téves jogértelmezésével legalizálta ezt a jogellenes helyzetet. A Kúria pedig ezzel a végzésével véglegesen megfosztotta az indítványozót annak lehetőségétől is, hogy keresete érdemben elbírálásra kerüljön, ekként az indítványozó számára nem biztosította az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot sem.

- [6] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [7] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó perbeli jogi képviselője a Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzését 2018. március 21. napján vette át, alkotmányjogi panaszát pedig határidőben, 2018. május 18. napján érkezett a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszügy szempontjából a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Mind a XXVIII. cikk (1) bekezdése, mind pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdése az alkotmányjogi panasz szempontjából Alaptörvényben biztosított jognak tekinthető, ekként azokra (az egyéb feltételek teljesülése esetén) alapozható alkotmányjogi panasz.
- [8] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [9] Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével kapcsolatos érveivel összefüggésben mindenekelőtt kiemeli, hogy állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára már nem rendelkezik hatáskörrel” [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította, hogy az indítványozó azon érve, miszerint a bíróságok megalapozatlanul hivatkoztak a jogorvoslati jog kimerítésének hiányára, olyan tényállás-megállapítási, illetőleg bizonyíték-értékelési kérdésnek tekinthető, mely törvényességi és nem pedig alkotmányossági vizsgálatot igényelhet. Törvényességi kérdések vizsgálata pedig az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság ezúttal is megerősíti, hogy a tényállás megállapítása és a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el [legutóbb például: 3077/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [10] A XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az alábbiakat emeli ki. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria azáltal, hogy téves jogértelmezést fogadott el, megfosztotta az indítványozót annak lehetőségétől, hogy keresete érdemben elbírálásra kerüljön, megvalósítva ezzel a jogorvoslathoz való jog sérelmét.
- [11] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy

jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni. Nem következik azonban a jogorvoslati jogból, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]–[16]}. Önmagában az a tény, hogy az eljáró bíróságok nem osztják az indítványozó jogi meggyőződését valamely eljárási kérdésben, és a bíróság indokolt álláspontja alapján a keresetlevél idézés kibocsátása nélkül történő elutasítására kerül sor, mely döntéssel a másodfokon eljáró bíróság és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság is egyetért, ennek megfelelően nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét, már csak azért sem, mert az indítványozónak mind a közigazgatási határozattal szemben, mind pedig a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító bírói döntéssel szemben kétséget kizáróan lehetősége volt arra, hogy azokkal szemben jogorvoslattal éljen.

- [12] Mindezekre tekintettel az indítványozó által felvetett érvek sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, sem pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdése szempontjából nem minősülnek alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseknek, és nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem, ekként az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [13] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva, az Abtv. 56. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján vizsgálta.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/932/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3347/2018. (X. 26.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.411/2017/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Huszár Dániel, 4400 Nyíregyháza, Dózsa György utca 10. I/7.) eljáró jogi személy indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.411/2017/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.310/2016/19. számú ítéletére, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága 2014. április 15. napján kelt 2112560612. számú és 1645661511. számú, valamint a Miniszterelnökség Jogi Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkára 2015. november 9. napján kelt, JHÁT-JF/5881/1/2015. számú és JHÁT-JF/5882/1/2015. számú határozataira is kiterjedő hatállyal.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó 2007. szeptember 17. napján az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az állattartó telepek korszerűsítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 27/2007. (IV. 17.) FVM rendelet alapján támogatási kérelmet nyújtott be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (a továbbiakban: MVH). Az MVH 2008. április 22. napján kelt, 1070661072. számú határozatával 454 334 957 Ft támogatási összeget állapított meg az indítványozó javára, mely határozat kézbesítésére 2008. szeptember 24. napján került sor. Az indítványozó 2009. május 12. napján előleg kifizetése iránti kérelmet, míg 2009. december 15. napján, 2010. március 31. napján és 2010. december 15. napján kifizetési kérelmeket nyújtott be, mely kifizetési kérelmeknek az MVH részben helyt adott.
- [3] Az indítványozó a következő kifizetési kérelmét 2013. szeptember 23. napján nyújtotta be, mely kifizetési kérelmet az MVH 2014. április 15. napján kelt, 1645661511. számú határozatával elutasított, arra hivatkozással, hogy az indítványozó támogatási kérelme esetében a megvalósítási határidő utolsó napja 2011. szeptember 24. volt, melyre tekintettel az utolsó kifizetés benyújtására rendelkezésre álló határidő 2012. szeptember 24. napján telt le, ekként a határidőn túl benyújtott kifizetési kérelem nem teljesíthető. Ezzel egyidejűleg az MVH az ugyancsak 2014. április 15. napján kelt, 2112560612. számú határozatával az indítványozó támogatási határozatát visszavonta, és egyúttal kötelezte arra az indítványozót, hogy a jogosulatlanul igénybe vett teljes támogatás kamattal növelt összegét fizesse vissza. A határozat indokolása szerint az indítványozó nem teljesítette a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 20. § (4) bekezdésében előírt azon feltételt, miszerint „[a]z ügyfél köteles a támogatási döntéssel jóváhagyott elszámolható kiadások összegének legalább 80 %-át teljesíteni.”
- [4] 1.2. Az indítványozó a határozatokkal szemben fellebbezést terjesztett elő. Az indítványozó a kifizetési kérelem benyújtását követően, de még az MVH határozatának meghozatalát megelőzően, 2014. március 13. napján közbeszerzési dokumentációt nyújtott be az MVH részére, mely dokumentációból álláspontja szerint egyértelműen megállapítható, hogy 2011. augusztus 5. napján közbeszerzési eljárást indított, melyre tekintettel a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 33. § (4) bekezdés b) pontja alapján az utolsó kifizetési kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő 12 hónappal meghosszabbodott, és csak 2013. szeptember 24. napján járt le, ekként az ő 2013. szeptember 23. napján benyújtott kifizetési kérelme határidőben került benyújtásra. A másodfokon eljáró Miniszterelnökség Jogi Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkára JHÁT-JF/5881/1/2015. számú és JHÁT-JF/5882/1/2015. számú, 2015. november 9. napján kelt határozataival az elsőfokú határozatokat helyben-

hagyta. A másodfokú határozat szerint az FVM rendelet 33. § (4) bekezdés *b*) pontja szerinti határidő-hosszabbítás feltételei nem teljesültek, mert „a közbeszerzési eljárás megindítása a művelet megvalósítási határidejét követően történt”.

- [5] 1.3. A határozatokkal szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, ugyanis álláspontja szerint iratellenes a határozatok azon megállapítása, miszerint a közbeszerzési eljárás megindítása a művelet megvalósítási határidejét követően történt; megítélése szerint az egyébként eredménytelen első közbeszerzési eljárás megindítására 2011. augusztus 5. napján került sor, melyre tekintettel a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 33. § (4) bekezdés *b*) pontja alapján az utolsó kifizetési kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő meghosszabbodott, és ezen meghosszabbodásra tekintettel az indítványozó határidőben nyújtotta be mind a kifizetési kérelmét, mind pedig a közbeszerzési eljárás megindításának igazolását. Ennek megfelelően véleménye szerint esetében a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Eljárási tv.) 71. § (1) bekezdése szerinti, ötszázezer forintig terjedő mulasztási bírságot kellett volna kiszabni, tekintettel arra, hogy az indítványozó elmulasztotta a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 33. § (1) bekezdésében foglalt azon határidőt, miszerint a közbeszerzési eljárást megindító hirdetményt annak megjelenését követő öt napon belül be kell jelenteni az MVH-nak. Az indítványozó álláspontját két másik ügyben az MVH által hozott határozattal is alátámasztotta, melyekben az MVH mulasztási bírság kiszabásáról határozott a közbeszerzési eljárás megindítására vonatkozó bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt.
- [6] A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.310/2016/19. számú, 2017. április 5. napján kelt ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság érvelése szerint a közbeszerzési eljárás megindításának igazolására kétséget kizáróan az indítványozó által megjelölt (az indítványozóra kedvezőbb) megvalósítási határidő után került sor. A bíróság megítélése szerint a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 33. § (1) bekezdését a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás elvével összhangban nem lehet úgy értelmezni, hogy amennyiben a művelet megvalósítására nyitva álló határidő (a támogatási határozat közlésétől számított három év) eltelik és a közbeszerzési eljárásra vonatkozó dokumentációt az ügyfél csak ezt követően nyújtja be a hatóság részére, a dokumentáció igazolt benyújtása a határidőt visszamenőlegesen meghosszabbítja.
- [7] 1.4. A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, melyben kérte a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének megváltoztatását és a keresetének helyt adó ítélet meghozatalát, a támadott határozatoknak az elsőfokú határozatokra is kiterjedő hatályon kívül helyezését. A Kúria ítéletében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem elbírálása során túlterjeszkedett a kereseti kérelemben, de ez az eljárásjogi jogszabálysértés nem befolyásolta az ügy érdemi elbírálását, ekként az nem tekinthető olyan súlyúnak, mint amely megalapozhatná a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését. A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévedés nélkül állapította meg, hogy az ügyben nem álltak fenn a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 33. § (4) bekezdés *b*) pontja szerinti határidő-hosszabbítás jogszabályi feltételei, mert a határidő meghosszabbítására okot adó közbeszerzési eljárásokat az indítványozó a művelet megvalósítási határidejének lejártát követően indította meg, aminél fogva fogalmilag is kizárt, hogy az utólagos bejelentésnek bármiféle joghatása lenne. Az FVM rendelet 33. § (1) bekezdése szerinti ötnapos határidő túllépése mindaddig nem eredményez jogvesztést, amíg a művelet megvalósítására nyitva álló határidő nem jár le. Ezen időszak alatt az Eljárási tv. 71. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti mulasztási bírság kiszabására kerülhet sor. A Kúria azt is hangsúlyozta, hogy az indítványozót nem csupán a közbeszerzési eljárás megindítása bejelentésének kötelezettsége terhelte, hanem a bejelentés valóságtartamának okiratokkal történő igazolása, ekként az nem csupán egy formális kötelezettség. Mindezen szempontokra figyelemmel a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.
- [8] 1.5. Az ítélettel szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-ára alapítva, kérve a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.IV.35.411/2017/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.310/2016/19. számú ítéletére, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága 2014. április 15. napján kelt 2112560612. számú és 1645661511. számú, valamint a Miniszterelnökség Jogi Ügyekért Felelős Helyettes Államtitkára JHÁT-JF/5881/2015. számú és JHÁT-JF/5882/2015. számú határozataira is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott határozatok, illetőleg ítéletek sértik az Alaptörvényt.

XXIV. cikk (1) bekezdését, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdését. Álláspontja szerint az MVH ugyanazon tényállás mellett más, az indítványozó által konkrétan megjelölt ügyekben eltérő döntéseket hozott, és kizárólag mulasztási bírságot szabott ki. Megítélése szerint a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 33. § (4) bekezdésében foglaltakat kizárólag az indítványozó által állított módon lehet értelmezni, és ennek megfelelően az MVH, illetőleg a bíróságok által követett jogértelmezés eredményeként meghozott támadott határozatok, illetőleg ítéletek sértik a XXIV. cikk (1) bekezdését, illetőleg a XXVIII. cikk (1) bekezdését. Az indítványozó arra is utalt, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 33. § (4) bekezdésének megfogalmazása is okozhatja, ekként az Alkotmánybíróság adott esetben élhet az Abtv. 28. § (1) bekezdésében biztosított jogkörével is.

- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2018. április 4. napján vette át, míg az alkotmányjogi panasz 2018. június 2. napján, határidőben került benyújtásra. A jogi képviselővel eljáró indítványozó csatolta az eljáró jogi képviselő meghatalmazását, továbbá igazolta a jogi személy indítványozó képviselőjének képviseleti jogosultságát is. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát.
- [11] 2.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kétyele, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [12] Az Alkotmánybíróság az indítványozó XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmével kapcsolatos érveivel összefüggésben mindenekelőtt kiemeli, hogy állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközeinek, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Az Alkotmánybíróság „jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel” [3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az Alkotmánybíróság a konkrét ügyben megállapította, hogy az indítványozó azon érvei, amelyek a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 33. § (4) bekezdése értelmezését vitatják, kizárólag a támadott döntésekben foglalt jogszabály-értelmezési kérdést kifogásolnak, mely értelmezés törvényességi, és nem pedig alkotmányossági kérdés. Törvényességi kérdések vizsgálata pedig az Abtv. 29. §-a alapján nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Az Alkotmánybíróság ezúttal is megerősíti, hogy a tényállás megállapítása és a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta „szuperbíróságként”, a meglévő mellett újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el [legutóbb például: 3077/2018. (II. 26.) AB végzés, Indokolás [18]].
- [13] Az Alkotmánybíróság arra is rámutat, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés és ekként az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét sem vetheti fel, hogy az eljáró bíróságok döntésük meghozatala során nem az indítványozó által hivatkozott bírói döntésekkel azonos módon határoztak. A jogegység biztosítása ugyanis, ha annak szükségessége felmerül, a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében a Kúria feladata [legutóbb például: 3280/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [24]].

- [14] Mindezekre tekintettel az indítványozó által felvetett érvek nem minősülnek sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek, és nem vetik fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét sem, ekként az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos követelmények egyikének sem.
- [15] 2.3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – vagylagosan – kezdeményezte azt is, hogy az Alkotmánybíróság szükség esetén az Abtv. 28. § (1) bekezdésében biztosított jogkörével élve vizsgálja meg az alkalmazott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját is. Az Alkotmánybíróság azonban az alkotmányjogi panasz alapján nem tartotta indokoltnak az Abtv. 28. § (1) bekezdésében biztosított hatásköre gyakorlását, tekintettel arra, hogy az eljárásban nem merült fel a 23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet 33. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének kételye.
- [16] 3. Mindezen érvekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/985/2018.

Az Alkotmánybíróság Határozatait az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtárgyalója
layout: www.estercom.hu
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062–9273